

Uchwała Nr XLVIII/311/2018
Rady Miejskiej w Stąporkowie
z dnia 22 marca 2018 r.

w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Stąporków na lata 2017 - 2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2017r. poz. 1875 tj. ze zm) **uchwała się, co następuje:**

§ 1

Przyjmuje Lokalny Program Rewitalizacji na lata 2017-2023, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Stąporkowa.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej

Jacek Kołodziej

Uzasadnienie

Zgodnie z Uchwałą nr XXXII/209/2017 Rady Miejskiej w Stąporkowie z dnia 28 marca 2017 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia Programu Rewitalizacji Gminy Stąporków na lata 2017-2023, Gmina opracowała Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Stąporków.

Rewitalizację należy rozumieć jako wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencje na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji. Udział w takim procesie jest ważny dla wielu osób i podmiotów z obszaru objętego działaniami rewitalizacyjnymi – w tym dla samorządu gminy, mieszkańców tego miejsca, organizacji społecznych, przedsiębiorców, zaś w szczególny sposób wszystkich grup społecznych zagrożonych kryzysem na obszarze objętym procesami rewitalizacyjnymi.

Opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji zostało poprzedzone szczegółową diagnozą w szeroko rozumianym obszarze zagadnień społecznych, a w drugiej kolejności także gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Program jest zgodny z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020”.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY STĄPORKÓW NA LATA 2017 – 2023

Wykonawca:

2017 r.

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	3
2. Powiązania programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	6
3. Charakterystyka gminy.....	15
3.1 Gmina Stąporków na tle Powiatu Koneckiego	15
3.2. Podstawowe dane o gminie	25
4. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz charakter potrzeb rewitalizacyjnych.....	36
4.1 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	64
5. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji	73
6. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	76
7. Cele rewitalizacji oraz kierunki działań	78
8. Planowane projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne i wspierające	82
9. Mechanizmy komplementarności i integrowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych	89
10. Indyktywne ramy finansowe dla przedsięwzięć rewitalizacyjnych	93
11. Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji.....	102
12. System wdrażania i monitorowania.....	105
13. Obszar rewitalizacji – załącznik graficzny	108

1. Wprowadzenie

Logo rewitalizacji, www.mr.gov.pl

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Stąporów na lata 2017 – 2023 stanowi rozwinięcie działań w zakresie rewitalizacji obszarów zdegradowanych, prowadzonych dotychczas na obszarze gminy. Przy opracowaniu Programu uwzględnione zostały zalecenia zawarte w „Wyttycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”, które zostały opracowane przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju.

Dokument ujmuje działania w sposób kompleksowy tak, aby nie pomijać aspektu społecznego, ekonomicznego, przestrzennego, technicznego, środowiskowego i kulturowego związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. Program to przede wszystkim narzędzie do planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych projektów z zakresu rewitalizacji, który opracowywany i przyjmowany jest przez samorząd gminy w drodze uchwały na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 *Ustawy o samorządzie gminnym*.

Rewitalizacja to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe tj. integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, jak również lokalnej gospodarki oraz przestrzeni - środowiska i infrastruktury. Ponadto, zaplanowane przedsięwzięcia muszą być skoncentrowane terytorialnie i powinny być prowadzone w sposób zaplanowany, spójny oraz zintegrowany poprzez program rewitalizacji. Według definicji określonej przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju rewitalizacja jest procesem wieloletnim, prowadzonym we współpracy z lokalną społecznością.

Obszar zdegradowany to obszar, na którym zidentyfikowano sytuację kryzysową, natomiast za **stan kryzysowy** należy uznać sytuację, w której mierniki poziomu rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego (infrastrukturalnego lub środowiskowego) są na niskim poziomie lub obserwuje się ich silną tendencję spadkową. Za stan kryzysowy można uznać także sytuację występowania intensywnych (z dużym natężeniem) problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych. Jednocześnie, rewitalizacja to proces przemian służących wyprowadzeniu ze stanu kryzysowego najbardziej zdegradowanych obszarów miejskich. W tym procesie zakłada się optymalne wykorzystanie endogenicznych uwarunkowań i wzmacnianie lokalnych potencjałów.

Lokalny Program Rewitalizacji musi charakteryzować się następującymi cechami:

➤ **kompleksowość**

– działania całościowe i wielowymiarowe, uwzględniające aspekty: społeczny, ekonomiczny, przestrzenny, techniczny, środowiskowy i kulturowy,

– włączenie środków z EFRR, EFS, FS, innych publicznych oraz prywatnych.

➤ ***koncentracja***

– koncentracja na obszarach najbardziej zdegradowanych, tj. obszarach gminy, gdzie skala problemów i zjawisk kryzysowych jest największa.

➤ ***komplementarność***

– wzajemne oddziaływanie między projektami rewitalizacyjnymi,
– powiązanie działań rewitalizacyjnych z planami inwestycyjnymi Gminy Stąporków,
– efektywny system zarządzania projektami rewitalizacyjnymi (współdziałanie instytucji, spójność procedur itp.),
– kontynuacja i dopełnienie przedsięwzięć zrealizowanych w ramach polityki spójności 2007-2013.

➤ ***partycypacja***

– nierozzerwalnie wpisane w proces rewitalizacji uczestnictwo we współdecydowaniu,
– musi mieć realny charakter,
– stanowi fundament działań na każdym etapie procesu rewitalizacji: diagnozowania, programowania, wdrażania, monitorowania i oceniania.

W ramach przedmiotowego „*Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Stąporków na lata 2017 – 2023*” dokonano:

– pełnej diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego wskazanego w programie rewitalizacji oraz zdefiniowano dotyczące go problemy. Diagnoza obejmuje łącznie kwestie społeczne, ekonomiczne, przestrzenne - infrastrukturalne i środowiskowe, kulturowe a także techniczne,
– właściwego doboru narzędzi i interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru,
– zsynchronizowania uzupełniających się działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej (infrastrukturalnej i środowiskowej),
– hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych,
– zrealizowano wynikającą z art. 5 rozporządzenia nr 1303/2013 zasadę partnerstwa polegającą na łączeniu szerokiego grona partnerów (w szczególności lokalnych społeczności i przedsiębiorców, a także ekspertów) w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu oraz z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć,
– podejścia do rewitalizacji, jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju Stąporkowa.

Opracowany dokument składa się z następujących części:

- diagnozy i identyfikacji potrzeb rewitalizacyjnych,
- delimitacji obszarów zdegradowanych,
- wizji wyprowadzenia obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej,
- wykazu dopełniających się wzajemnie głównych projektów rewitalizacyjnych dotyczących obszaru zdegradowanego,
- ogólnego, zbiorczego opisu innych, uzupełniających rodzajów projektów rewitalizacyjnych wraz z ramami finansowymi,
- opisu mechanizmów zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarach objętych programem rewitalizacji,
- mechanizmów włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie Stąporkowa w proces rewitalizacji,
- systemu realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji,
- systemu monitoringu skuteczności działań i systemu wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.

Prace związane z opracowaniem „*Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Stąporków na lata 2017 – 2023*” realizowane były przy aktywnym udziale społeczeństwa, które na etapie tworzenia dokumentu miało możliwość wniesienia swoich pomysłów, opinii, stanowisk, sprzeciwu, aprobaty. Konsultacje społeczne były skierowane do szerokiego grona odbiorców: mieszkańców Gminy Stąporków, przedstawicieli sektora gospodarczego, pozarządowego. Mieszkańcy, organizacje pozarządowe i partnerzy społeczni spoza JST wykazali swoje zaangażowanie na etapie uzgadniania zapisów dokumentu strategicznego m.in. w zakresie identyfikacji przedsięwzięć rozwojowych.

Projekt „*Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Stąporków na lata 2017 – 2023*” został poddany weryfikacji podczas otwartych konsultacji społecznych z przedstawicielami społeczności lokalnej.

2. Powiązania programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Stąporków na lata 2017 – 2023 wykazuje szereg powiązań z innymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi na różnych poziomach. Istotą rewitalizacji jest prowadzenie kompleksowych działań na obszarach cechujących się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, bądź technicznej. Podejmowana interwencja wiązać się będzie z realizacją szeregu projektów rewitalizacyjnych mających na celu przywrócenie do życia określonych fragmentów gminy, gwarantując w ten sposób poprawę jakości życia jego mieszkańców.

DOKUMENTY POZIOMU KRAJOWEGO

Rys. 3 Logo Krajowej Polityki Miejskiej www.mr.gov.pl

W **Krajowej Polityce Miejskiej** - dokumencie Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju rewitalizacja wskazana jest jako jeden z wątków tematycznych istotnych w polityce miejskiej na najbliższe lata. W dokumencie tym rewitalizacja określona jest jako kompleksowy, skoordynowany, wieloletni proces przemian społecznych, ekonomicznych, przestrzennych i technicznych, prowadzony na obszarze zdegradowanym, tak aby nastąpiło osiągnięcie ogólnego celu, którym jest wyprowadzenie tego obszaru ze stanu kryzysowego, w szczególności przez nadanie mu nowej jakości funkcjonalnej i stworzenie warunków do jego rozwoju w oparciu o charakterystyczne uwarunkowania endogeniczne. Najbardziej zaawansowane z takich działań w ramach tego procesu stanowi kompleksowa rewitalizacja, realizowana na obszarach najbardziej zdegradowanych, odnosząca się do konkretnego, ograniczonego terytorium i łącząca wysiłki różnych podmiotów, których suma ma spowodować trwałe ożywienie społeczne i gospodarcze obszaru.

Celem działań władz samorządowych powinno być wyprowadzanie ze stanu kryzysowego najbardziej zdegradowanych obszarów miasta poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością. Działania te powinny być prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji.

Zapisy **Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju**

zawierają wśród celów polityki przestrzennego zagospodarowania kraju *Cel 2: Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie*

warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów. W rozwinięciu tego celu wskazuje się, iż działania polityki przestrzennej w odniesieniu do zdegradowanych obszarów zurbanizowanych mają na celu przywrócenie ich funkcji administracyjnych, społecznych i gospodarczych oraz stworzenie warunków sprzyjających ich powtórnemu zagospodarowaniu dzięki skorelowanym interwencjom w sferze planowania przestrzennego, inwestycjom infrastrukturalnym oraz wsparciu zasobów ludzkich i przedsiębiorczości. Działania restrukturyzacyjne i rewitalizacyjne doprowadzą do odzyskania atrakcyjności danego obszaru lub miasta, do przywrócenia korzystnych warunków życia i podejmowania działalności gospodarczej oraz inwestycyjnej z wykorzystaniem istniejącego potencjału kulturowego i zachowaniem funkcji symbolicznych oraz przyrodniczych obszaru w procesie jego adaptacji do nowych funkcji. Przygotowanie lokalnych programów rewitalizacyjnych będzie warunkiem niezbędnym do prowadzenia działań inwestycyjnych przewidzianych w regionalnych strategiach rozwoju. Poziom lokalny będzie ponadto odpowiedzialny za uporządkowanie stanu prawnego nieruchomości w miejscowościach (regulacje dotyczące restytucji majątku i roszczeń majątkowych). Kompleksowe lokalne programy rewitalizacji powinny obejmować priorytety techniczne, przestrzenne, społeczne, kulturowe, gospodarcze i ekologiczne. Ich zakres, oprócz poprawy stanu budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej, powinien obejmować ochronę dziedzictwa kulturowego, zapewnienie wysokiej jakości przestrzeni publicznych, poprawę transportu publicznego, integrację społeczną mieszkańców rewitalizowanych obszarów, przywrócenie terenom zdegradowanym ich funkcji przyrodniczej lub nadanie im takiej funkcji, a także promowanie zrównoważonego rozwoju.

DOKUMENTY POZIOMU REGIONALNEGO

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020 jest najważniejszym dokumentem na poziomie regionalnym określającym kierunki rozwoju województwa świętokrzyskiego. Zapisy Strategii wskazują na konieczność podjęcia zintensyfikowanych działań w zakresie rewitalizacji.

Obszary wymagające rewitalizacji są to obszary, na których istnieją tereny i obiekty zdegradowane, zdewastowane, w tym głównie przemysłowe dotknięte problemami związanymi z degradacją środowiska przyrodniczego oraz nasileniem negatywnych zjawisk społecznych. Znaczenie problematyki przekształcania terenów przemysłowych wynika ze skali ich występowania i ich lokalizacji.

Ponadto, zgodnie z ww. strategią jedną z zasad na której opiera się rozwój regionu jest jego **zrównoważony rozwój**. Koncepcja ta ma na celu „(...) *zagwarantowanie możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb społeczności regionu (zarówno współczesnego jak i przyszłych pokoleń) uwzględnia zachowania równowagi przyrodniczej i równoważenie szans w dostępie do środowiska oraz trwałość podstawowych procesów przyrodniczych; oznacza ona potrzebę preferowania i wzmacniania takich procesów rozwoju, które będą przyczyniały się do ograniczenia zużycia zasobów w ogóle, a nieodnawialnych w szczególności oraz minimalizowania wytwarzania odpadów i zanieczyszczeń*” (s. 73). „Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Stąporków na lata 2017 – 2023” zdecydowanie odpowiada tej koncepcji. Realizacja przyjętych założeń procesu rewitalizacji ma duży wpływ na zrównoważony rozwój województwa świętokrzyskiego, którego jednym z celów jest kształtowanie ładu przestrzennego w zagospodarowaniu centrów gmin oraz poprawa ich wizerunku, co warunkuje efekt w postaci lepszego wizerunku całego województwa.

Do podstawowych wyzwań polityki rozwoju województwa uznano równoważenie procesów rozwoju regionu w zakresie rewitalizacji obszarów przemysłowych i zdegradowanych.

Poniżej scharakteryzowano cele strategiczne, cele operacyjne oraz kierunki działania, które są spójne z założonymi celami szczegółowymi, określonymi w Lokalnym Programie Rewitalizacji.

Cel strategiczny 1:

Koncentracja na poprawie infrastruktury regionalnej

1.2 Poprawa infrastruktury społecznej i usług publicznych, czyli wzrost kapitału społecznego, wsparcie zatrudnienia i wyższa jakość życia w regionie

- wspieranie zatrudnienia, wyłączenia społecznego i zwalczania ubóstwa;
- usprawnienie materialne i organizacyjne takich instytucji jak m.in.: szpitale, sanatoria,
- jednostki organizacyjne pomocy i integracji społecznej, szkoły, przedszkola, obiekty kultury,
- obiekty sportowe, instytucje administracji publicznej, organizacje pozarządowe;
- tworzenie na poziomie regionalnym i lokalnym systemowych rozwiązań, wzmacniających więzi społeczne mieszkańców oraz umożliwiających likwidację barier dla społecznej i obywatelskiej aktywności mieszkańców (szczególnie młodzieży);

- rozwój sektora ekonomii społecznej oraz sektora organizacji pozarządowych, jako istotnych elementów systemu zaspokajania potrzeb społecznych.

Cel strategiczny 2:

Koncentracja na kluczowych gałęziach i branżach dla rozwoju gospodarczego regionu

2.4 Pakietyzacja i komercjalizacja produktu turystycznego – czyli rynkowa gra zespołowa

- rozbudowa i modernizacja infrastruktury turystycznej oraz wzmacnianie potencjału turystycznego regionu;
- wsparcie władz samorządowych w zakresie promocji regionu, wykorzystującej zróżnicowane kanały dotarcia do potencjalnego klienta;
- dalszy rozwój turystyki wydatnie wykorzystującej bogate dziedzictwo kulturowe regionu.

Cel strategiczny 3:

Koncentracja na budowie kapitału ludzkiego i bazy dla innowacyjnej gospodarki

3.1 Sprzyjanie kumulowaniu kapitału ludzkiego czyli zdrowi, kreatywni i wykształceni ludzie jako podstawa myślenia o pomyślnej przyszłości

- rozwój systemu usług umożliwiających zapobieganie występowaniu różnych form wykluczenia społecznego w szczególności wobec osób starszych, a także niesamodzielnych i niepełnosprawnych, rodzin wielodzietnych oraz dzieci pochodzących ze środowisk dysfunkcyjnych;
- powstrzymanie procesów emigracji, szczególnie osób młodych i wykształconych oraz stymulowanie procesów reemigracji i imigracji;
- umiejętne profilowanie wykształcenia, z naciskiem na kierunki ścisłe;
- poprawę jakości kształcenia na wszystkich poziomach edukacji i wzrost prestiżu regionalnych uczelni;
- działanie na rzecz rozwoju kultury fizycznej i sportu, w szczególności wśród dzieci i młodzieży, jako ważnego czynnika sprzyjającego kreowaniu postaw prospołecznych, przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu oraz promocji zdrowego trybu życia;
- propagowanie, szczególnie wśród młodych mieszkańców regionu, wolontariatu i innych form aktywności społecznej i obywatelskiej, umożliwiających podniesienie kompetencji społecznych, budowę więzi ze swoim regionem oraz zdobycie pierwszego doświadczenia;
- pełne wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego, ułatwianie dostępu do dóbr kultury, między innymi poprzez digitalizację zbiorów dziedzictwa kulturowego.

Cel strategiczny 4:

Koncentracja na zwiększeniu roli ośrodków miejskich w stymulowaniu rozwoju gospodarczego regionu

4.2 Ośrodki miejskie jako subregionalne i lokalne bieguny wzrostu

- wspieranie tworzenia na terytorium wspomnianych ośrodków miejskich inkubatorów przedsiębiorczości oraz instytucji otoczenia biznesu;
- wspieranie rewitalizacji subregionalnych i lokalnych ośrodków wzrostu;
- poprawę infrastruktury komunikacyjnej i telekomunikacyjnej – przede wszystkim wzrost dostępu do szybkiego transferu internetowego;
- wzrost poziomu usług publicznych i komunalnych;
- skoordynowane i konsekwentne działanie władz regionalnych i lokalnych mające na celu podniesienie spójności terytorialnej całego województwa.

Cel strategiczny 6.

Koncentracja na ekologicznych aspektach rozwoju regionu

6.1 Energia *versus* emisja, czyli próba rozwiązania dylematu, jak nie szkodzić jednocześnie środowisku i gospodarce

- promocja i wspieranie znacznie szerszego niż dotychczas wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE), jako istotnego elementu dywersyfikacji źródeł energii oraz budownictwa energooszczędnego.

DOKUMENTY POZIOMU LOKALNEGO

Herb powiatu
koneckiego.

Strategia Rozwoju Powiatu Koneckiego do roku 2020

Strategia Rozwoju Powiatu Koneckiego do roku 2020 wyznacza główne kierunki jego rozwoju, a także przyjmuje do realizacji szereg inwestycji. W dokumencie tym zostały wyznaczone następujące cele strategiczne i operacyjne, z którymi wykazuje zgodność *Lokalny Program Rewitalizacji Gminy*

Stąpórów na lata 2017 – 2023.

CEL STRATEGICZNY I. Rozwój głównych gałęzi i branż stanowiących o potencjale powiatu oraz poprawa infrastruktury lokalnej.

Cele operacyjne:

1. Poprawa jakości środowiska naturalnego.

CEL STRATEGICZNY II. Tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego powiatu koneckiego.

Cele operacyjne:

1. Przebudowa i modernizacja układu komunikacyjnego.

CEL STRATEGICZNY III. Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców powiatu koneckiego.

Cele operacyjne:

1. Rozwój bazy sportowej, rekreacyjnej oraz placówek czasu wolnego.
2. Wzmocnienie bazy oświatowej i szkoleniowej umożliwiającej dostęp do wykształcenia i zwiększenia kwalifikacji.
3. Rozwój infrastruktury ochrony zdrowia.
4. Wyrównanie poziomu infrastruktury społecznej pomiędzy obszarami miejskimi i wiejskimi.

CEL STRATEGICZNY IV. Bezpieczny Powiat Konecki.

Cele operacyjne:

1. Dążyć do minimalizacji zagrożeń przestępczością kryminalną, zagrożeniami patologii takimi jak: narkomania, alkoholizm, przemoc w rodzinie.
2. Minimalizacja wybryków chuligańskich i wandalizmu.
3. Eliminowanie zagrożeń dzieci i młodzieży polegające na zaniedbaniach rodzinnych i wychowawczych.
4. Dążenie do ograniczenia wypadków drogowych.

Herb Stąporkowa

Strategia Rozwoju Gminy Stąporków na lata 2016-2023

Strategia Rozwoju Gminy Stąporków na lata 2016-2023 jest kluczową deklaracją samorządu, w której definiuje on wizję, kierunki i priorytety rozwoju. Prezentowany program działania jest spójny ze strategiami i programami

rozwoju na poziomie krajowym i wojewódzkim. W dokumencie tym zostały wyznaczone następujące cele strategiczne i cele operacyjne rozwoju gminy Stąporków z którymi zgodność wykazuje Lokalny Plan Rewitalizacji Gminy Stąporków na lata 2017-2023:

CEL STRATEGICZNY 1: Rozwój infrastruktury technicznej.

- 1.1. Poprawa stanu gospodarki wodno-ściekowej.
- 1.2. Wysoka wewnętrzna i zewnętrzna dostępność komunikacyjna oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego.
- 1.3. Rozbudowa infrastruktury okołodrogowej.
- 1.4. Rozwój społeczeństwa informacyjnego poprzez rozbudowę infrastruktury teleinformatycznej.
- 1.5. Rozbudowa i poprawa funkcjonowania infrastruktury energetycznej.
- 1.6. Ochrona środowiska oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
- 1.7. Zwiększenie atrakcyjności, jakości oraz dostępu do usług wypoczynkowo-rekreacyjnych poprzez budowę, rozbudowę, remont obiektów użyteczności publicznej oraz miejsc publicznych.
- 1.8. Rozwój gospodarki przestrzennej.

CEL STRATEGICZNY 2: Rozwój turystyki w gminie Stąporków.

- 2.1. Rozwoju infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej oraz infrastruktury służącej rozwojowi aktywnych form turystyki.
- 2.2. Stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości związanej z turystyką.
- 2.3. Zachowanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego w tym ochrona zabytkowych obiektów dziedzictwa kulturowego.
- 2.4. Promocja oferty turystycznej gminy.

CEL STRATEGICZNY 3: Wzrost atrakcyjności gminy dla lokalizacji inwestycji oraz wspieranie rozwoju przedsiębiorczości jej mieszkańców.

- 3.1. Stworzenie atrakcyjnych warunków sprzyjających lokalizacji inwestycji w Gminie Stąporków.
- 3.2. Promocja przedsiębiorczości w gminie.

CEL STRATEGICZNY 4: Podniesienie jakości życia mieszkańców gminy prowadzące do zmiany kierunku migracji.

- 4.1. Zwiększenie dostępu do infrastruktury technicznej.
- 4.2. Rozwój infrastruktury oraz oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej, skierowanej do różnych grup odbiorców.

4.3. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Stąporków w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym.

4.4. Stworzenie optymalnych warunków kształcenia i rozwoju dzieci i młodzieży.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Stąporków

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Stąporków zawiera cele rozwojowe gminy z którymi zgodne są cele zawarte w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Stąporków na lata 2017-2023.

W SUIKZP wyznaczono następujące cele strategiczne:

- Tworzenie nowych miejsc pracy - zmniejszanie stopy bezrobocia.
- Aktywizowanie środowiska małej i średniej przedsiębiorczości na bazie istniejących zasobów - stworzenie odpowiednich warunków rozwoju ludziom z inicjatywą.
- Podniesienie standardów życia mieszkańców gminy -wzrost rangi gospodarczej miasta.
- Przyciągnięcie do gminy turystów.
- Aktywizacja mieszkańców gminy.
- Dostosowanie kierunków kształcenia i sieci szkół gminnych do warunków rynkowych.
- Wzrost aktywności młodzieży i umożliwienie im realizacji własnych pomysłów w sferze oświaty, kultury i ochrony środowiska.
- Usprawnienie systemu opieki zdrowotnej w gminie.
- Zachowanie równowagi ekologicznej środowiska przyrodniczego gminy.

Program Ochrony Środowiska dla gminy Stąporków na lata 2017- 2020 z perspektywą do 2024

Głównym celem „Programu Ochrony Środowiska dla gminy Stąporków na lata 2017-2020” z perspektywą do 2024 jest poprawa jakości życia mieszkańców oraz wzrost atrakcyjności gminy dla rozwoju społeczno- gospodarczego, przy racjonalnym wykorzystaniu zasobów środowiska i ich ochronie.

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Stąporków na lata 2017-2023 jest zgodny z celami zawartymi w Programie Ochrony Środowiska dla gminy Stąporków.

POŚ zakłada następujące cele do roku 2024:

- Zarządzanie środowiskiem - Upowszechnianie oraz wspieranie wdrażania systemów zarządzania środowiskowego.
- Edukacja ekologiczna - Kształtowanie nawyków kultury ekologicznej mieszkańców gminy, zagwarantowanie szerokiego dostępu do informacji o środowisku i jego ochronie.
- Ochrona przyrody - Ochrona i wzrost różnorodności biologicznej i krajobrazowej.
- Ochrona i zrównoważony rozwój lasów - Prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej.
- Ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych oraz ochrona przed powodzią - Racjonalizacja gospodarowania zasobami wodnymi gminy Stąporków oraz skuteczna ochrona przed powodzią.
- Ochrona zasobów geologicznych - Zrównoważone korzystanie z zasobów kopalin oraz minimalizacja niekorzystnych skutków ich eksploatacji.
- Ochrona wód - Osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych.
- Jakość powietrza - Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji niskiej, emisji z zakładów przemysłowych i emisji komunikacyjnej.
- Gospodarka odpadami - Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowisko.
- Oddziaływanie hałasu - Ocena poziomu zagrożenia ponadnormatywnym hałasem oraz zmniejszenie zagrożenia pochodzącego przede wszystkim ze źródeł komunikacyjnych .
- Poważne awarie oraz nadzwyczajne zagrożenia - Zmniejszanie ryzyka wystąpienia poważnej awarii oraz ograniczenie skutków nadzwyczajnych zagrożeń.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Stąporków na lata 2016-2025

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych wyznacza następującą misję:

„Stąporków gminą zintegrowaną społecznie, dbającą o jakość życia mieszkańców, zaspokajającą ich potrzeby oraz stwarzającą im możliwości rozwoju”.

Do realizacji powyższej misji wyznaczono następujące cele strategiczne oraz operacyjne z którymi łączą się cele wskazane w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Stąporków na lata 2017-2023.

1. Minimalizacja obszarów skutkujących wykluczeniem społecznym
 - 1.1. Ograniczenie negatywnych skutków bezrobocia poprzez wsparcie osób i rodzin dotkniętych problemem
 - 1.2. Rozwój systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy
 - 1.3. Aktywizacja osób niepełnosprawnych
 - 1.4. Wsparcie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz żyjących w ubóstwie
 - 1.5. Zapewnienie stosownego wsparcia osobom starszym
 - 1.6. Wsparcie kondycji funkcjonowania rodzin
2. Kompleksowe działania na rzecz integracji oraz aktywizacji społeczeństwa
 - 2.1. Wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych
 - 2.2. Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi sektora ekonomii społecznej
 - 2.3. Integracja mieszkańców podstawą kapitału społecznego gminy
 - 2.4. Wsparcie procesu nauczania
 - 2.5. Zintegrowany system profilaktyki
3. Rozwój systemu wsparcia społeczności lokalnej
 - 3.1. Zwiększenie dostępności do usług publicznych

3. Charakterystyka gminy

3.1 Gmina Stąporków na tle Powiatu Koneckiego

Gmina Stąporków jest jedną z ośmiu gmin tworzących powiat konecki, będąc drugą pod względem powierzchni i liczby mieszkańców gminą w powiecie.

Nazwa gminy	Powierzchnia w km ²	Sołectwa	Liczba mieszkańców
Końskie	250	42	35 971
Stąporków	232	35	17 369
Gowarczów	101	16	4 664

Smyków	62	12	3 794
Ruda Maleniecka	110	18	3 151
Fałków	132	19	4 572
Słupia Konecka	106	18	3 393
Radoszyce	147	35	9 042

Źródło: <http://www.konecki.powiat.pl>

Na przestrzeni ostatnich lat widoczny jest spadek liczby mieszkańców powiatu, na który składa się zmniejszenie stanu ludności w poszczególnych gminach. W każdej gminie i mieście odnotowano spadek liczby ludności, pokazując niekorzystne zjawisko wyludniania się regionu.

Nazwa	Stan ludności wg miejsca zameldowania/zamieszkania		
	2014	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Powiat konecki	82 925	82 336	81 902
Fałków	4 621	4 559	4 572
Gowarczów	4 720	4 700	4 664
Końskie	36 276	36 048	35 917
Radoszyce	9 121	9 044	9 042
Ruda Maleniecka	3 191	3 181	3 151
Słupia (Konecka)	3 431	3 429	3 393
Smyków	3 813	3 808	3 794
Stąporków	17 752	17 567	17 369

Źródło: GUS/BDL

Gmina Stąporków jest drugim pod względem gęstości zaludnienia obszarem w powiecie, co bezpośrednio jest związane z liczbą osób mieszkających w gminie.

Nazwa	Ludność na 1 km ²		
	2014	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Powiat konecki	73	72	72
Fałków	35	34	35
Gowarczów	47	47	46
Końskie	145	144	144
Radoszyce	62	62	62
Ruda Maleniecka	29	29	29

Słupia (Konecka)	32	32	32
Smyków	61	61	61
Stąporków	77	76	75

Źródło: GUS/BDL

Stosunek osób w wieku nieprodukcyjnym do osób w wieku produkcyjnym jest niekorzystny w perspektywie analizowanego okresu, ponieważ widoczny jest wzrost osób w wieku nieprodukcyjnym. Dane dla gminy Stąporków pokrywają się lub są bardzo zbliżone do średniej w powiecie.

Nazwa	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym		
	2014	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Powiat konecki	61,0	62,2	63,3
Falków	66,2	66,4	68,5
Gowarczów	59,9	60,1	60,9
Końskie	60,7	62,1	63,3
Radoszyce	58,4	59,1	60,7
Ruda Maleniecka	69,5	69,8	68,0
Słupia (Konecka)	61,8	61,1	61,2
Smyków	58,6	60,8	62,0
Stąporków	61,0	62,5	63,8

Źródło: GUS/BDL

Kolejnym wskaźnikiem obrazującym niekorzystne tendencje demograficzne jest zestawienie liczby osób w wieku poprodukcyjnym do osób w wieku przedprodukcyjnym. Najbardziej niekorzystny wynik wskaźnika widoczny jest w Gminie Stąporków.

Nazwa	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym		
	2014	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Powiat konecki	126,8	133,2	138,6
Falków	132,7	140,1	143,2
Gowarczów	104,4	111,0	117,4
Końskie	131,6	139,2	145,4
Radoszyce	97,8	101,7	104,7
Ruda Maleniecka	147,3	144,9	147,1
Słupia (Konecka)	125,5	128,9	132,9
Smyków	76,8	81,4	83,8
Stąporków	151,1	159,5	168,1

Źródło: GUS/BDL

Potwierdzeniem niekorzystnego stanu demograficznego jest również stosunek liczby osób w wieku poprodukcyjnym do osób w wieku produkcyjnym, tutaj również widoczny jest niekorzystny rozkład wiekowy społeczeństwa. Gmina Stąporków zalicza się do grupy gmin o największym wskaźniku obciążenia demograficznego.

Nazwa	Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym		
	2014	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Powiat konecki	34,1	35,5	36,8
Falków	37,8	38,8	40,3
Gowarczów	30,6	31,6	32,9
Końskie	34,5	36,2	37,5
Radoszyce	28,9	29,8	31,1
Ruda Maleniecka	41,4	41,3	40,5
Słupia (Konecka)	34,4	34,4	34,9
Smyków	25,5	27,3	28,3
Stąporków	36,7	38,4	40,0

Źródło: GUS/BDL

Liczba budynków mieszkalnych na terenie poszczególnych gmin powiat koneckiego jest bezpośrednio związana z liczbą ludności w gminach. Gmina Stąporków pod względem liczby budynków znajduje się na drugim miejscu w zestawieniu powiatowym, z dużą różnicą ilościową pomiędzy pozostałymi gminami.

Nazwa	Liczba budynków mieszkalnych ogółem		
	2014	2015	2016
Powiat konecki	22 305	22 448	22 570
Falków	1 600	1 610	1 612
Gowarczów	1 575	1 590	1 605
Końskie	7 607	7 668	7 716
Radoszyce	2 826	2 840	2 860
Ruda Maleniecka	1 400	1 404	1 412
Słupia (Konecka)	1 057	1 060	1 066
Smyków	1 172	1 185	1 192
Stąporków	5 068	5 091	5 107

Źródło: GUS/BDL

Dane dotyczące mieszkań gminnych pokazują duże rozbieżności w ilości mieszkań będących własnością samorządów. Gmina Stąporków według danych GUS plasuje się jako druga za samorządem z Końskich które posiada największy zasób mieszkaniowy.

Nazwa	Mieszkania gminne ogółem		
	2014	2015	2016

Powiat konecki	-	583	-
Falków	-	0	-
Gowarczów	-	0	-
Końskie	-	416	-
Radoszyce	-	20	-
Ruda Maleniecka	-	3	-
Słupia (Konecka)	-	10	-
Smyków	-	2	-
Stąporków	-	132	-

Źródło: GUS/BDL

Gmina Stąporków pod względem zużycia wody znajduje się wśród gmin o najniższym zużyciu wody w ciągu roku.

Nazwa	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku		
	2014	2015	2016
	[dam3]	[dam3]	[dam3]
Powiat konecki	12 343,0	12 239,6	12 268,2
Falków	2 371,6	2 388,6	2 388,8
Gowarczów	600,1	512,7	507,6
Końskie	1 887,4	1 889,8	1 887,8
Radoszyce	190,1	193,1	140,0
Ruda Maleniecka	6 657,9	6 584,7	6 665,5
Słupia (Konecka)	181,1	196,8	204,6
Smyków	92,8	97,2	99,6
Stąporków	362,0	376,7	374,3

Źródło: GUS/BDL

Wskaźnik zużycia wody na 1 mieszkańca na rok dla gminy Stąporków wykazuje wartości najniższe wśród gmin powiatu koneckiego.

Nazwa	Zużycie wody na 1 mieszkańca na rok		
	2014	2015	2016
	[m3]	[m3]	[m3]
Powiat konecki	148,5	148,1	149,4
Falków	514,2	520,7	524,9
Gowarczów	126,6	108,9	107,8
Końskie	51,9	52,3	52,5
Radoszyce	20,8	21,3	15,5
Ruda Maleniecka	2 077,3	2 068,1	2 103,3
Słupia (Konecka)	52,7	57,6	60,0
Smyków	24,4	25,4	26,4

Stąporków	20,3	21,3	21,4
-----------	------	------	------

Źródło: GUS/BDL

Pod względem liczby ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków na terenie powiatu koneckiego, gmina Stąporków zajmuje drugą pozycję wśród samorządów.

Nazwa	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków ogółem		
	2014	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Powiat konecki	38 251	48 326	49 059
Falków	2 492	2 541	2 580
Gowarczów	1 460	2 100	2 300
Końskie	24 498	33 520	33 380
Radoszyce	3 036	3 364	3 374
Ruda Maleniecka	554	555	555
Smyków	931	946	1 565
Stąporków	5 280	5 300	5 305

Źródło: GUS/BDL

Dane wskazujące procent ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków obrazuje wzrost skanalizowania w przypadku większości samorządów, natomiast dla Rudy Malenieckiej oraz Stąporkowa utrzymuje stały poziom.

Nazwa	% ludność korzystającej z oczyszczalni ścieków		
	2014	2015	2016
Powiat konecki	46,13%	58,69%	59,90%
Falków	53,93%	55,74%	56,43%
Gowarczów	30,93%	44,68%	49,31%
Końskie	67,53%	92,99%	92,94%
Radoszyce	33,29%	37,20%	37,31%
Ruda Maleniecka	17,36%	17,45%	17,61%
Smyków	24,42%	24,84%	41,25%
Stąporków	29,74%	30,17%	30,54%

Źródło: GUS/BDL

Na terenie gminy Stąporków znajduje się najwięcej zbiorników bezodpływowych wśród gmin powiatu koneckiego.

Nazwa	Zbiorniki bezodpływowe - stan w dniu 31 XII	
	2014	2015
	[szt.]	[szt.]
Powiat konecki	6 308	6 432

Falków	477	822
Gowarczów	768	778
Końskie	1 244	1 006
Radoszyce	994	994
Ruda Maleniecka	261	261
Słupia (Konecka)	94	94
Smyków	609	612
Stąporków	1 861	1 865

Źródło: GUS/BDL

Pod względem ilości przydomowych oczyszczalni ścieków w powiecie koneckim, gmina Stąporków zajmuje drugie miejsce, a liderem jest gmina Smyków.

Nazwa	Oczyszczalnie przydomowe – stan w dniu 31 XII	
	2014	2015
	[szt.]	[szt.]
Powiat konecki	436	450
Falków	2	2
Gowarczów	17	19
Końskie	73	74
Radoszyce	7	15
Ruda Maleniecka	46	46
Słupia (Konecka)	59	59
Smyków	144	145
Stąporków	88	90

Źródło: GUS/BDL

W powiecie koneckim stacje zlewne zlokalizowane są w siedmiu gminach z wyjątkiem Słupi.

Nazwa	Stacje zlewne - stan w dniu 31 XII	
	2014	2015
	[szt.]	[szt.]
Powiat konecki	5	7
Falków	1	1
Gowarczów	0	1
Końskie	1	1
Radoszyce	1	1
Ruda Maleniecka	1	1
Słupia (Konecka)	0	0
Smyków	0	1
Stąporków	1	1

Źródło: GUS/BDL

Porównując dochody budżetu na 1 mieszkańca, gmina Stąporków zajmuje ostatnie miejsce wśród samorządów powiatu koneckiego.

Nazwa	Dochody budżetu na 1 mieszkańca		
	2014	2015	2016
	[zł]	[zł]	[zł]
Powiat konecki	2 881,11	3 003,61	3 503,59
Falków	4 108,70	3 433,71	4 070,27
Gowarczów	3 001,98	2 964,46	3 554,36
Końskie	2 755,77	2 887,98	3 418,51
Radoszyce	3 017,35	3 296,47	3 817,54
Ruda Maleniecka	3 070,86	3 158,46	3 761,62
Słupia (Konecka)	3 288,44	3 568,89	3 976,90
Smyków	3 269,29	3 364,96	4 205,45
Stąporków	2 521,87	2 772,97	3 064,96

Źródło: GUS/BDL

Domy i ośrodki kultury według danych GUS znajdują się jedynie w trzech samorządach na terenie powiatu koneckiego.

Nazwa	Domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice ogółem		
	2014	2015	2016
	[ob.]	[ob.]	[ob.]
Powiat konecki	4	4	4
Gowarczów	1	1	1
Końskie	2	2	2
Stąporków	1	1	1

Źródło: GUS/BDL

Pod względem imprez kulturalnych organizowanych przez ośrodki kultury jak i uczestników tych imprez, gmina Stąporków zajmuje drugie miejsce wśród samorządów ujętych w statystyce GUS.

Nazwa	Imprezy organizowane przez ośrodki kultury ogółem			Uczestnicy imprez ogółem		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Powiat konecki	386	149	190	57 651	44 300	34 903
Gowarczów	2	2	2	780	750	850
Końskie	323	90	145	33 370	21 060	22 040
Stąporków	61	57	43	23 501	22 490	12 013

Źródło: GUS/BDL

Ilość zarejestrowanych osób bezrobotnych na terenie powiatu koneckiego w analizowanym okresie odnotowuje tendencje spadkową. Wśród osób bezrobotnych na terenie gminy Stąporków, odnotowano bardziej dynamiczny spadek bezrobocia wśród mężczyzn, natomiast w przypadku kobiet spadek bezrobocia jest znacznie mniejszy.

Nazwa	Ogółem			mężczyźni			kobiety		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Powiat konecki	6 261	5 244	4 216	3 038	2 469	1 845	3 223	2 775	2 371
Falków	233	239	165	128	123	78	105	116	87
Gowarczów	451	316	270	193	136	112	258	180	158
Końskie	2 555	2 106	1 631	1 227	994	762	1 328	1 112	869
Radoszyce	656	555	471	327	256	198	329	299	273
Ruda Maleniecka	260	248	207	138	140	92	122	108	115
Słupia (Konecka)	110	97	72	51	38	30	59	59	42
Smyków	291	247	208	143	117	91	148	130	117
Stąporków	1 705	1 436	1 192	831	665	482	874	771	710

Źródło: GUS/BDL

Analiza ilości podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności, wskazuje na terenie gminy Stąporków wartości poniżej średniej powiatowej, a w zestawieniu poszczególnych gmin plasuje się na 3 miejscu.

Nazwa	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności		
	2014	2015	2016
Powiat konecki	769	779	797
Falków	424	412	427
Gowarczów	559	598	635
Końskie	978	986	1 001
Radoszyce	640	645	639
Ruda Maleniecka	492	509	530
Słupia (Konecka)	568	580	578
Smyków	679	688	717
Stąporków	660	677	705

Źródło: GUS/BDL

Dostępność miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w przypadku gminy Stąporków jest zbliżona do średniej w powiecie, oraz pozwala zająć trzecie miejsce wśród samorządów koneckich.

Nazwa	Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego		
	2014	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]

Powiat konecki	1,41	1,41	1,29
Falków	2,09	0,00	0,00
Gowarczów	1,75	2,98	2,71
Końskie	1,00	0,91	0,86
Radoszyce	2,39	2,30	2,24
Ruda Maleniecka	1,29	1,28	1,12
Słupia (Konecka)	0,00	0,00	0,00
Smyków	3,56	2,83	2,81
Stąporków	1,57	1,57	1,33

Źródło: GUS/BDL

W przypadku księgozbioru bibliotek na 1000 ludności, zasoby w gminie Stąporków wykazują wartości najniższe wśród jednostek samorządowych w powiecie koneckim.

Nazwa	Księgozbiór bibliotek na 1000 ludności		
	2014	2015	2016
	[wol.]	[wol.]	[wol.]
Powiat konecki	3 319,6	3 247,8	3 247,0
Falków	4 073,4	4 146,1	4 208,7
Gowarczów	4 719,9	4 794,7	4 897,7
Końskie	2 926,4	2 667,7	2 574,8
Radoszyce	3 069,5	3 138,0	3 194,0
Ruda Maleniecka	7 036,4	7 143,4	7 350,0
Słupia (Konecka)	5 565,7	5 569,0	5 621,0
Smyków	3 882,0	4 027,3	4 207,2
Stąporków	2 460,2	2 520,0	2 550,3

Źródło: GUS/BDL

Również w zestawieniu czytelników bibliotek na 1000 ludności, gmina Stąporków zajmuje ostatnie miejsce w powiecie .

Nazwa	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności		
	2014	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Powiat konecki	129	126	124
Falków	121	117	118
Gowarczów	137	138	139
Końskie	151	145	141
Radoszyce	122	123	122
Ruda Maleniecka	156	157	151
Słupia (Konecka)	106	116	116
Smyków	129	126	116
Stąporków	87	85	87

Źródło: GUS/BDL

Dane odnośnie wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika dla gminy Stąporków przyjmują wartości poniżej średniej dla powiatu.

Nazwa	Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach		
	2014	2015	2016
	[wol.]	[wol.]	[wol.]
Powiat konecki	18,6	18,3	18,8
Falków	24,8	13,7	13,9
Gowarczów	25,6	26,2	26,1
Końskie	19,8	20,5	21,3
Radoszyce	16,0	15,3	15,7
Ruda Maleniecka	18,3	18,1	17,9
Słupia (Konecka)	14,5	12,8	14,0
Smyków	11,3	11,0	14,8
Stąporków	14,6	14,8	14,0

Źródło: GUS/BDL

3.2. Podstawowe dane o gminie

Gmina Stąporków leży w północno-zachodniej części województwa świętokrzyskiego. Całkowita powierzchnia gminy to 232 km² (23 141 ha), z czego 11 km² (1 107 ha) to tereny znajdujące się w granicach miasta Stąporków (4,7%). Stanowi to 20,3% ogółu powierzchni powiatu koneckiego. Ze względu na zajmowaną powierzchnię Gmina Stąporków jest drugą co do wielkości gminą w powiecie koneckim. Siedzibą gminy jest miasto Stąporków usytuowane przy drodze krajowej nr 42, 12 km od miasta powiatowego Końskie i 24 km od Skarżyska-Kamiennej. Stąporków leżący na trasie Końskie - Skarżysko-Kamienna, posiada dogodne połączenia drogowe i kolejowe z tymi miastami. Gmina dzieli się na 35 sołectw: Adamek, Bień, Błaszczów, Blotnica, Boków, Czarna, Czarniecka Góra, Duraczów, Furmanów, Gosań, Grzybów, Gustawów, Hucisko, Janów, Kamienna Wola, Komorów, Kozia Wola, Krasna, Lelitków, Luta, Modrzewina, Mokra, Nadziejów, Niekłań Mały, Niekłań Wielki, Odrowąż, Pardolów, Piasek, Smarków, Świerczów, Wąglów, Wielka Wieś, Włochów, Wólka Plebańska, Wólka Zychowa.

Położenie gminy na tle województwa świętokrzyskiego i powiatu koneckiego.

źródło: opracowanie własne.

Gmina graniczy z następującymi jednostkami administracyjnymi:

- od zachodu z gminami Końskie i Smyków,
- od wschodu z gminą Bliżyn,
- od południa z gminami Zagnańsk i Mniów,
- od północy z gminami Przysucha i Chlewiska, wschodzącymi w skład województwa mazowieckiego (powiaty przysuski i szydłowiecki).

Gmina Stąporków.

GMINA STĄPORKÓW

źródło: opracowanie własne na podstawie www.geoportal.gov.pl.

Obszar Gminy wyznaczają następujące współrzędne geograficzne:

- 51°14'52" N (kraniec północny).
- 51°02'57" N (kraniec południowy).
- 20°27'36" E (kraniec zachodni).
- 20°42'18" E (kraniec wschodni).

Położenie komunikacyjne Miasta i Gminy Stąporków na tle Powiatu Koneckiego.

Źródło: Materiały informacyjne Zarządu Dróg Powiatowych w Końskich, 2016 r., bp.

ZARYS HISTORYCZNY

Początki rozwoju regionu związane były z rodami Odrowążów, Szczawińskich, Małachowskich i Tarnowskich, do których tereny te należały. Przypadają one na okres średniowiecza i związane są z rozwojem metalurgii i hutnictwa wzdłuż brzegów rzek Czarna i Krasna. Na przełomie XV i XVI wieku w okolicach dzisiejszego Stąporkowa, na terenach należących do rodu Odrowążów, funkcjonowało kilkanaście kuźnic i pieców dymarskich (m.in. w Wąsoszu, Czarnej, Błotnicy, a

także Błaszkanie, Duraczowie, Grzybowie, Furmanowie, Piasku, Placzkowie), które dały początek istniejącym do dziś osadom. Jedną z nich była kuźnia „Stapor (Stampo)” wymieniana już w 1577 roku. Od 1662 roku kuźnia ta była znana jako Stąporków i funkcjonowała jako jeden z wielu podobnych warsztatów metalurgicznych Zagłębia Staropolskiego. W okresie najazdu szwedzkiego (1650-1655) rozwój osady został zahamowany na skutek zniszczeń wojennych i strat ludnościowych. Dopiero początek XVII wieku przyniósł ożywienie gospodarcze tego regionu. Duży wpływ na rozwój miejscowej metalurgii miały inwestycje i przedsięwzięcia gospodarcze realizowane na tym terenie przez kanclerza Jana Małachowskiego. Osada stała się centrum większego kompleksu przemysłowego i metalurgicznego. Wytwarzane w dobrach Małachowskiego żelazo (tzw. „koneckie”) było poszukiwanym na krajowym rynku towarem. W 1782 roku stąporkowski kompleks metalurgiczny składał się z wielkiego pieca i 5 fryszerek, a ogólna produkcja wynosiła 4 000 cetnarów żelaza rocznie (ok. 259 ton). W ciągu 56 lat swojej działalności produkcja żelaza w Stąporkowie wzrosła o 470%, co stawiało Stąporków w rzędzie przodujących zakładów na terenie Królestwa Polskiego. W latach 1850-1854 kompleks stąporkowski zajmował czwarte miejsce w całym regionie koneckim pod względem produkcji. W następnych latach dzięki licznym modernizacjom jej poziom uległ zwiększeniu. Sam Stąporków w latach 1886-1900 był największym prywatnym ośrodkiem odlewnictwa na terenie Królestwa Polskiego. Stopniowy spadek produkcji stąporkowskich hut i odlewni pod koniec XIX wieku spowodowany rozwojem podobnych ośrodków metalurgicznych, pogłębił się w wyniku kryzysu hutnictwa z końca XIX i początków XX wieku oraz protestami społecznymi z 1905 roku. W początkach XX wieku jednym z wiodących produktów stąporkowskiej odlewni stały się grzejniki oraz elementy instalacji grzewczych. W ten sposób stała się ona największym producentem tego artykułów w Królestwie Polskim i głównym ich dostawcą do Cesarstwa Rosyjskiego. Jako Towarzystwo Akcyjne Zakładów Górniczo-Hutniczych „Stąporków” zakłady te były także jednym z najważniejszych producentów rur kanalizacyjnych i zlewowych, rur lanych, wodociagowych i żebrowych, które sprzedawano m.in. do Warszawy, Moskwy, Charkowa i Rostowa nad Donem. Wybuch I wojny światowej spowodował spadek eksportu do Rosji i znaczne ograniczenie produkcji. Zniszczenia wojenne oraz kryzysy gospodarcze lat 20-tych i 30-tych XX wieku spowodowały regres i stopniowy upadek miejscowej metalurgii i odlewnictwa. W 1930 roku Huta „Stąporków” została unieruchomiona i w 1938 roku została ostatecznie zlikwidowana, zaś miejscowe kopalnie żelaza zostały przejęte przez „Zakłady Ostrowieckie”. Po 1945 roku zmodernizowana Odlewnia „Nieborów” stała się częścią Nieklańskich Zakładów Odlewniczych, tj. późniejszej Odlewni Żeliwa „Nieklań”, będącej największym w kraju producentem grzejników centralnego ogrzewania. Intensywny rozwój odlewnictwa i metalurgii

nastąpił po 1960 roku i związany był z licznymi inwestycjami gospodarczymi. Towarzyszył im proces urbanizacji miejscowych wsi i Stąporkowa, w którego granicach znalazły się pobliskie osady. Nasilił się także proces migracji ludności z pobliskich okolic, przybywających do Stąporkowa w poszukiwaniu zatrudnienia. Tym samym spełnione zostały warunki, które umożliwiły nadaniu osadzie praw miejskich, co nastąpiło w dniu 1 stycznia 1967 roku. Znacznie zwiększyło to atrakcyjność osadniczą Stąporkowa i wymusiło jego rozbudowę i urbanizację. Jednak przekształcenia gospodarcze przełomu lat 80-90-tych XX wieku negatywnie wpłynęły na miejscowy przemysł hutniczy i odlewniczy, powodując upadek większych zakładów produkcyjnych. Nadal jednak metalurgiczne tradycje miasta i Gminy Stąporków stanowią jeden z ważniejszych czynników, wyznaczających jej gospodarcze kierunki rozwoju.

Ze względu na korzystne warunki przyrodnicze i klimatyczne (klimat typu podgórskiego) w miesiącach letnich okolice Stąporkowa odwiedzane były przez mieszkańców większych ośrodków miejskich, poszukujących odpoczynku i spokoju. W pobliskiej Czarnieckiej Górze pod koniec XIX wieku istniał niewielki zakład leczniczy hydropatyczny. W okresie międzywojennym miejscowość ta stała się niewielkim, ale znanym kurortem wypoczynkowym i miejscowością uzdrowiskową. Duży wkład w tym miał łódzki lekarz Michał Misiewicz, który w dolinie Czarnej założył niewielkie uzdrowisko, w którym leczono m.in. choroby dróg oddechowych, układu pokarmowego, nerwowego i krążenia. Rosnąca popularność tego kurortu została jedna zahamowana wraz z wybuchem wojny. W Czarnieckiej Górze w miejscu dawnego zakładu przyroda - leczniczego uruchomiony został szpital rehabilitacyjny, który od 2001 roku funkcjonuje jako Świętokrzyskie Centrum Rehabilitacji. Odnowione zostały także niektóre drewniane wille oferujące pokoje gościnne dla turystów odwiedzających okolice.

ŚRODOWISKO NATURALNE

Gmina charakteryzuje się dużą różnorodnością krajobrazu, co wiąże się z jej położeniem na obrzeżach Gór Świętokrzyskich, w zasięgu występowania w przeszłości ruchów wypiętrzających i fałdowań utworów górnego triasu oraz dolnej jury. Na osadach mezozoiku zalegają czwartorzędowe piaski i żwiry. Gmina położona jest na obszarze makroregionu Wyżyna Kielecka, przy czym jej północna część wchodzi w skład mezoregionu Garb Gielnowski zaś południowa mezoregionu Płaskowyż Suchedniowski. Najwyższe wzniesienie o wysokości 372 m n.p.m. leży na terenie sołectwa Hucisko (tzw. „Szczyt Hucisko”). Najniżej położone tereny gminy to terasy zalewowe rzek Czarnej i Czystej, położone w zachodniej części gminy na wysokości 247 m n.p.m. Na terenie całej gminy przeważają gleby niskich klas bonitacyjnych. Największą powierzchnię zajmują gleby brunatne. Tereny gminy należą do obszarów o najwyższej lesistości w

powiecie koneckim i województwie świętokrzyskim. W 2016 roku 61,6% ogółu powierzchni gminy stanowiły tereny leśne (14 542,84 ha). Dominują lasy publiczne (64,6%).

Przez obszar gminy przepływa kilkanaście rzek i cieków wodnych. Najdłuższą (21,2 km) jest rzeka Czarna Konecka, zwana również Taraską, Ługonką lub Czarną Maleniecką. Zasilana jest przez wody Krasnej, Młynówki oraz mniejsze ciek wodne i kanały. Przez północne tereny gminy przypływają wody mniejszych rzek i cieków takich jak m.in. Mlynkowska oraz Jabłonica i Czysta. Wschodnia granica gminy na odcinku 6 km biegnie korytem rzeki Kamiennej. Charakterystyczną cechą tych rzek są duże spadki podłużne koryta. W skład wód powierzchniowych wchodzi też sztuczne zbiorniki wodne, których na terenie gminy jest 9. Ich łączna powierzchnia to 29,2 ha. Są to zbiorniki w: Nieklaniu Małym, Wąglowie, Czarnej, Janowie, Stąporkowie, Krasnej, Hucisku - Mostkach i Piasku. Niewielką powierzchnię gminy zajmują rozlewiska oraz mokradła. Na obszarze gminy występuje kilkadziesiąt niewielkich źródeł. Jakość wód płynących oraz ich potencjał ekologiczny i stan chemiczny jest dobry. W przypadku sztucznych zbiorników wodnych widoczne są ich zanieczyszczenia, spowodowane zaśmiecaniem oraz odpadami gospodarczo-przemysłowymi. Główne zbiorniki wód podziemnych:

- GZWP 414-Zagnańsk (T1,2)-południowe fragmenty Gminy Stąporków i Radoszyce,
- GZWP 411-Końskie (J1)-fragmenty gmin Końskie, Gowarczów i Radoszyce,
- GZWP 412, 413-„Goszczewice-Szydłowiec” (J1, J2, J3)-wschodnie fragmenty gminy Gowarczów i Stąporków.

Na terenie gminy jest 11 złóż kopalin, w tym rudy żelaza, surowców wykorzystywanych do produkcji ceramiki budowlanej oraz złoża kruszyw naturalnych. Część z nich jednak ze względu na niskie parametry zgromadzonych w nich kopalin wykreślono w ostatnich latach z bilansu zasobów województwa świętokrzyskiego. Złóża surowców ilastych ceramiki budowlanej występują w Odrowążu (II), glin ceramicznych kamionkowych w Włochowie oraz kruszyw naturalnych w Krasnej i Hucisku - Mostkach. Na terenie gminy zalegają również hałdy odpadów, powstałych po eksploatacji miejscowych złóż w przeszłości, głównie rud żelaza. Są to głównie łupki ilaste, których duże ilości zsypano w pobliżu wyeksploatowanych kopalń rud żelaza w Błotnicy i Starej Górze. Mogą one stanowić cenny surowiec do produkcji wyrobów ceramiki budowlanej.

Na terenie gminy panują warunki pogodowe i klimatyczne charakterystyczne dla Regionu Małopolskiego i krainy Gór Świętokrzyskich. Średnia roczna temperatura powietrza waha się od 5,7°C do 8,2°C. Roczna suma opadów wynosi 602,8 mm i więcej, przy czym najobfitsze opady notowane są w miesiącach letnich, tj. w czerwcu i lipcu. Pokrywa śniegowa zalega na tym terenie od 60 do 90 dni. Przeważają tu głównie wiatry zachodnie o prędkości dochodzącej do 3 m/s

oraz wiatry północno-zachodnie. Ponad 85-90% wiatrów to podmuchy o prędkości poniżej 5 m/s. Duży wpływ na lokalny klimat mają obszary leśne oraz miejscowa sieć rzeczna. W dolinach rzek i na terenach podmokłych tworzą się zastoiska zimnego powietrza, częściej i dłużej na tych obszarach utrzymują się także mgły.

Na terenie gminy zlokalizowane są trzy rezerваты przyrody: rezerwat przyrody nieożywionej „Skalki Piekło pod Nieklaniem” (6,30 ha), rezerwat przyrody nieożywionej „Gagaty Soltykowskie” (13,33 ha), rezerwat przyrody (wodny) „Górna Krasna” (413,02 ha). Pozostałe formy ochrony przyrody na terenie gminy to:

- Suchedniowsko-Oblęgorski Park Krajobrazowy o powierzchni 19 895 ha.
- Konecko-Łopuszańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, w ramach którego szczególną ochroną objęto wody podziemne i powierzchniowe.
- Obszary Natura 2000:
 - „Dolina Czarnej” (kod PLH260015) o całkowitej powierzchni 4 229,3 ha, z czego 33,7% (1 411,08 ha) stanowią tereny Gminy Stąporków.
 - „Dolina Krasnej” (kod PLH260001) o całkowitej powierzchni 2 384,09 ha, z której 85,7% (2 043,91 ha) stanowią tereny Gminy Stąporków.
 - „Uroczysko Pięty” (kod PLH260012) o całkowitej powierzchni 753,36 ha.
 - „Lasy Suchedniowskie” (kod PLH260010) o całkowitej powierzchni 19 120,89 ha,
- dwa pomniki przyrody,
- użytki ekologiczne, obejmujące pozostałości ekosystemów o dużym znaczeniu dla zachowania różnorodności biologicznej.

Realizacja przedsięwzięć zapisanych w niniejszym dokumencie nie będzie miała negatywnego wpływu na większość gatunków zwierząt. Specyficzna sytuacja występuje w odniesieniu do gatunków (często rzadkich i chronionych), które dostosowały się do życia w warunkach typowych dla miejscowości wiejskich i wykorzystują istniejące budynki jako miejsca rozrodu. Dotyczy to w szczególności ptaków, które zakładają gniazda w obrębie budynków (jaskółki, jerzyki, rudziki, szpaki), a także nietoperzy, które bardzo często wykorzystują nieużytkowane części obiektów budowlanych jako miejsce odpoczynku i których wszystkie gatunki są chronione. Realizacja w takich obiektach prac remontowych oraz związanych z termomodernizacją w nieodpowiednich okresach i bez poszanowania odpowiednich przepisów w tym zakresie, powodować może niszczenie lęgów lub też zabijanie osobników młodocianych. Dodatkowo przeprowadzone prace remontowe powodować mogą, że dane obiekty nie będą nadawały się do wykorzystania przez występujące tam wcześniej gatunki, gdyż przeprowadzone

zmiany uniemożliwią założenie gniazd. Biorąc pod uwagę charakter obiektów, które są potencjalnymi źródłami niskiej emisji, oraz fakt, że okres lęgowy ptaków jest w zasadzie najlepszym czasem do przeprowadzania prac remontowych na wolnym powietrzu (wiosna, lato), lokalnie wystąpić może negatywne oddziaływanie na ww. gatunki ptaków. W związku z powyższym przed przystąpieniem do prac związanych z termomodernizacją budynków, zasadne jest sporządzenie przez ornitologa i chiropterologa ekspertyzy stwierdzającej obecność ptaków i nietoperzy lub ich brak w danym obiekcie. W przypadku modernizacji budynków będących schronieniem ptaków czy nietoperzy wykonawca prac powinien podjąć środki zaradcze — dostosowując terminy i sposób wykonywania prac do okresów lęgu, rozrodu lub hibernacji ptaków/nietoperzy, zabezpieczając z wyprzedzeniem szczeliny przed zajęciem je przez ptaki i nietoperze. W przypadku zamknięcia otworów na stałe, wskazane jest wykonanie siedlisk zastępczych. Może być również konieczne uzyskanie zezwoleń na odstępstwa od zakazów wydawanych w trybie art. 56 ustawy o ochronie przyrody. Przy przeprowadzeniu prac należy zastosować się do następujących zasad:

- prace powinny być tak prowadzone, aby uniknąć występowania negatywnego oddziaływania na gatunki chronione, tzn. unikać ich płoszenia, zabijania, niszczenia siedlisk, gniazd i jaj, przenoszenia w inne miejsce,
- przed rozpoczęciem prac należy przeprowadzić rozpoznanie, czy w rejonie prowadzenia prac (także w strefie bezpośredniego oddziaływania) występują gatunki chronione na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2016 poz. 2183, z późn. zm.),
- w przypadku stwierdzenia występowania takich gatunków konieczne jest uzyskanie właściwego zezwolenia od organu ochrony środowiska (określonego w art. 56 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r., poz. 2134, z późn. zm.) (RDOŚ-ia lub GDOŚ-ia – w zależności od statusu ochronnego danego gatunku), w którym określone będą terminy i warunki wykonywania prac remontowo-budowlanych, jeżeli nie jest możliwe odpowiednie dostosowanie harmonogramu i sposobu prowadzenia prac, aby uniknąć zabijania poszczególnych osobników, niszczyć ich siedliska, gniazda, jaja, lub wystąpi konieczności ich przeniesienia, lub też prowadzenia innych zakazanych działań, konieczne jest uzyskanie zgody właściwego organu ochrony środowiska (określonego w art. 56 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r., poz. 2134, z późn. zm.) na wykonywanie czynności zabronionych w stosunku do gatunków chronionych,

- na ile jest to możliwe, po przeprowadzeniu prac remontowych w obiektach, w których wcześniej gniazdowały ptaki należy umożliwić im dalsze gniazdowanie. Jeżeli nie będzie to możliwe, należy dążyć do zapewnienia odpowiednich miejsc zastępczych (np. budek lęgowych) w rejonie remontowanego budynku tak, aby skompensować utracone miejsca siedliskowe dla danych gatunków. Charakter zastosowanych miejsc zastępczych, ich lokalizacja, parametry techniczne i zagęszczenie powinna być dobrana odpowiednio do preferencji gatunków, które występowały tam wcześniej.

ZABYTKI

W 2016 roku na terenie gminy znajdowały się cztery obiekty zabytkowe figurujące w rejestrze zabytków nieruchomych województwa świętokrzyskiego.

Obiekty z Gminy Stąporków w rejestrze zabytków nieruchomych województwa świętokrzyskiego, 2016r.

Położenie	Obiekt	Konstrukcja	Data budowy, przebudowy	Numer rejestru
Czarniecka Góra	Willa „Halinówka” (nr 59)	Drewniana	1930 r.	A.501 z 13.04.1989 r.
Niekłań Wielki	Kościół parafialny pw. św. Wawrzyńca	Murowana	1835, 1881 r.	A.502 z 21.03.1957 r.
	Park w pozostałościach zespołu dworskiego	-	XVIII/XIX w.	A.503 z 20.12.1957 r.
Odrowąż	Kościół parafialny pw. św. Jacka i Katarzyny	Murowana	1660-1682 r.	A.504 z 14.06.1949 r., 21.03.1957 r., 15.02.1967 r.

Źródło: Rejestr zabytków nieruchomych woj. świętokrzyskiego (stan z dnia 30.10.2016 r.). Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Kielcach.

Kościół parafialny pw. św. Jacka i Katarzyny w Odrowążu, wzniesiony w XVI wieku na miejscu starej świątyni pochodzącej z I połowy XIII wieku. Obok niej w 1858 roku wybudowano dzwonnice, w której zawieszono trzy dzwony, przy czym dwa z nich pochodzą z XVI wieku. Mniejszy ozdobiony został napisem o treści „O Rex Gloriae Christe veni cum pace - 1529”, zaś drugi ufundowany w 1562 roku przez Feliksa Budzyńskiego zawiera inskrypcję o treści „Christus Rex fortis venit in pace et Deus Homo factus es”. Z tego samego okresu pochodzi kamienna chrzcielnica w stylu renesansowym, ozdobiona herbami właścicieli Odrowąża. Trzeci z dzwonów

pochodzi z 1828 roku. W 1856 roku do kamiennej świątyni dobudowano kaplice i kruchtę od frontu. Dziś jest to świątynia orientowana z prezbiterium od strony wschodniej, trójnawowa, bazylikowa, zbudowana z kamienia, kryta dwuspadzistym dachem z sygnaturką.

Kościół parafialny pw. św. Wawrzyńca w Niekłaniu pochodzący z I połowy XIX wieku. Został on ufundowany przez hrabiego Onufrego Małachowskiego w 1835 roku, jako budowla kamienna. W 1881 roku kościół został gruntownie przebudowany w stylu neogotyckim na planie krzyża łacińskiego. Do jego boków dobudowano dwie kaplice boczne zaś w oltarzu głównym umieszczono obraz Matki Boskiej Nieustającej Pomocy oraz figury świętego Zygmunta i Ludwika. Jednocześnie za kościołem urządzono cmentarz parafialny.

Zabytkowa willa „Halinówka” w Czarnieckiej Górze wzniesiona w 1930 roku. Była ona wykorzystywana jako pensjonat i budynek mieszkalny, z którego korzystali turyści i kuracjusze odwiedzający w okresie międzywojennym uzdrowisko Czarniecka Góra. Willa to budynek drewniany, posadowiony na kamiennych fundamentach, o czterospadzistym dachu z czterema lukarnami oraz zabudowaną i przeszkloną werandą. Innym obiektem zabytkowym związanym z terenem Gminy Stąporków jest dawny młyn wodny z miejscowości Piasek Wielki, który w drugiej połowie XX wieku przeniesiono do Muzeum Wsi Kieleckiej w Tokarni.

Ponadto w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Stąporków zewidencjonowano 177 kart adresowych, w tym 64 kart adresowych zabytku nieruchomego i 113 kart adresowych zabytku nieruchomego – stanowiska archeologicznego. Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Stąporków została pozytywnie zaopiniowana przez Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i przyjęta Zarządzeniem Nr 0050.168.2016 Burmistrza Stąporkowa z dnia 31 października 2016 r. Są to głównie zabytkowe drewniane zagrody i domostwa oraz budowle użyteczności publicznej, w tym kościoły i kaplice, takie jak m.in. zespół Kościoła parafialnego pw. św. Barbary w Krasnej, Kościół pw. Nawiedzenia NMP w Czarnej, Kościół filialny p.w. św. Rozalii z 1906 roku w Odrowążu, murowany Kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP w Stąporkowie, XVII-wieczny układ urbanistyczny Odrowąża, dawne wyrobiska górnicze, związane z eksploatacją złóż rudy żelaza, dawne warsztaty i fabryki metalurgiczne oraz fragmenty zabytkowych ciągów technologicznych i konstrukcji transportowych m.in. w Furmanowie, w Czarnieckiej Górze, w Niekłaniu Wielkim. Szczególną kategorię obiektów o charakterze zabytkowym stanowią budowle, konstrukcje i lokalizacje związane z uzdrowiskowymi i leczniczymi tradycjami, położonej w pobliżu Stąporkowa, Czarnieckiej Góry i jej okolic. Jednym z nich jest „Źródło Stefana”.

4. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz charakter potrzeb rewitalizacyjnych

Demografia

Stan ludności na terenie gminy Staporów w roku 2014

	Razem	Wiek <18	Dorośli	W wieku produkcyjnym	Pow. 60 K	Pow. 65 M	Razem		W wieku emerytalnym
							K	M	
Adamek	205	32	173	117	40	16	111	94	56
Bień	48	2	46	30	11	5	27	21	16
Błaszaków	398	61	337	264	54	19	212	186	73
Blotnica	195	24	171	116	40	15	101	94	55
Boków	118	15	103	77	18	8	60	58	26
Czarna	371	67	304	224	54	26	195	176	80
Czarniecka Góra	463	60	403	313	73	17	231	232	90
Duraczów	174	24	150	99	40	11	92	82	51
Furmanów	252	40	212	174	25	13	125	127	38
Gosań	580	83	497	370	91	36	297	283	127
Grzybów	292	49	243	190	43	10	166	126	53
Gustawów	426	71	355	273	60	22	209	217	82
Hucisko	689	93	596	451	106	39	366	323	145
Janów	123	15	108	73	25	10	68	55	35
Kamienna Wola	206	26	180	133	32	15	107	99	47
Komorów	550	88	462	327	91	44	269	281	135
Kozia Wola	607	85	522	395	92	35	303	304	127
Krasna	221	31	190	150	26	14	117	104	40
Lelitków	138	19	119	87	24	8	71	67	32
Luta	292	25	267	172	69	26	144	148	95
Modrzewina	46	9	37	30	6	1	20	26	7
Mokra	425	52	373	272	73	28	220	205	101
Nadziejów	341	60	281	218	49	14	184	157	63
Nieklań Mały	799	135	664	497	113	54	403	396	167
Nieklań Wielki	837	147	690	527	111	52	420	417	163
Odrowąż	472	78	394	303	69	22	252	220	91
Pardolów	276	29	247	183	51	13	142	134	64
Piasek	72	5	67	45	12	10	36	36	22
Smarków	310	33	277	190	65	22	167	143	87
Świerczów	438	75	363	288	49	26	216	222	75
Wąglów	175	26	149	111	28	10	91	84	38
Wielka Wieś	560	72	488	353	97	38	279	281	135
Włochów	194	27	167	114	37	16	93	101	53
Wólka Plebańska	418	70	348	255	71	22	202	216	93

Wólka Zychowa	353	51	302	221	55	26	165	188	81
Staporków	5895	946	4949	3828	806	315	3082	2813	1121
RAZEM	17959	2725	15234	11470	2706	1058	9243	8716	3764

Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Staporkowie

	Razem	% w wieku do 18 lat	% w wieku produkcyjnym	% w wieku emerytalnym
Adamek	205	15,61%	57,07%	27,32%
Bień	48	4,17%	62,50%	33,33%
Błaszaków	398	15,33%	66,33%	18,34%
Błotnica	195	12,31%	59,49%	28,21%
Boków	118	12,71%	65,25%	22,03%
Czarna	371	18,06%	60,38%	21,56%
Czarniecka Góra	463	12,96%	67,60%	19,44%
Duraczów	174	13,79%	56,90%	29,31%
Furmanów	252	15,87%	69,05%	15,08%
Gosań	580	14,31%	63,79%	21,90%
Grzybów	292	16,78%	65,07%	18,15%
Gustawów	426	16,67%	64,08%	19,25%
Hucisko	689	13,50%	65,46%	21,04%
Janów	123	12,20%	59,35%	28,46%
Kamienna Wola	206	12,62%	64,56%	22,82%
Komorów	550	16,00%	59,45%	24,55%
Kozia Wola	607	14,00%	65,07%	20,92%
Krasna	221	14,03%	67,87%	18,10%
Lelitków	138	13,77%	63,04%	23,19%
Luta	292	8,56%	58,90%	32,53%
Modrzewina	46	19,57%	65,22%	15,22%
Mokra	425	12,24%	64,00%	23,76%
Nadziejów	341	17,60%	63,93%	18,48%
Nieklań Mały	799	16,90%	62,20%	20,90%
Nieklań Wielki	837	17,56%	62,96%	19,47%
Odrawąż	472	16,53%	64,19%	19,28%
Pardolów	276	10,51%	66,30%	23,19%
Piasek	72	6,94%	62,50%	30,56%
Smarków	310	10,65%	61,29%	28,06%
Świerczów	438	17,12%	65,75%	17,12%
Wąglów	175	14,86%	63,43%	21,71%
Wielka Wieś	560	12,86%	63,04%	24,11%
Włochów	194	13,92%	58,76%	27,32%
Wólka Plebańska	418	16,75%	61,00%	22,25%
Wólka Zychowa	353	14,45%	62,61%	22,95%
Staporków	5895	16,05%	64,94%	19,02%

Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Staporkowie

Stan ludności na terenie gminy Staporów w roku 2015

	Razem	Wiek <18	Dorośli	W wieku produkcyjnym	Pow. 60 K	Pow. 65 M	Razem		W wieku emerytalnym
							K	M	
Adamek	194	29	165	110	40	15	105	89	55
Bień	49	2	47	31	11	5	27	22	16
Błaszaków	396	62	334	268	49	17	212	184	66
Blotnica	190	24	166	109	43	14	100	90	57
Boków	112	14	98	71	19	8	55	57	27
Czarna	373	65	308	224	56	28	192	181	84
Czarniecka Góra	457	54	403	305	76	22	224	233	98
Duraczów	175	22	153	99	41	13	92	83	54
Furmanów	247	37	210	173	25	12	124	123	37
Gosań	573	82	491	364	91	36	287	286	127
Grzybów	289	48	241	190	40	11	160	129	51
Gustawów	416	68	348	271	58	19	203	213	77
Hucisko	679	87	592	446	105	41	365	314	146
Janów	124	16	108	73	24	11	67	57	35
Kamienna Wola	201	23	178	124	37	17	103	98	54
Komorów	545	88	457	322	92	43	266	279	135
Kozia Wola	597	77	520	386	96	38	295	302	134
Krasna	222	34	188	149	29	10	118	104	39
Lelitków	132	16	116	83	26	7	69	63	33
Luta	283	24	259	165	67	27	138	145	94
Modrzewina	47	9	38	32	6	0	21	26	6
Mokra	423	44	379	272	79	28	219	204	107
Nadziejów	338	59	279	216	48	15	180	158	63
Nieklań Mały	791	131	660	494	112	54	402	389	166
Nieklań Wielki	831	142	689	518	114	57	415	416	171
Odrowąż	456	71	385	295	65	25	238	218	90
Pardolów	276	27	249	181	53	15	143	133	68
Piasek	69	5	64	45	12	7	36	33	19
Smarków	307	32	275	191	63	21	164	143	84
Świerczów	427	75	352	281	48	23	208	219	71
Wąglów	173	25	148	110	28	10	88	85	38
Wielka Wieś	562	75	487	352	95	40	282	280	135
Włochów	191	26	165	111	37	17	93	98	54
Wólka Plebańska	402	67	335	246	66	23	195	207	89
Wólka Zychowa	352	53	299	219	55	25	167	185	80
Staporków	5846	923	4923	3739	845	339	3062	2784	1184
RAZEM	17745	2636	15109	11265	2751	1093	9115	8630	3844

Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Staporkowie

	Razem	% w wieku do 18 lat	% w wieku produkcyjnym	% w wieku emerytalnym
Adamek	194	14,95%	56,70%	28,35%
Bień	49	4,08%	63,27%	32,65%
Błaszaków	396	15,66%	67,68%	16,67%
Błotnica	190	12,63%	57,37%	30,00%
Boków	112	12,50%	63,39%	24,11%
Czarna	373	17,43%	60,05%	22,52%
Czarniecka Góra	457	11,82%	66,74%	21,44%
Duraczów	175	12,57%	56,57%	30,86%
Furmanów	247	14,98%	70,04%	14,98%
Gosań	573	14,31%	63,53%	22,16%
Grzybów	289	16,61%	65,74%	17,65%
Gustawów	416	16,35%	65,14%	18,51%
Hucisko	679	12,81%	65,68%	21,50%
Janów	124	12,90%	58,87%	28,23%
Kamienna Wola	201	11,44%	61,69%	26,87%
Komorów	545	16,15%	59,08%	24,77%
Kozia Wola	597	12,90%	64,66%	22,45%
Krasna	222	15,32%	67,12%	17,57%
Lelitków	132	12,12%	62,88%	25,00%
Luta	283	8,48%	58,30%	33,22%
Modrzewina	47	19,15%	68,09%	12,77%
Mokra	423	10,40%	64,30%	25,30%
Nadziejów	338	17,46%	63,91%	18,64%
Niekłań Mały	791	16,56%	62,45%	20,99%
Niekłań Wielki	831	17,09%	62,33%	20,58%
Odrowąż	456	15,57%	64,69%	19,74%
Pardolów	276	9,78%	65,58%	24,64%
Piasek	69	7,25%	65,22%	27,54%
Smarków	307	10,42%	62,21%	27,36%
Świerczów	427	17,56%	65,81%	16,63%
Wąglów	173	14,45%	63,58%	21,97%
Wielka Wieś	562	13,35%	62,63%	24,02%
Włochów	191	13,61%	58,12%	28,27%
Wólka Plebańska	402	16,67%	61,19%	22,14%
Wólka Zychowa	352	15,06%	62,22%	22,73%
Stąporków	5846	15,79%	63,96%	20,25%

Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Stąporkowie

Stan ludności na terenie gminy Staporów w roku 2016

	Razem	Wiek <18	Dorośli	W wieku produkcyjnym	Pow. 60 K	Pow. 65 M	Razem		W wieku emerytalnym
							K	M	
Adamek	196	29	167	111	43	13	107	89	56
Bień	50	6	44	30	10	4	27	23	14
Błaszaków	385	59	326	266	46	14	204	181	60
Blotnica	181	23	158	105	38	15	93	88	53
Boków	108	14	94	70	19	5	54	54	24
Czarna	360	59	301	218	53	30	184	176	83
Czarniecka Góra	457	48	409	303	80	26	223	234	106
Duraczów	171	18	153	101	39	13	90	81	52
Furmanów	243	33	210	170	26	14	119	124	40
Gosań	567	77	490	359	89	42	288	279	131
Grzybów	291	48	243	187	43	13	160	131	56
Gustawów	411	68	343	267	55	21	199	212	76
Hucisko	670	84	586	435	112	39	363	307	151
Janów	129	16	113	75	27	11	70	59	38
Kamienna Wola	197	23	174	120	37	17	102	95	54
Komorów	537	83	454	317	92	45	260	277	137
Kozia Wola	598	78	520	381	99	40	295	303	139
Krasna	212	31	181	140	30	11	114	98	41
Lelitków	131	14	117	86	26	5	69	62	31
Luta	282	24	258	163	65	30	138	144	95
Modrzewina	45	7	38	32	6	0	20	25	6
Mokra	420	44	376	269	80	27	218	202	107
Nadziejów	335	58	277	215	48	14	179	156	62
Nieklań Mały	783	128	655	493	109	53	397	386	162
Nieklań Wielki	812	139	673	504	110	59	406	406	169
Odrowąż	459	68	391	290	72	29	238	221	101
Pardolów	277	31	246	178	53	15	143	134	68
Piasek	67	5	62	43	12	7	35	32	19
Smarków	299	32	267	187	60	20	157	142	80
Świerczów	417	73	344	271	49	24	203	214	73
Wąglów	176	27	149	112	29	8	90	86	37
Wielka Wieś	565	78	487	351	97	39	282	283	136
Włochów	191	27	164	108	37	19	92	99	56
Wólka Plebańska	395	68	327	239	66	22	190	205	88
Wólka Zychowa	343	50	293	214	54	25	163	180	79
Staporków	5753	894	4859	3608	890	361	3007	2746	1251
RAZEM	17513	2564	14949	11018	2801	1130	8979	8534	3931

Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Staporkowie

	Razem	% w wieku do 18 lat	% w wieku produkcyjnym	% w wieku emerytalnym
Adamek	196	14,80%	56,63%	28,57%
Bień	50	12,00%	60,00%	28,00%
Błaszaków	385	15,32%	69,09%	15,58%
Blotnica	181	12,71%	58,01%	29,28%
Boków	108	12,96%	64,81%	22,22%
Czarna	360	16,39%	60,56%	23,06%
Czarniecka Góra	457	10,50%	66,30%	23,19%
Duraczów	171	10,53%	59,06%	30,41%
Furmanów	243	13,58%	69,96%	16,46%
Gosań	567	13,58%	63,32%	23,10%
Grzybów	291	16,49%	64,26%	19,24%
Gustawów	411	16,55%	64,96%	18,49%
Hucisko	670	12,54%	64,93%	22,54%
Janów	129	12,40%	58,14%	29,46%
Kamienna Wola	197	11,68%	60,91%	27,41%
Komorów	537	15,46%	59,03%	25,51%
Kozia Wola	598	13,04%	63,71%	23,24%
Krasna	212	14,62%	66,04%	19,34%
Lelitków	131	10,69%	65,65%	23,66%
Luta	282	8,51%	57,80%	33,69%
Modrzewina	45	15,56%	71,11%	13,33%
Mokra	420	10,48%	64,05%	25,48%
Nadziejów	335	17,31%	64,18%	18,51%
Niekłań Mały	783	16,35%	62,96%	20,69%
Niekłań Wielki	812	17,12%	62,07%	20,81%
Odrowąż	459	14,81%	63,18%	22,00%
Pardolów	277	11,19%	64,26%	24,55%
Piasek	67	7,46%	64,18%	28,36%
Smarków	299	10,70%	62,54%	26,76%
Świerczów	417	17,51%	64,99%	17,51%
Wąglów	176	15,34%	63,64%	21,02%
Wielka Wieś	565	13,81%	62,12%	24,07%
Włochów	191	14,14%	56,54%	29,32%
Wólka Plebańska	395	17,22%	60,51%	22,28%
Wólka Zychowa	343	14,58%	62,39%	23,03%
Stąporków	5753	15,54%	62,72%	21,75%

Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Stąporkowie

Analizując powyższe dane demograficzne obserwujemy niekorzystną tendencję spadkową. Powodem takiej sytuacji są czynniki związane z emigracją młodych oraz procesem starzenia się społeczeństwa, który dotyczy nie tylko obszaru gminy Stąporków, ale i całego kraju. Demografia

jest bardzo istotnym czynnikiem warunkującym potencjalny rozwój gminy. Przyrost naturalny w gminie jest ujemny i wynosi -7,43 na 1000 ludności. Co gorsza z każdym rokiem ujemne wartości wskaźnika są co raz większe (w 2013 r. było to – 4,06). W 2016 roku wskaźnik urodzeń żywych na 1000 ludności wynosił 6,58, zaś zgonów 14,01.

Wskaźniki demograficzne gminy Stąporków i powiatu koneckiego.

Nazwa	urodzenia żywe na 1000 ludności				zgony na 1000 ludności				przyrost naturalny na 1000 ludności			
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]
Powiat konecki	8,35	8,21	7,58	7,94	11,69	11,03	12,22	12,04	-3,34	-2,83	-4,65	-4,09
Stąporków (3)	7,74	7,23	6,46	6,58	11,80	11,33	13,53	14,01	-4,06	-4,09	-7,08	-7,43
Stąporków - miasto (4)	7,60	8,54	6,23	6,46	10,07	9,37	9,10	11,57	-2,48	-0,84	-2,86	-5,10
Stąporków - obszar wiejski (5)	7,81	6,58	6,57	6,63	12,68	12,31	15,78	15,25	-4,87	-5,73	-9,21	-8,62

Źródło: GUS, BDL

Bezrobocie

Poziom bezrobocia w roku 2014

	Razem	W wieku produkcyjnym	Liczba osób bezrobotnych	% - bezrobotni w wieku produkcyjnym
Adamek	205	117	23	19,66%
Bień	48	30	0	0,00%
Błaszaków	398	264	45	17,05%
Błotnica	195	116	14	12,07%
Boków	118	77	11	14,29%
Czarna	371	224	22	9,82%
Czarniecka Góra	463	313	29	9,27%
Duraczów	174	99	17	17,17%
Furmanów	252	174	21	12,07%
Gosań	580	370	52	14,05%
Grzybów	292	190	21	11,05%
Gustawów	426	273	50	18,32%
Hucisko	689	451	59	13,08%
Janów	123	73	15	20,55%
Kamienna Wola	206	133	25	18,80%
Komorów	550	327	58	17,74%
Kozia Wola	607	395	54	13,67%

Krasna	221	150	20	13,33%
Lelitków	138	87	20	22,99%
Luta	292	172	30	17,44%
Modrzewina	46	30	5	16,67%
Mokra	425	272	39	14,34%
Nadziejów	341	218	42	19,27%
Nieklań Mały	799	497	88	17,71%
Nieklań Wielki	837	527	93	17,65%
Odrowąż	472	303	44	14,52%
Pardolów	276	183	12	6,56%
Piasek	72	45	5	11,11%
Smarków	310	190	35	18,42%
Świerczów	438	288	49	17,01%
Wąglów	175	111	14	12,61%
Wielka Wieś	560	353	54	15,30%
Włochów	194	114	26	22,81%
Wólka Plebańska	418	255	34	13,33%
Wólka Zychowa	353	221	40	18,10%
Stąporków	5895	3828	465	12,15%
RAZEM	17959	11470	1631	14,22%

Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Stąporkowie

Poziom bezrobocie w roku 2015

	Razem	W wieku produkcyjnym	Liczba osób bezrobotnych	% - bezrobotni w wieku produkcyjnym
Adamek	194	110	19	17,27%
Bień	49	31	0	0,00%
Błaszaków	396	268	38	14,18%
Błotnica	190	109	10	9,17%
Boków	112	71	14	19,72%
Czarna	373	224	25	11,16%
Czarniecka Góra	457	305	25	8,20%
Duraczów	175	99	14	14,14%
Furmanów	247	173	28	16,18%
Gosań	573	364	50	13,74%
Grzybów	289	190	14	7,37%
Gustawów	416	271	46	16,97%
Hucisko	679	446	44	9,87%
Janów	124	73	15	20,55%
Kamienna Wola	201	124	18	14,52%
Komorów	545	322	52	16,15%
Kozia Wola	597	386	52	13,47%
Krasna	222	149	13	8,72%
Lelitków	132	83	19	22,89%

Luta	283	165	30	18,18%
Modrzewina	47	32	5	15,63%
Mokra	423	272	30	11,03%
Nadziejów	338	216	35	16,20%
Nieklań Mały	791	494	72	14,57%
Nieklań Wielki	831	518	66	12,74%
Odrawąż	456	295	33	11,19%
Pardolów	276	181	11	6,08%
Piaszek	69	45	5	11,11%
Smarków	307	191	30	15,71%
Świerczów	427	281	41	14,59%
Wąglów	173	110	13	11,82%
Wielka Wieś	562	352	45	12,78%
Włochów	191	111	22	19,82%
Wólka Plebańska	402	246	40	16,26%
Wólka Zychowa	352	219	32	14,61%
Stąporków	5846	3739	412	11,02%
RAZEM	17745	11265	1418	12,59%

Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Stąporkowie

Poziom bezrobocie w roku 2016

	Razem	W wieku produkcyjnym	Liczba osób bezrobotnych	% - bezrobotni w wieku produkcyjnym
Adamek	196	111	12	10,81%
Bień	50	30	0	0,00%
Błaszaków	385	266	34	12,78%
Blotnica	181	105	12	11,43%
Boków	108	70	10	14,29%
Czarna	360	218	9	4,13%
Czarniecka Góra	457	303	24	7,92%
Duraczów	171	101	12	11,88%
Furmanów	243	170	26	15,29%
Gosań	567	359	36	10,03%
Grzybów	291	187	19	10,16%
Gustawów	411	267	38	14,23%
Hucisko	670	435	33	7,59%
Janów	129	75	12	16,00%
Kamienna Wola	197	120	17	14,17%
Komorów	537	317	38	11,99%
Kozia Wola	598	381	44	11,55%
Krasna	212	140	12	8,57%
Lelitków	131	86	10	11,63%

Luta	282	163	27	16,56%
Modrzewina	45	32	0	0,00%
Mokra	420	269	27	10,04%
Nadziejów	335	215	26	12,09%
Nieklań Mały	783	493	64	12,98%
Nieklań Wielki	812	504	58	11,51%
Odrawąż	459	290	35	12,07%
Pardolów	277	178	13	7,30%
Piasek	67	43	5	11,63%
Smarków	299	187	25	13,37%
Świerczów	417	271	27	9,96%
Wąglów	176	112	7	6,25%
Wielka Wieś	565	351	37	10,54%
Włochów	191	108	18	16,67%
Wólka Plebańska	395	239	33	13,81%
Wólka Zychowa	343	214	31	14,49%
Stąporków	5753	3608	353	9,78%
RAZEM	17513	11018	1184	10,75%

Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Stąporkowie

Wśród ważniejszych przyczyn bezrobocia na terenie Gminy Stąporków wymienić można:

- ❖ zbyt małą przedsiębiorczość mieszkańców,
- ❖ małe chęci do zakładania własnych firm co spowodowane jest m.in. brakiem własnych środków finansowych na uruchomienie działalności,
- ❖ nieopłacalność produkcji rolnej (mała powierzchnia gospodarstw),
- ❖ małą motywację do pracy - przeświadczenie o jej nieopłacalności, zbyt rozbudowany system świadczeń socjalnych.

Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w gminie wynosi 1 184 (dane na 2016 r). W ostatnich latach liczba osób bezrobotnych znacząco spadła, a w stosunku do 2014 r. liczba ta zmniejszyła się prawie o 1/3. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł w 2016 r. 10,75% i jest niższy niż w poprzednich latach.

Pomoc społeczna

Wsparcie udzielone przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stąporkowie

	2014		2015		2016	
	Rodzin	Osób	Rodzin	Osób	Rodzin	Osób
Adamek	10	24	11	25	12	28
Bień	2	2	2	2	1	1

Błaszaków	23	51	19	46	19	39
Blotnica	13	30	13	25	11	18
Boków	18	32	17	27	19	27
Czarna	16	26	13	22	11	15
Czarniecka Góra	17	34	11	16	13	22
Duraczów	11	22	12	28	6	14
Furmanów	12	25	10	22	13	27
Gosań	22	60	16	39	20	32
Grzybów	18	39	16	36	12	27
Gustawów	25	65	19	62	20	46
Hucisko	35	63	26	50	23	44
Janów	7	14	7	13	5	15
Kamienna Wola	11	26	13	29	11	21
Komorów	35	99	28	75	34	92
Kozia Wola	35	71	33	62	37	64
Krasna	8	30	6	18	4	16
Lelitków	18	29	16	23	14	20
Luta	20	42	21	40	24	46
Modrzewina	5	8	7	13	7	10
Mokra	27	61	25	49	13	26
Nadziejów	30	59	27	52	27	54
Nieklań Mały	55	112	47	99	44	88
Nieklań Wielki	65	143	64	135	61	124
Odrowąż	30	62	23	48	23	48
Pardolów	18	37	14	30	14	25
Piasek	2	2	1	1	2	2
Smarków	7	12	4	5	4	6
Świerczów	37	74	32	61	29	57
Wąglów	9	21	10	24	11	19
Wielka Wieś	26	53	18	35	21	34
Włochów	28	45	25	35	20	25
Wólka Plebańska	36	86	31	66	29	65
Wólka Zychowa	46	97	34	68	29	40
Stąporków	227	486	210	432	193	376
RAZEM	1004	2142	881	1813	836	1613

Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Stąporkowie

	Mieszkańców w 2016 r.	Korzystający z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców
Adamek	196	142,86
Bień	50	20,00
Błaszaków	385	101,30
Blotnica	181	99,45

Boków	108	250,00
Czarna	360	41,67
Czarniecka Góra	457	48,14
Duraczów	171	81,87
Furmanów	243	111,11
Gosań	567	56,44
Grzybów	291	92,78
Gustawów	411	111,92
Hucisko	670	65,67
Janów	129	116,28
Kamienna Wola	197	106,60
Komorów	537	171,32
Kozia Wola	598	107,02
Krasna	212	75,47
Lelitków	131	152,67
Luta	282	163,12
Modrzewina	45	222,22
Mokra	420	61,90
Nadziejów	335	161,19
Niekłań Mały	783	112,39
Niekłań Wielki	812	152,71
Odrawąż	459	104,58
Pardolów	277	90,25
Piasek	67	29,85
Smarków	299	20,07
Świerczów	417	136,69
Wąglów	176	107,95
Wielka Wieś	565	60,18
Włochów	191	130,89
Wólka Plebańska	395	164,56
Wólka Zychowa	343	116,62
Stąporków	5753	65,36
RAZEM	17513	92,10

Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Stąporkowie

Na przestrzeni analizowanego okresu widoczny jest spadek ilości rodzin jak i indywidualnych osób korzystających ze wsparcia Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stąporkowie. Liczba osób zmniejszyła się o około 25%, natomiast liczba rodzin o prawie 20%, w okresie 2014-2016.

Przestępczość

Interwencje Policji

	Liczba zgłoszeń/interwencji Policji		
	2014	2015	2016
Adamek	8	5	8
Bień	0	0	1
Błaszaków	11	12	12
Blotnica	9	30	26
Boków	6	2	7
Czarna	17	13	21
Czarniecka Góra	32	39	19
Duraczów	19	21	9
Furmanów	6	10	6
Gosań	14	15	17
Grzybów	14	9	15
Gustawów	29	31	21
Hucisko	18	40	28
Janów	2	4	2
Kamienna Wola	13	13	12
Komorów	17	11	13
Kozia Wola	34	49	25
Krasna	9	6	7
Lelitków	10	14	6
Luta	23	31	20
Modrzewina	3	5	1
Mokra	18	32	25
Nadziejów	20	28	26
Niekłań Mały	74	59	33
Niekłań Wielki	34	94	51
Odrawąż	15	28	21
Pardolów	8	14	8
Piasek	4	2	2
Smarków	16	20	25
Świerczów	18	19	19
Wąglów	6	5	3
Wielka Wieś	25	27	31
Włochów	5	3	1
Wólka Plebańska	36	48	30
Wólka Zychowa	27	29	14
Stąporków	297	392	412
RAZEM	897	1160	977

Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Stąporkowie

	Mieszkańców w 2016 r.	Interwencji na 1000 mieszkańców
Adamek	196	40,82
Bień	50	20,00
Błaszaków	385	31,17
Blotnica	181	143,65
Boków	108	64,81
Czarna	360	58,33
Czarniecka Góra	457	41,58
Duraczów	171	52,63
Furmanów	243	24,69
Gosań	567	29,98
Grzybów	291	51,55
Gustawów	411	51,09
Hucisko	670	41,79
Janów	129	15,50
Kamienna Wola	197	60,91
Komorów	537	24,21
Kozia Wola	598	41,81
Krasna	212	33,02
Lelitków	131	45,80
Luta	282	70,92
Modrzewina	45	22,22
Mokra	420	59,52
Nadziejów	335	77,61
Nieklań Mały	783	42,15
Nieklań Wielki	812	62,81
Odroważ	459	45,75
Pardolów	277	28,88
Piasek	67	29,85
Smarków	299	83,61
Świerczów	417	45,56
Wąglów	176	17,05
Wielka Wieś	565	54,87
Włochów	191	5,24
Wólka Plebańska	395	75,95
Wólka Zychowa	343	40,82
Stąporków	5753	71,61

Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Stąporkowie

Bezpieczeństwo i porządek publiczny gwarantowany jest na terenie gminy przez Komendę Powiatową Policji w Końskich, w której strukturach znajduje się Komisariat Policji w Stąporkowie.

Opieka zdrowotna

Największy zakład opieki zdrowotnej z którego korzystają mieszkańcy gminy Stąporków znajduje się poza jej obszarem, jest to Zespół Opieki Zdrowotnej w Końskich. Sieć placówek podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej na terenie gminy tworzą:

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Stąporkowie obejmujący:
 - Przychodnię Zdrowia w Stąporkowie wyposażoną w: gabinet zabiegowy, gabinet pielęgniarstwa środowiskowej, gabinet położnej środowiskowej, poradnię: otolaryngologiczną, RTG, stomatologiczną, okulistyczną, pediatryczną, ginekologiczno-położniczą oraz poradnię zdrowia psychicznego.
 - Ośrodek Zdrowia w Błaszku,
 - Ośrodek Zdrowia w Niekłaniu Wielkim,
 - Ośrodek Zdrowia w Krasnej.
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medica” - gabinet podstawowej opieki zdrowotnej w Stąporkowie.
- Zakład Opieki Długoterminowej Sp. j.
- 5 aptek.
- Punkty apteczne w Niekłaniu Wielkim i Krasnej.
- Optomed S.C. - prywatny zakład optyczny.
- Audiofon Sp. z o.o. - prywatny zakład schorzeń słuchu.
- Świętokrzyskie Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze oferujący specjalistyczne usługi rehabilitacji leczniczej w zakresie leczenia zaburzeń rozwoju psychoruchowego, zaburzeń układu nerwowego i narządu ruchu oraz rehabilitacji pourazowej i oddechowej.
- Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży w Lutej, prowadzony przez Stowarzyszenie „Monar”.

Ośrodki zdrowia:

L.p.	Miejscowość	Liczba zapisanych osób
1	OZ Stąporków	5455
2	OZ Krasna	927
3	OZ Niekłan Wielki	904
4	OZ Błaszki	365

Dane: UM w Stąporkowie

Infrastruktura sportowa i kulturalna

Miejsko - Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Stąporkowie (MGOKiS) pełni rolę centrum organizującego i koordynującego przebieg szeregu imprez kulturalnych i sportowych, realizowanych na terenie gminy oraz zarządza stadionem miejskim. W jego strukturach działa także Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Stąporków, z dwoma filiami bibliotecznymi w Czarnej i Hucisku. Przy ośrodku organizowane są warsztaty i zajęcia dla dzieci i młodzieży, działają też zespoły wokalne – instrumentalne i muzyczne, grupy taneczne, recytatorzy, raperzy, sekcja szachowa oraz Studio Piosenki.

Infrastrukturę sportową na terenie gminy tworzą:

- wielofunkcyjne boisko nawierzchni poliuretanowej przy Publicznej Szkole Podstawowej w Krasnej;
- kompleks boisk przy Zespole Szkół Publicznych w Nieklaniu Wielkim;
- boisko przy Publicznej Szkole Podstawowej Nr 1 w Stąporkowie;
- hala sportowa oraz boisko przy Zespole Szkół Publicznych w Stąporkowie;
- kompleks sportowo-rekreacyjny w Stąporkowie, obejmujący boisko do piłki nożnej, trybuny, siłownię i salę do uprawiania fitness.
- sześć podwójnych zestawów urządzeń do ćwiczeń na świeżym powietrzu w pobliżu MGOKiS,
- plac zabaw wyposażony m.in. w urządzenia zabawowe wraz z ogrodzeniem boiska do koszykówki i siatkówki oraz skatepark przy ulicy marszałka Józefa Piłsudskiego w Stąporkowie.

W ramach działalności sportowej MGOKiS organizuje od 2014 roku Miejską Ligę Futsal oraz Europejski Tydzień Sportu. Wspólnie z Polskim Związkiem Wędkarskim organizowane są zawody wędkarskie. Ponadto Organizowane są takie wydarzenia jak: Stąporkowski Maraton Fitness, Siatkarski Turniej Służb Mundurowych, Siatkarski Puchar Burmistrza Stąporkowa, Puchar Ziemi Nieklańskiej, Powiatowe Zawody Ratowniczo – Pożarnicze Ochotniczych Straży Pożarnych, Turniej Piłki Nożnej „Gramy dla Kasi” oraz Test Coopera.

W gminie działają 4 kluby sportowe: Uczniowski Klub Sportowy „Staszic” przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Stąporkowie, Klub Sportowy „Kamienna Wola” oraz Klub Sportowy „Radiators”.

Dostępność infrastruktury sportowej na terenie Gminy Stąporków przedstawia poniższe zestawienie.

L.p.	Miejscowość	Rodzaj infrastruktury sportowej
1	Stąporków	Hala sportowa, wielofunkcyjne boiska sportowe
2	Niekłań Wielki	Wielofunkcyjne boiska sportowe
3	Krasna	Boisko do piłki nożnej i ręcznej, Orlik (kompleks boisk)

Dane: UM w Stąporkowie

Obiekty pełniące funkcje społeczne

L.p.	Miejscowość	Rodzaj obiektu:
1	Odrawąż	Świetlica wiejska
2	Błaszaków	
3	Świerczów	
4	Czarna	
5	Smarków	
6	Wielka Wieś	
7	Mokra	
8	Kozia Wola	
9	Adamek	
10	Stąporków	Placówka Wsparcia Dziennego
11	OSP Świerczów	Remiza Strażacka
12	OSP Odrawąż	
13	OSP Czarna	
14	OSP Gosąń	
15	OSP Kozia Wola	
16	OSP Krasna	
17	OSP Niekłań Mały	
18	OSP Adamek	
19	OSP Mokra	
20	OSP Stąporków	
21	OSP Piasek	
22	OSP Błotnica	
23	OSP Wólka Zychowa	

Dane: UM w Stąporkowie

Aktywność społeczna w poszczególnych organizacjach na terenie Gminy Stąporków.

Sołectwo	Działające organizacje/stowarzyszenia	Ilość członków
Adamek	OSP Adamek	24
Bień	-	-
Błaszaków	-	-
Błotnica	OSP Błotnica	24
	Stowarzyszenie „Przyjaciół Wsi Błotnica” w Błotnica	36
Boków	-	-
Czarna	OSP Czarna	22
Czarniecka Góra	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Czarniecka Góra w Czarnieckiej Górze	46
Duraczów	-	-
Furmanów	-	-
Gosań	OSP Gosań	30
Grzybów	-	-
Gustawów	-	-
Hucisko	-	-
Janów	-	-
Kamienna Wola	-	-
Komorów	Stowarzyszenie Wspierania Edukacji i Rozwoju Komorów	14
Kozia Wola	OSP Kozia Wola	21
Krasna	OSP Krasna	27
Lelitków	-	-
Luta	-	-
Modrzewina	-	-
Mokra	OSP Mokra	24
Nadziejów	-	-
Nieklań Mały	OSP Nieklań Mały	28
Nieklań Wielki	-	-
Odrowąż	OSP Odrowąż	27
Pardolów	-	-
Piasek	OSP Piasek	15
Smarków	-	-
Świerczów	OSP Świerczów	15
	Stowarzyszenie Społecznej Aktywności i Wspierania Edukacji „EduCo” w Świerczowie	10
Wąglów	-	-
Wielka Wieś	-	-
Włochów	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Gosań-Włochów	21
Wólka Plebańska	-	-

Wólka Zychowa	OSP Wólka Zychowa	28
Stąporków	OSP Stąporków	27
	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy w Stąporkowie	182
	Stowarzyszenie „KLUB SENIORA 50+” w Stąporkowie	45
	Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku „SENIORIADA” w Stąporkowie	107
	Stowarzyszenie „Nasza Szkoła” w Stąporkowie	33
	Stowarzyszenie Klub Krzewienia Abstynencji i Trzeźwości „Nowe Życie” w Stąporkowie	19

Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Stąporkowie

Oferta kulturalna

L.p.	Rodzaj zajęć – miejsce – uczestnicy wiekowo	Liczba uczestników	Miejsce
1.	Zajęcia instrumentalne (gitara klasyczna, akustyczna, basowa, elektryczna, fortepian, skrzypce, perkusja - od. 6 r.ż – 18 r.ż)	50	MGOKiS
2.	Zajęcia muzyczne grupowe (zespoły) (od. 5 r.ż – 80 r. ż)	107	
3.	Zajęcia teatralne (od 7 do 13 r.ż)	15	
4.	Zajęcia plastyczne (od. 5 r.ż do 80 r. ż)	40	
5.	Zajęcia taneczne (od. 5 r.ż do 18 r.ż)	49	
6.	Zajęcia wokalne indywidualne (od 7 do 70 r.ż)	18	
7.	Zajęcia recytatorskie (od 7 do 13 r.ż)	5	
8.	Zajęcia artystyczno-kuchcikowe	24	
9.	Zajęcia rekreacyjno-rozrywkowe (wycieczki, animacje, festyny miejskie i gminne, plenery, zajęcia sportowe, rajdy, konkursy, festiwale, turnieje) osoby w różnym wieku z terenu gminy, jak również przyjezdni.	ok. 3000	

Dane: UM w Stąporkowie

Przedsiębiorczość

W 2016 roku największy odsetek działających na terenie gminy podmiotów gospodarczych prowadziło działalność w obszarze handlu hurtowego i detalicznego oraz napraw pojazdów (27,5%). Kolejne 16% działało w branży budownictwa, trochę mniej w zakresie przetwórstwa przemysłowego. Do mniej istotnych sektorów lokalnej gospodarki należały: transport i gospodarka metalurgiczna, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna oraz inna działalność usługowa, w tym gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników.

podmioty gospodarki narodowej ogółem			sektor publiczny - ogółem		sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego		sektor prywatny - ogółem	
	2013	2016	2013	2016	2013	2016	2013	2016
	1 183	1 224	34	32	23	23	1 149	1 189

Źródło: GUS, BDL

sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą			sektor prywatny - spółki handlowe		sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego		sektor prywatny - spółdzielni e		sektor prywatny - fundacje		sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	
	2013	2016	2013	2016	2013	2016	2013	2016	2013	2016	2013	2016
	941	969	37	44	8	8	7	6	2	2	44	45

Źródło: GUS, BDL

Analizując liczbę podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy w latach 2012-2016 należy stwierdzić, że aktywność ekonomiczna miejscowej ludności wymaga poprawy. Potwierdza to także wskaźnik prowadzonych jednoosobowych działalności gospodarczych w przeliczeniu na każdy 1 000 mieszkańców (52 w 2014 roku). Na potrzeby nowopowstających firm oraz inwestorów zewnętrznych na terenie gminy w 2001 roku wydzielono obszary, które włączono w Specjalną Strefę Ekonomiczną „Starachowice”. Tworzą one tzw. podstrefę, składająca się z pięciu obszarów o łącznej powierzchni 34,1 ha. Obejmują one m.in. zabudowane obiekty przemysłowe, w tym hale produkcyjne, składy i magazyny oraz zaplecza biurowe. Na koniec 2014 roku stopień wykorzystania zasobów tej podstrefy na działalność inwestorską oceniono na 70,6%.

Podmioty gospodarcze (stan IX.2017)

	Liczba mieszkańców	Liczba podmiotów gospodarczych	Podmioty gospodarcze na 1000 mieszkańców
Adamek	196	9	45,92
Bień	50	1	20,00
Błaszaków	385	25	64,94
Błotnica	181	7	38,67
Boków	108	2	18,52

Czarna	360	10	27,78
Czarniecka Góra	457	16	35,01
Duraczów	171	2	11,70
Furmanów	243	3	12,35
Gosań	567	39	68,78
Grzybów	291	14	48,11
Gustawów	411	19	46,23
Hucisko	670	19	28,36
Janów	129	5	38,76
Kamienna Wola	197	10	50,76
Komorów	537	21	39,11
Kozia Wola	598	14	23,41
Krasna	212	13	61,32
Lelitków	131	5	38,17
Luta	282	7	24,82
Modrzewina	45	5	111,11
Mokra	420	7	16,67
Nadziejów	335	8	23,88
Nieklań Mały	783	23	29,37
Nieklań Wielki	812	33	40,64
Odrowąż	459	19	41,39
Pardolów	277	11	39,71
Piaszek	67	4	59,70
Smarków	299	4	13,38
Świerczów	417	12	28,78
Wąglów	176	8	45,45
Wielka Wieś	565	19	33,63
Włochów	191	3	15,71
Wólka Plebańska	395	7	17,72
Wólka Zychowa	343	4	11,66
Stąporków	5753	314	54,58
RAZEM	17513	722	41,23

Opracowanie własne na podstawie danych z CEIDG

Infrastruktura

Wodociągi i kanalizacja

Gmina posiada rozbudowaną sieć wodociągów, zasilaną w wodę z 5 ujęć wód podziemnych w Czarnieckiej Górze, Gosaniu, Smarkowie, Odrowążu i Pardolowie. Największe znaczenie dla zaopatrzenia w wodę mieszkańców gminy mają ujęcia w Czarnieckiej Górze (wydajność: 131,0 m³/h) oraz w Gosaniu (wydajność: 51,0 m³/h).

Poniższa tabela prezentuje podstawowe wskaźniki dot. wodociągów m.in. długość sieci, ilość podłączeń oraz średnie zużycie wody w gospodarstwach domowych.

Dane dot. sieci wodociągowej.

L.p.	WSKAŹNIKI	Dane wg. stanu koniec 2016 r.
1.	Długość sieci wodociągowej rozdzielczej	207,9km
2.	Podłączenia wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych	4 143szt.
3.	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych	17,0 m ³ /mieszkańca/rok

Źródło: GUS, BDL

System kanalizacji sanitarnej obejmuje kanalizację w Stąporkowie i autonomiczny system w Czarnieckiej Górze. W 2016 roku ogólna długość sieci kanalizacyjnych na terenie gminy wynosiła 27,1 km i obejmowała 401 przyłączy. Za jej pomocą odprowadzono 126,0 [dam³] ścieków. Na terenie gminy funkcjonują dwie oczyszczalnie ścieków, tj. w Czarnieckiej Górze oraz w Stąporkowie. Woda oczyszczalna przez oczyszczalnię w Stąporkowie odprowadzana jest do rzeki Czarnej zaś osady ściekowe odprowadzane są na prasę w celu ich odwodnienia. Własne oczyszczalnie ścieków i kanalizację posiadają m.in. niektóre zakłady produkcyjne, w tym „GASPOL” i Zakłady Urządzeń Kotłowych w Stąporkowie.

W zakresie systemu kanalizacyjnego na terenie gminy, niewystarczające jest skanalizowanie obszaru aglomeracji.

Sieć gazowa

Sieć gazownicza na terenie Miasta i Gminy Stąporków jest słabo rozwinięta. Opiera się ona na gazociągu dystrybucyjnym wysokiego ciśnienia DN300 relacji „Lubienia – Parszów – Końskie - Sworzyce” oraz połączeniach średniego i niskiego ciśnienia. Stacja redukcyjno - pomiarowa I-go stopnia Q 6000 znajduje się w Stąporkowie przy ul. Miłej. Na obszarze miasta Stąporków dostęp do sieci gazowniczej obejmuje tylko ul. Piłsudskiego oraz Krasińskiego. Poza obszarem miejskim gaz doprowadzony jest do dwóch miejscowości: Czarnieckiej Góry (Świętokrzyskie Centrum Rehabilitacji) i Starej Góry (zakład produkcyjny Henkel Polska Sp. z o.o.).

Długość czynnej sieci gazowniczej na terenie gminy w 2015 roku wynosiła 28,03 km zaś długość czynnej sieci rozdzielczej 16,5 km. Sieć gazowa liczy 317 przyłączy, przez które zaopatrywano 182 odbiorców gazu na terenie gminy. Od przedmiotowych gazociągów istnieje możliwość zasilania odbiorców indywidualnych i instytucjonalnych zlokalizowanych wzdłuż trasy gazociągu. Przez teren gminy przechodzi również magistralny gazociąg wysokoprężny o średnicy 300 mm z odgałęzieniami o średnicy 100 mm, zaopatrującymi w gaz miejscowe zakłady przemysłowe.

Sieć energetyczna

Gmina Stąporków zaopatrywana jest w energię elektryczną za pośrednictwem krajowego systemu elektroenergetycznego poprzez Polskie Sieci Energetyczne - Wschód S.A. Dystrybutorem energii elektrycznej na terenie gminy jest PGE Dystrybucja S.A. Oddział Skarżysko-Kamienna, wchodząca w skład Grupy Energetycznej - PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.

Przez obszar gminy przebiegają linie wysokiego napięcia 110kV Skarżysko-Kamienna i Końskie. Energia elektryczna dalej trafia po przez główny punkt zasilania GPZ „Stąporków” (wyposażony w dwa transformatory 110/15 kV o mocach 16 MVA każdy) do sieci rozdzielczej kablowo-napowietrznej średniego napięcia 15 kV, wyposażonej w lokalne 124 stacje transformatorowe-rozdzielcze 15/04 kV. Skąd przesyłana jest za pomocą napowietrznych lub kablowych linii niskiego napięcia oraz w mniejszym stopniu za pośrednictwem linii średniego napięcia.

Linie magistralne zasilające teren gminy Stąporków:

- 151,2 km linii napowietrznych średniego napięcia;
- 17,5 km linii kablowych średniego napięcia;
- 154,7 km linii napowietrznych niskiego napięcia;
- 27,4 km linii kablowych niskiego napięcia.

Głównymi odbiorcami energii elektrycznej są: gospodarstwa domowe, zabudowa letniskowo-rekreacyjna, drobna wytwórczość, placówki handlowo-usługowe, obiekty gminne (urzędy, szkoły, świetlice, remizy OSP, ośrodki zdrowia, itd.) oraz oświetlenie dróg i miejsc publicznych (rozliczający się w taryfach G i C).

Mieszkalnictwo

W gminie znajduje się 5 107 budynków mieszkalnych z czego 739 w mieście Stąporków (dane na koniec 2016 r). Zasoby mieszkaniowe gminy na przekroju kilku lat niewiele się zmieniły. Na koniec 2015 r. było 6 653 mieszkań. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosi 67,8 m². Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu to 3,6 a przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie wynosi 2,6.

Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań gminy Stąporków.

Nazwa	w miastach						na wsi					
	wodociąg		łazienka		centralne ogrzewanie		wodociąg		łazienka		centralne ogrzewanie	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
Gmina Stąporków	92,8	92,8	90,2	90,2	89,9	90,0	70,4	70,6	53,8	54,0	60,5	60,7

Źródło: GUS, BDL

Gmina Stąporków wykazuje znaczne potrzeby w sferze dostępnych mieszkań socjalnych, ponieważ zapotrzebowanie na mieszkania socjalne znacznie przekracza obecne możliwości gminy, i uniemożliwia systematyczne rozwiązywanie różnorodnych problemów społecznych.

Usuwanie wyrobów zawierających azbest

Odbiór materiałów zawierających azbest z terenu gminy Stąporków								
	Stan na dz. 31.12.2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Stan na dz. 31.12.2016
	Mg	Mg	Mg	Mg	Mg	Mg	Mg	Mg
Adamek	106,80	0,00	2,50	0,00	0,00	0,99	1,10	102,21
Bień	42,80	1,80	0,88	0,00	0,00	0,22	0,00	39,90
Błaszaków	106,67	0,00	12,55	6,69	0,33	2,64	1,78	82,68
Blotnica	95,30	0,00	2,78	1,52	7,48	3,19	0,00	80,33
Boków	72,08	1,25	0,00	0,77	0,00	1,87	1,50	66,70
Czarna	80,78	5,07	4,84	1,79	0,00	3,08	5,28	60,72
Czarniecka Góra	69,20	1,00	1,16	2,02	0,00	2,42	4,35	58,26
Duraczów	126,48	2,10	4,46	0,00	0,00	0,00	0,00	119,92
Furmanów	57,50	1,72	4,69	1,49	1,65	4,17	1,54	42,24
Gosań	266,53	2,66	2,74	5,14	2,95	4,73	0,88	247,43
Grzybów	83,86	5,05	6,75	0,00	0,00	3,80	1,32	66,95
Gustawów	224,80	7,00	2,01	1,74	0,00	3,19	5,30	205,55
Hucisko	296,38	7,83	10,11	9,16	5,70	10,23	9,35	244,01
Janów	33,63	0,00	3,74	2,07	0,00	0,00	2,97	24,85
Kamienna Wola	146,52	3,30	5,57	0,00	0,00	3,85	8,04	125,76
Komorów	241,68	2,80	1,29	3,50	1,98	0,55	7,81	223,75
Kozia Wola	114,52	3,90	0,44	5,99	0,00	2,20	0,99	101,00
Krasna	103,88	5,60	2,64	1,00	0,00	1,65	1,65	91,34
Lelitków	58,99	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	58,99
Luta	215,91	0,00	1,86	5,45	1,76	2,09	2,42	202,33
Modrzewina	50,71	0,00	0,00	0,00	4,08	0,00	0,00	46,63
Mokra	212,70	10,38	5,12	9,98	1,65	19,69	0,55	165,33
Murawki	23,71	1,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	22,62
Nadziejów	138,28	0,00	1,45	1,88	5,36	3,08	7,59	118,92
Nowy Włochów	10,40	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,40
Niekląt Mały	193,41	11,76	6,91	5,12	0,00	7,32	5,94	156,37
Niekląt Wielki	181,40	16,02	9,33	2,64	0,00	9,35	6,15	137,91
Odrawąż	157,92	8,60	7,42	2,66	2,05	7,26	9,96	119,98
Pardolów	158,38	0,00	1,61	1,15	0,00	0,00	4,24	151,38
Piasek	53,77	4,51	0,00	0,00	0,00	4,40	1,27	43,59
Smarków	110,02	0,81	0,43	1,85	6,60	5,39	0,00	94,94
Stary Grzybów	10,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	10,30
Stąporków	519,55	16,22	28,89	18,58	4,22	28,82	38,57	384,26
Świerczów	189,78	9,56	6,74	3,61	0,00	0,77	2,97	166,13
Świerczów Mały	52,37	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	52,37
Wąglów	28,81	5,45	1,43	0,95	0,00	0,55	0,00	20,43
Wielka Wieś	201,06	0,50	6,38	0,68	1,73	6,49	4,51	180,77
Włochów	142,89	0,00	0,00	2,47	0,00	0,00	0,00	140,42
Wólka Plebańska	130,43	0,00	0,00	2,74	4,24	3,30	1,10	119,05
Wólka Zychowa	160,83	1,85	2,32	4,29	0,00	5,17	3,21	143,99
RAZEM	5271,02	137,83	149,04	106,93	51,76	152,45	142,32	4530,70
740,33								

Dane: UM w Stąporkowie

Od roku 2010 do roku 2016 ilość materiałów zawierających azbest zmniejszyła się na terenie gminy Stąporków o ponad 14%. Pozostałe materiały zawierające azbest na terenie gminy stanowią jeszcze ponad 4,5 tys. ton, które są sukcesywnie usuwane i unieszkodliwiane.

Oświata

Opieka i wychowanie nad dziećmi w wieku przedszkolnym realizowane były poprzez oddziały przedszkolne funkcjonujące przy Zespole Szkół w Nieklaniu Wielkim, Publicznej Szkole Podstawowej Nr 1 w Stąporkowie, Publicznej Szkole Podstawowej w Krasnej. Dodatkowo punkty przedszkolne funkcjonowały przy Publicznej Szkole Podstawowej w Nieklaniu Wielkim oraz przy Publicznym Przedszkolu Samorządowym w Stąporkowie. Ponadto punkty przedszkolne działały przy Niepublicznej Szkole Podstawowej w Gosaniu oraz przy Niepublicznej Szkole Podstawowej w Odrowążu. Na terenie gminy działają także niepubliczne przedszkola tj. niepubliczne przedszkole „Słoneczko” w Stąporkowie oraz „Bajkowe Przedszkole” w Stąporkowie oraz „Tęczowe Przedszkole” w Komorowie, które prowadzone są przez Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Komorów. Ponadto przedszkole działa także przy Świętokrzyskim Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze.

W szkołach podstawowych działają świetlice szkolne, szkolne koła PCK, LOP oraz ZHP. Organizowane są zajęcia pozalekcyjne w ramach szkolnych kół zainteresowań oraz zajęcia rekreacyjno-sportowe.

Gimnazja funkcjonujące na terenie gminy:

- Publiczne Gimnazjum w Stąporkowie działające w strukturach Zespołu Szkół Publicznych w Stąporkowie,
- Publiczne Gimnazjum w Nieklaniu Wielkim będące częścią Zespołu Szkół Publicznych w Nieklaniu Wielkim,
- Publiczne Gimnazjum Specjalne w Czarnieckiej Górze podległe Zespołowi Szkół Specjalnych przy Świętokrzyskim Centrum Rehabilitacji w Czarnieckiej Górze.

Na terenie gminy funkcjonują również publiczne i niepubliczne szkoły ponadgimnazjalne i policealne, w tym dla osób dorosłych (5 placówek). W ramach Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. Stanisława Staszica w Stąporkowie, funkcjonują dwie szkoły ponadgimnazjalne, tj. liceum ogólnokształcące, technikum, a także szkoła policealna. W ramach Centrum Kształcenia Ustawicznego „Profesja” Sp. z o.o. na terenie gminy funkcjonuje także Prywatne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Stąporkowie. Ponadto w ramach centrum funkcjonuje także Prywatna Policealna Szkoła Zawodowa dla Dorosłych w Stąporkowie. W gminie działa również Uniwersytetu Trzeciego Wieku „Senioriada”.

Placówki oświatowe na terenie gminy:

Lp.	Szkoła/Przedszkole	Organ prowadzący	Liczba uczniów
1	Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 w Stąporkowie	Gmina Stąporków	199
2	Zespół Szkół Publicznych w Stąporkowie		574
3	Zespół Szkół Publicznych w Niekłaniu		245
4	Publiczna Szkoła Podstawowa w Krasnej		76
5	Publiczne Przedszkole w Stąporkowie		150
6	Niepubliczne Przedszkole „Słoneczko” w Stąporkowie	Edyta Niziolek	19
7	Niepubliczne Przedszkole „Tęczowe” w Komorowie	Stowarzyszenie Wsparcia Edukacji i Rozwoju Komorów	20
8	Niepubliczne Przedszkole „Bajkowe” w Stąporkowie		60
9	Niepubliczna Szkoła w Gosaniu	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Gosań- Włochów	35
10	Punkt Przedszkolny w Gosaniu		14
11	Niepubliczna Szkoła w Odrowążu	Towarzystwo Przyjaciół Odrowąża	33
12	Punkt Przedszkolny w Odrowążu		15

Dane: UM w Stąporkowie

Wyniki egzaminu gimnazjalnego w 2017 r.

Szkoła	Adres		Egzamin	W szkole		Gminie	Powiecie	Województwie	Kraju
				Liczba zdających	Wyniki egzaminów w % punktów				
Publiczne Gimnazjum w Zespole Szkół Publicznych w Niekłaniu Wielkim	ul. Szkolna 4	Nieklań Wielki	Język polski	33	67	66	68	69	69
Publiczne Gimnazjum w Zespole Szkół Publicznych w Niekłaniu Wielkim	ul. Szkolna 4	Nieklań Wielki	Historia i WOS	33	56	56	57	58	59

Publiczne Gimnazjum w Zespole Szkół Publicznych w Niekłaniu Wielkim	ul. Szkolna 4	Nieklań Wielki	Matematyka	33	44	42	43	45	47
Publiczne Gimnazjum w Zespole Szkół Publicznych w Niekłaniu Wielkim	ul. Szkolna 4	Nieklań Wielki	Przedmioty przyrodnicze	33	49	51	52	52	52
Publiczne Gimnazjum w Zespole Szkół Publicznych w Niekłaniu Wielkim	ul. Szkolna 4	Nieklań Wielki	Język angielski PP	7	58	56	62	66	67
Publiczne Gimnazjum w Zespole Szkół Publicznych w Niekłaniu Wielkim	ul. Szkolna 4	Nieklań Wielki	Język angielski PR	7	37	40	47	46	49
Publiczne Gimnazjum w Zespole Szkół Publicznych w Niekłaniu Wielkim	ul. Szkolna 4	Nieklań Wielki	Język niemiecki PP	26	44	49	58	54	54
Publiczne Gimnazjum w Zespole Szkół Publicznych w Stąporkowie	Piłsudskiego 114	Stąporków	Język polski	113	66	66	68	69	69
Publiczne Gimnazjum w Zespole Szkół Publicznych w Stąporkowie	Piłsudskiego 114	Stąporków	Historia i WOS	113	56	56	57	58	59
Publiczne Gimnazjum w Zespole Szkół Publicznych w Stąporkowie	Piłsudskiego 114	Stąporków	Matematyka	113	42	42	43	45	47
Publiczne Gimnazjum w Zespole Szkół Publicznych w Stąporkowie	Piłsudskiego 114	Stąporków	Przedmioty przyrodnicze	113	52	51	52	52	52
Publiczne Gimnazjum w Zespole Szkół Publicznych w Stąporkowie	Piłsudskiego 114	Stąporków	Język angielski PP	104	56	56	62	66	67
Publiczne Gimnazjum w Zespole Szkół Publicznych w Stąporkowie	Piłsudskiego 114	Stąporków	Język angielski PR	104	40	40	47	46	49
Publiczne Gimnazjum w Zespole Szkół Publicznych w Stąporkowie	Piłsudskiego 114	Stąporków	Język niemiecki PP	9	63	49	58	54	54

Publiczne Gimnazjum w Zespole Szkół Publicznych w Stąporkowie	Piłsudskiego 114	Stąporków	Język niemiecki PR	4	49	49	40	43	41
---	---------------------	-----------	-----------------------	---	----	----	----	----	----

Źródło: OKE w Łodzi, 2017

Wyniki ze sprawdzianu szóstoklasistów w 2016 r.

Gmina	Język polski		Matematyka		Część 1								
	Średni wynik		Średni wynik		Średni wynik		Liczba zdających	Liczba uczniów z wynikiem			Liczba szkół z wynikiem		
	w pkt	w pkt	w pkt	w %	w pkt	w %		niskim	średnim	wysokim	niskim	średnim	wysokim
Falków	14,20	71,2	11,08	55,4	25,28	63,2	40	7	29	4	0	2	0
Gowarczów	12,58	62,9	10,27	51,4	22,85	57,1	48	12	31	5	0	2	0
Końskie	14,13	70,7	10,69	53,5	24,82	62,1	311	69	185	57	2	8	0
Radoszyce	14,06	70,3	11,68	58,4	25,74	64,3	87	13	55	19	1	3	1
Ruda Maleniecka	13,94	69,7	14,44	72,2	28,39	71,0	18	2	13	3	0	0	1
Słupia Konecka	14,95	74,7	10,79	53,9	25,74	64,3	38	6	26	6	0	3	1
Smyków	14,56	72,8	12,81	64,0	27,36	68,4	36	3	26	7	0	1	1
Stąporków	13,45	67,2	10,27	51,4	23,72	59,3	118	30	71	17	1	4	0

Źródło: OKE w Łodzi, 2016

Wynik ze sprawdzianu szóstoklasistów w 2016 r.

Szkoła	Część 1		Język polski	matematyka	Język angielski	
	Liczba zdających	Wynik %	Wynik %	Wynik %	Liczba zdających	Wynik %
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Ppor. Karola Niedzielskiego	24	64,1	67,3	60,8	24	57,0
Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 im. K. Makuszyńskiego	27	61,9	65,4	58,3	27	64,7
Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Odrawążu	6	39,6	43,3	35,8	6	66,7
Zespół Szkół Publicznych Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2	45	55,9	67,7	44,1	45	59,2
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Polskich Olimpijczyków w Krasnej	16	64,8	78,1	51,6	16	58,9

Źródło: OKE w Łodzi, 2016

Porównując wyniki egzaminów gimnazjalnych z 2017 roku, jak i sprawdzianu szóstoklasistów z 2016 roku, widoczny jest niższy poziom wyników niż uzyskiwany w innych szkołach na terenie powiatu czy średnie wyniki w województwie i kraju.

4.1 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Poniżej przedstawiono zestawienie dotyczące wybranych danych w poszczególnych miejscowościach Gminy Stąporków. Poniższe dane pokazują obrazują występujące różnice pomiędzy poszczególnymi miejscowościami, skalę potrzeb i problemów społecznych, aktywność mieszkańców jak i zróżnicowanie pod względem infrastruktury.

	liczba mieszkańców	liczba osób bezrobotnych	liczba osób korzystająca z pomocy społecznej	liczba interwencji Policji	liczba podmiotów gospodarczych	ilość członków organizacji i stowarzyszeń	stan azbestu w tonach w 2016 r.	Skala potrzeb remontowych, modernizacyjnych
Adamek	196	12	28	8	9	24	102,21	mała
Bień	50	0	1	1	1	0	39,90	mała
Błaszaków	385	34	39	12	25	0	82,68	nieznaczną
Blotnica	181	12	18	26	7	60	80,33	mała
Boków	108	10	27	7	2	0	66,70	mała
Czarna	360	9	15	21	10	22	60,72	mała
Czarniecka Góra	457	24	22	19	16	46	58,26	duża
Duraczów	171	12	14	9	2	0	119,92	mała
Furmanów	243	26	27	6	3	0	42,24	nieznaczną
Gosań	567	36	32	17	39	30	247,43	duża
Grzybów	291	19	27	15	14	0	77,25	mała
Gustawów	411	38	46	21	19	0	205,55	nieznaczną
Hucisko	670	33	44	28	19	0	244,01	b. duża
Janów	129	12	15	2	5	0	24,85	mała
Kamienna Wola	197	17	21	12	10	0	125,76	mała
Komorów	537	38	92	13	21	14	223,75	duża
Kozia Wola	598	44	64	25	14	21	101,00	nieznaczną
Krasna	212	12	16	7	13	27	91,34	mała
Lelitków	131	10	20	6	5	0	58,99	mała
Luta	282	27	46	20	7	0	202,33	mała
Modrzewina	45	0	10	1	5	0	46,63	mała
Mokra	420	27	26	25	7	24	165,33	nieznaczną
Nadziejów	335	26	54	26	8	0	118,92	mała

Nieklan Mały	783	64	88	33	23	28	156,37	nieznaczna
Nieklan Wielki	812	58	124	51	33	0	137,91	duża
Odrawąż	459	35	48	21	19	27	119,98	duża
Pardolów	277	13	25	8	11	0	151,38	mała
Piasek	67	5	2	2	4	15	43,59	mała
Smarków	299	25	6	25	4	0	94,94	mała
Świerczów	417	27	57	19	12	25	218,50	nieznaczna
Wąglów	176	7	19	3	8	0	20,43	mała
Wielka Wieś	565	37	34	31	19	0	180,77	duża
Włochów	191	18	25	1	3	21	150,82	mała
Wólka Plebańska	395	33	65	30	7	0	141,67	nieznaczna
Wólka Zychowa	343	31	40	14	4	28	143,99	mała
Stąporków	5753	353	376	412	314	413	384,26	b. duża

Opracowanie własne

Z danych przedstawionych powyżej wyłania nam się obraz zróżnicowania międzygminnego które możemy zaobserwować w poszczególnych miejscowościach. Wśród miejscowości gminnych największa skala problemów społecznych występuje w najliczniejszej miejscowości gminnej tj. Stąporkowie. Biorąc pod uwagę ilość osób korzystających ze wsparcia Pomocy Społecznej oraz ilość osób bezrobotnych, największa skala potrzeb oraz potrzeba wsparcia występuje również w Stąporkowie. Największe w skali gminy potrzeby infrastrukturalne także wskazywane są w Stąporkowie gdzie znajduje się największa liczba obiektów użyteczności publicznej, z której korzystają wszyscy mieszkańcy gminy, oraz występuje najbardziej rozbudowana infrastruktura drogowa wymagająca w części remontów i modernizacji jak i rozbudowy wymaga infrastruktura oczyszczania ścieków oraz kanalizacyjna zlokalizowana w granicach aglomeracji. Główna gminna miejscowość skupia najliczniejszą grupę przedsiębiorców, co ma znaczenie dla pozostałych miejscowości i ich mieszkańców z których znaczna część pracuje w Stąporkowie. Niezwykle istotnym problemem jest konieczność zapewnienia mieszkań socjalnych potrzebującym wsparcia rodzinom z terenu gminy. Miejscowością w której będą znajdować się mieszkania socjalne będzie Hucisko. Usytuowanie mieszkań socjalnych w Hucisku wiąże się z posiadaniem przez gminę obiektem w której mieściła się szkoła, jak i dogodnym usytuowaniem komunikacyjnym i lokalizacyjnym względem centrum gminy tj. miastem Stąporków. Na bazie danych wskazujących potrzeby i skalę oddziaływania poszczególnych miejscowości w obszarze gminy Stąporków, obszar zdegradowany został wyznaczony na terenie znajdującym się granicach administracyjnych miejscowości Stąporków oraz Hucisko. Obszar zdegradowany pokrywa się w całości z obszarem rewitalizacji. Kryteria według których wskazano obszar zdegradowany opierają się na, liczbie osób korzystających ze wsparcia/pomocy społecznej; liczbie osób bezrobotnych; skali potrzeb w zakresie poprawy infrastruktury

ogólnodostępnej. Analizując dane z poszczególnych miejscowości, największe potrzeby społeczne oraz infrastrukturalne występują w Stąporkowie oraz w Hucisku. Dodatkowo Stąporków wywiera największe oddziaływanie na pozostałe miejscowości gminne z uwagi lokalizacji instytucji pełniących szereg funkcji społecznych. Jednocześnie znaczna ilość prowadzonych działalności gospodarczych świadczy o znaczeniu miejscowości i wpływie jaki wywiera na pozostałe miejscowości gminne. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego w miejscowości Stąporków oraz Hucisko jest zatem w pełni zasadne z uwagi na skalę występujących tu problemów i potrzeb społecznych oraz skalę potrzeb infrastrukturalnych w dostępie i funkcjonalności obszaru miejscowości.

Poniżej dane dotyczące obszaru miasta Stąporków.

Stan ludności Stąporkowa w roku 2014

	Razem	Wiek <18	Dorośli	W wieku produkcyjnym	Pow. 60 K	Pow. 65 M	Razem		W wieku emerytalnym
							K	M	
1 maja	272	51	221	178	31	12	138	134	43
1000 lecia	347	58	289	270	15	4	173	174	19
Adama Mickiewicza	184	27	157	97	43	17	94	90	60
Bolesława Prusa	121	19	102	79	15	8	66	55	23
Cicha	56	10	46	33	9	4	30	26	13
Cypriana Kamila Norwida	146	12	134	98	28	8	81	65	36
Fryderyka Chopina	340	73	267	183	56	28	189	151	84
Górna	69	18	51	39	7	5	38	31	12
Górnica	43	5	38	34	3	1	20	23	4
Gutów	32	5	27	19	5	3	16	16	8
Henryka Sienkiewicza	248	34	214	175	33	6	137	111	39
Jana Kochanowskiego	29	12	17	17	0	0	16	13	0
Juliusza Słowackiego	577	84	493	336	109	48	291	286	157
Konecka	248	42	206	153	36	17	129	119	53
Lipowa	37	5	32	22	4	6	18	19	10
Marii Konopnickiej	192	31	161	124	31	6	111	81	37
Marszałka Józefa Piłsudskiego	415	52	363	268	67	28	222	193	95
Mikołaja Reja	49	14	35	33	2	0	29	20	2
Miła	76	14	62	52	8	2	46	30	10
Nieborowska	28	3	25	21	3	1	10	18	4
Niekańska	30	7	23	18	4	1	13	17	5
Odlewnicza	2	0	2	0	1	1	1	1	2
Partyzantów	10	0	10	8	1	1	5	5	2
Piaskowa	30	8	22	18	4	0	19	11	4
Plac Wolności	525	74	451	353	76	22	279	246	98
Polna	4	0	4	4	0	0	1	3	0

Rzeczna	12	0	12	7	3	2	8	4	5
Spacerowa	30	3	27	23	4	0	13	17	4
Stanisława Moniuszki	152	27	125	107	13	5	81	71	18
Stanisława Staszica	19	7	12	8	3	1	9	10	4
Stefana Żeromskiego	613	104	509	412	70	27	309	304	97
Tadeusza Kościuszki	220	49	171	134	25	12	113	107	37
Władysława Reymonta	209	20	189	134	42	13	110	99	55
Wspólna	56	13	43	34	5	4	24	32	9
Zygmunta Krasińskiego	485	70	415	343	50	22	250	235	72

Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Stąporkowie

	Razem	% w wieku do 18 lat	% w wieku produkcyjnym	% w wieku emerytalnym
1 maja	272	18,75%	65,44%	15,81%
1000 lecia	347	16,71%	77,81%	5,48%
Adama Mickiewicza	184	14,67%	52,72%	32,61%
Bolesława Prusa	121	15,70%	65,29%	19,01%
Cicha	56	17,86%	58,93%	23,21%
Cypriana Kamila Norwida	146	8,22%	67,12%	24,66%
Fryderyka Chopina	340	21,47%	53,82%	24,71%
Górna	69	26,09%	56,52%	17,39%
Górnica	43	11,63%	79,07%	9,30%
Gutów	32	15,63%	59,38%	25,00%
Henryka Sienkiewicza	248	13,71%	70,56%	15,73%
Jana Kochanowskiego	29	41,38%	58,62%	0,00%
Juliusza Słowackiego	577	14,56%	58,23%	27,21%
Konecka	248	16,94%	61,69%	21,37%
Lipowa	37	13,51%	59,46%	27,03%
Marii Konopnickiej	192	16,15%	64,58%	19,27%
Marszałka Józefa Piłsudskiego	415	12,53%	64,58%	22,89%
Mikołaja Reja	49	28,57%	67,35%	4,08%
Miła	76	18,42%	68,42%	13,16%
Nieborowska	28	10,71%	75,00%	14,29%
Niekłańska	30	23,33%	60,00%	16,67%
Odlewnicza	2	0,00%	0,00%	100,00%
Partyzantów	10	0,00%	80,00%	20,00%
Piaskowa	30	26,67%	60,00%	13,33%
Plac Wolności	525	14,10%	67,24%	18,67%
Polna	4	0,00%	100,00%	0,00%
Rzeczna	12	0,00%	58,33%	41,67%
Spacerowa	30	10,00%	76,67%	13,33%
Stanisława Moniuszki	152	17,76%	70,39%	11,84%
Stanisława Staszica	19	36,84%	42,11%	21,05%

Stefana Żeromskiego	613	16,97%	67,21%	15,82%
Tadeusza Kościuszki	220	22,27%	60,91%	16,82%
Władysława Reymonta	209	9,57%	64,11%	26,32%
Wspólna	56	23,21%	60,71%	16,07%
Zygmunta Krasińskiego	485	14,43%	70,72%	14,85%

Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Stąporkowie

Stan ludności Stąporkowa w roku 2015

	Razem	Wiek <18	Dorośli	W wieku produkcyjnym	Pow. 60 K	Pow. 65 M	Razem		W wieku emerytalnym
							K	M	
1 maja	270	51	219	176	32	11	141	129	43
1000 lecia	347	58	289	267	17	5	176	171	22
Adama Mickiewicza	183	28	155	96	42	17	95	88	59
Bolesława Prusa	121	19	102	78	16	8	66	55	24
Cicha	56	10	46	31	11	4	29	27	15
Cypriana Kamila Norwida	144	11	133	92	30	11	80	64	41
Fryderyka Chopina	325	61	264	174	59	31	181	144	90
Górna	67	18	49	38	8	3	37	30	11
Górnica	42	6	36	31	4	1	20	22	5
Gutów	31	5	26	16	5	5	16	15	10
Henryka Sienkiewicza	248	38	210	168	36	6	137	111	42
Jana Kochanowskiego	30	12	18	18	0	0	16	14	0
Juliusza Słowackiego	563	76	487	327	108	52	281	282	160
Konecka	247	41	206	153	35	18	130	117	53
Lipowa	35	6	29	19	5	5	18	17	10
Marii Konopnickiej	193	30	163	123	33	7	111	82	40
Marszałka Józefa Piłsudskiego	416	56	360	257	74	29	226	190	103
Mikołaja Reja	50	13	37	35	2	0	29	21	2
Miła	75	14	61	51	9	1	46	29	10
Nieborowska	26	2	24	20	3	1	9	17	4
Niekłańska	27	7	20	16	3	1	11	16	4
Odlewnicza	1	0	1	0	1	0	1	0	1
Partyzantów	9	0	9	8	0	1	4	5	1
Piaskowa	30	7	23	18	5	0	19	11	5
Plac Wolności	522	72	450	351	77	22	277	245	99
Polna	4	0	4	4	0	0	1	3	0
Rzeczna	11	0	11	6	3	2	7	4	5
Spacerowa	32	4	28	24	4	0	14	18	4
Stanisława Moniuszki	155	30	125	106	14	5	82	73	19
Stanisława Staszica	17	6	11	7	3	1	9	8	4
Stefana Żeromskiego	606	98	508	401	77	30	303	303	107
Tadeusza Kościuszki	226	50	176	136	26	14	116	110	40

Władysława Reymonta	215	20	195	136	43	16	112	103	59
Wspólna	56	12	44	35	5	4	24	32	9
Zygmunta Krasińskiego	480	68	412	328	56	28	248	232	84

Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Stąporkowie

	Razem	% w wieku do 18 lat	% w wieku produkcyjnym	% w wieku emerytalnym
1 maja	270	18,89%	65,19%	15,93%
1000 lecia	347	16,71%	76,95%	6,34%
Adama Mickiewicza	183	15,30%	52,46%	32,24%
Bolesława Prusa	121	15,70%	64,46%	19,83%
Cicha	56	17,86%	55,36%	26,79%
Cypriana Kamila Norwida	144	7,64%	63,89%	28,47%
Fryderyka Chopina	325	18,77%	53,54%	27,69%
Górna	67	26,87%	56,72%	16,42%
Górnica	42	14,29%	73,81%	11,90%
Gutów	31	16,13%	51,61%	32,26%
Henryka Sienkiewicza	248	15,32%	67,74%	16,94%
Jana Kochanowskiego	30	40,00%	60,00%	0,00%
Juliusza Słowackiego	563	13,50%	58,08%	28,42%
Konecka	247	16,60%	61,94%	21,46%
Lipowa	35	17,14%	54,29%	28,57%
Marii Konopnickiej	193	15,54%	63,73%	20,73%
Marszałka Józefa Piłsudskiego	416	13,46%	61,78%	24,76%
Mikołaja Reja	50	26,00%	70,00%	4,00%
Miła	75	18,67%	68,00%	13,33%
Nieborowska	26	7,69%	76,92%	15,38%
Niekańska	27	25,93%	59,26%	14,81%
Odlewnicza	1	0,00%	0,00%	100,00%
Partyzantów	9	0,00%	88,89%	11,11%
Piaskowa	30	23,33%	60,00%	16,67%
Plac Wolności	522	13,79%	67,24%	18,97%
Polna	4	0,00%	100,00%	0,00%
Rzeczna	11	0,00%	54,55%	45,45%
Spacerowa	32	12,50%	75,00%	12,50%
Stanisława Moniuszki	155	19,35%	68,39%	12,26%
Stanisława Staszica	17	35,29%	41,18%	23,53%
Stefana Żeromskiego	606	16,17%	66,17%	17,66%
Tadeusza Kościuszki	226	22,12%	60,18%	17,70%
Władysława Reymonta	215	9,30%	63,26%	27,44%
Wspólna	56	21,43%	62,50%	16,07%
Zygmunta Krasińskiego	480	14,17%	68,33%	17,50%

Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Stąporkowie

Stan ludności Stąporkowa w roku 2016

	Razem	Wiek <18	Dorośli	W wieku produkcyjnym	Pow. 60 K	Pow. 65 M	Razem		W wieku emerytalnym
							K	M	
1 maja	270	51	219	176	32	11	141	129	43
1000 lecia	347	58	289	267	17	5	176	171	22
Adama Mickiewicza	183	28	155	96	42	17	95	88	59
Bolesława Prusa	121	19	102	78	16	8	66	55	24
Cicha	56	10	46	31	11	4	29	27	15
Cypriana Kamila Norwida	144	11	133	92	30	11	80	64	41
Fryderyka Chopina	325	61	264	174	59	31	181	144	90
Górna	67	18	49	38	8	3	37	30	11
Górnica	42	6	36	31	4	1	20	22	5
Gutów	31	5	26	16	5	5	16	15	10
Henryka Sienkiewicza	248	38	210	168	36	6	137	111	42
Jana Kochanowskiego	30	12	18	18	0	0	16	14	0
Juliusza Słowackiego	563	76	487	327	108	52	281	282	160
Konecka	247	41	206	153	35	18	130	117	53
Lipowa	35	6	29	19	5	5	18	17	10
Marii Konopnickiej	193	30	163	123	33	7	111	82	40
Marszałka Józefa Piłsudskiego	416	56	360	257	74	29	226	190	103
Mikołaja Reja	50	13	37	35	2	0	29	21	2
Miła	75	14	61	51	9	1	46	29	10
Nieborowska	26	2	24	21	2	1	9	17	3
Niekląńska	27	7	20	16	3	1	11	16	4
Odlewnicza	1	0	1	0	1	0	1	0	1
Partyzantów	9	0	9	8	0	1	4	5	1
Piaskowa	30	7	23	18	5	0	19	11	5
Plac Wolności	522	72	450	351	77	22	277	245	99
Polna	4	0	4	4	0	0	1	3	0
Rzeczna	11	0	11	6	3	2	7	4	5
Spacerowa	32	4	28	24	4	0	14	18	4
Stanisława Moniuszki	155	30	125	105	15	5	82	73	20
Stanisława Staszica	17	6	11	7	3	1	9	8	4
Stefana Żeromskiego	606	98	508	401	77	30	303	303	107
Tadeusza Kościuszki	226	50	176	136	26	14	116	110	40
Władysława Reymonta	215	20	195	135	44	16	112	103	60
Wspólna	56	12	44	35	5	4	24	32	9
Zygmunta Krasińskiego	480	68	412	328	56	28	248	232	84

Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Stąporkowie

	Razem	% w wieku do 18 lat	% w wieku produkcyjnym	% w wieku emerytalnym
1 maja	270	18,89%	65,19%	15,93%
1000 lecia	347	16,71%	76,95%	6,34%
Adama Mickiewicza	183	15,30%	52,46%	32,24%
Bolesława Prusa	121	15,70%	64,46%	19,83%
Cicha	56	17,86%	55,36%	26,79%
Cypriana Kamila Norwida	144	7,64%	63,89%	28,47%
Fryderyka Chopina	325	18,77%	53,54%	27,69%
Górna	67	26,87%	56,72%	16,42%
Górnica	42	14,29%	73,81%	11,90%
Gutów	31	16,13%	51,61%	32,26%
Henryka Sienkiewicza	248	15,32%	67,74%	16,94%
Jana Kochanowskiego	30	40,00%	60,00%	0,00%
Juliusza Słowackiego	563	13,50%	58,08%	28,42%
Konecka	247	16,60%	61,94%	21,46%
Lipowa	35	17,14%	54,29%	28,57%
Marii Konopnickiej	193	15,54%	63,73%	20,73%
Marszałka Józefa Piłsudskiego	416	13,46%	61,78%	24,76%
Mikołaja Reja	50	26,00%	70,00%	4,00%
Miła	75	18,67%	68,00%	13,33%
Nieborowska	26	7,69%	80,77%	11,54%
Niekląńska	27	25,93%	59,26%	14,81%
Odlewnicza	1	0,00%	0,00%	100,00%
Partyzantów	9	0,00%	88,89%	11,11%
Piaskowa	30	23,33%	60,00%	16,67%
Plac Wolności	522	13,79%	67,24%	18,97%
Polna	4	0,00%	100,00%	0,00%
Rzeczna	11	0,00%	54,55%	45,45%
Spacerowa	32	12,50%	75,00%	12,50%
Stanisława Moniuszki	155	19,35%	67,74%	12,90%
Stanisława Staszica	17	35,29%	41,18%	23,53%
Stefana Żeromskiego	606	16,17%	66,17%	17,66%
Tadeusza Kościuszki	226	22,12%	60,18%	17,70%
Władysława Reymonta	215	9,30%	62,79%	27,91%
Wspólna	56	21,43%	62,50%	16,07%
Zygmunta Krasińskiego	480	14,17%	68,33%	17,50%

Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Stąporkowie

Ulice w Staporkowie	Korzystający z pomocy społecznej	Założone niebieskie karty	Dostęp do kanalizacji sanitarnej
1 maja	21	1	brak
1000 lecia	5	-	tak
Adama Mickiewicza	10	-	tak
Bolesława Prusa	3	-	brak
Cicha	1	1	tak
Cypriana Kamila Norwida	2	2	tak
Fryderyka Chopina	5	-	tak
Górna	1	1	brak
Górnica	0	-	brak
Gutów	1	-	brak
Henryka Sienkiewicza	4	1	tak
Jana Kochanowskiego	0		tak
Juliusza Słowackiego	17	3	tak
Konecka	3	-	brak
Lipowa	1	-	brak
Marii Konopnickiej	7	-	tak
Marszałka Józefa Piłsudskiego	13	1	częściowo
Mikołaja Reja	1	-	tak
Miła	3	-	brak
Nieborowska	2	-	brak
Niekańska	11	-	brak
Odlewnicza	0	-	brak
Partyzantów	0	-	tak
Piaskowa	1	-	brak
Plac Wolności	31	1	tak
Polna	0	-	tak
Rzeczna	0	-	tak
Spacerowa	1	1	brak
Stanisława Moniuszki	3	1	tak
Stanisława Staszica	0	-	tak
Stefana Żeromskiego	23	3	tak
Tadeusza Kościuszki	5	1	brak
Władysława Reymonta	5	2	tak
Wspólna	3	1	brak
Zygmunta Krasińskiego	7	2	tak

Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Staporkowie

W powyższych zestawieniach pokazano występujące na poszczególnych ulicach miasta różnice w demografii, ilości osób korzystających z pomocy społecznej, ilości założonych niebieskich kartach oraz dostępie do sieci kanalizacyjnej.

5. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji

Analiza zjawisk w sferze społecznej gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno -funkcjonalnej oraz technicznej, która została przedstawiona w poprzednim rozdziale, pozwoliła na wstępne wytypowanie problemów występujących na obszarze gminy Stąporków.

Są to:

- w sferze społecznej: problemy demograficzne społeczeństwa gminy, ubóstwo, bezrobocie, przestępczość, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu kulturalnym,
- w sferze gospodarczej: niski poziom przedsiębiorczości oraz niski poziom konkurencyjności lokalnej gospodarki,
- w sferze środowiskowej: zanieczyszczenie środowiska spowodowane m.in. starym oświetleniem ulicznym, niskim wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii,
- w sferze przestrzenno-funkcjonalnej: niewystarczająca ilość mieszkań socjalnych, niedostosowana do zapotrzebowania infrastruktura rekreacyjna, turystyczna i kulturalna oraz zagospodarowanie zieleni,
- w sferze technicznej: przybudowa dróg, zły stan chodników, placu targowego.

Synteza wyników uzyskanych z przeprowadzonych analiz obecnej sytuacji Gminy Stąporków, dobra znajomość lokalnych uwarunkowań przez członków Zespołu ds. PR-u, a także oczekiwania i potrzeby lokalnej społeczności, doprowadziły do wyodrębnienia obszarów kryzysowych na terenie gminy, cechujących się największą kumulacją negatywnych zjawisk i problemów. Obszar zdegradowany oraz podobszary rewitalizacji na terenie Gminy Stąporków obejmują taki sam obszar terytorialny skoncentrowany na zurbanizowanej części miasta Stąporków oraz sołectwa Hucisko.

Podobszary rewitalizacji w gminie Stąporków w obejmują:

- Centralną część miasta Stąporków tereny bezpośrednio przylegające, jak również oddalone od centrum ale wymagające podjęcia zadań rewitalizacyjnych. Podobszary rewitalizacji wyznaczony został w oparciu o pogłębioną diagnozę istniejącego stanu dla całego obszaru gminy, a także potrzeb mieszkańców Stąporkowa. W ramach procedury delimitacji obszaru rewitalizacji zwrócono szczególną uwagę na występowanie (koncentrację) różnego rodzaju negatywnych zjawisk kryzysowych (przede wszystkim zaś problemów o charakterze społecznym), wewnętrzny potencjał rozwojowy i znaczenie dla rozwoju całego obszaru gminy Stąporków. Głównym kryterium jakim kierowano się przy delimitacji obszaru rewitalizacji było ponadprzeciętne w skali gminy występowanie różnorodnych problemów społecznych. W celu identyfikacji tych

problemów oraz ich przestrzennej koncentracji wykorzystano przede wszystkim dane udostępnione przez jednostki gminne.

Podobszar rewitalizacji wyznaczony na terenie Stąporkowa obejmuje swoim zasięgiem zurbanizowaną część miasta. Na wyznaczonym podobszarze rewitalizacji w Stąporkowie znajdują się obiekty użyteczności publicznej w tym: administracji samorządowej, oświaty, kultury.

Tym samym podobszar rewitalizacji wyznaczony w granicach Stąporkowa posiada charakter wielofunkcyjny i spełnia szereg istotnych funkcji (m.in. administracyjne, gospodarcze, usługowe, społeczne, rekreacyjne), zarówno względem mieszkańców Stąporkowa, jak również pozostałych mieszkańców gminy. Jest to zatem obszar o znacznym potencjale wewnętrznym i niezwykle ważnym znaczeniu dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy Stąporków. Niemniej ze względu na występowanie różnych zjawisk kryzysowych obszar ten wymaga wsparcia w ramach procesu rewitalizacji w celu wyeliminowania lub ograniczenia problemów i barier rozwojowych oraz wzmocnienia jego wewnętrznego potencjału rozwojowego.

Do negatywnych czynników w sferze społecznej możemy zaliczyć:

- uzależnienie od pomocy społecznej i pogłębianie bierności zawodowej,
- skalę występującego bezrobocia,
- występujące wykroczenia i łamanie prawa,
- odpływ młodych ludzi, opuszczanie miejscowości – obniżenie patriotyzmu lokalnego,
- bierność mieszkańców,
- słabe wyniki nauczania.

Do negatywnych czynników w sferze przestrzenno-funkcjonalnej możemy zaliczyć:

- zły stan techniczny (energetyczny) budynków w obszarze,
- konieczność budowy i doposażenia miejsc rekreacyjnych dla mieszkańców,
- wiele barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych,
- wymagana poprawa infrastruktury drogowej, parkingów-miejsc postojowych.

Do negatywnych czynników w sferze infrastrukturalno-gospodarczej możemy zaliczyć:

- zbyt małe wspieranie drobnej przedsiębiorczości,
- potrzeba dostosowania placu targowego do potrzeb przedsiębiorców i mieszkańców,
- konieczność rozbudowy sieci kanalizacyjnej,
- niewystarczająca promocja walorów gminy w tym zachęcających do inwestowania,
- przeciętny poziom postaw przedsiębiorczych mieszkańców,
- brak wiedzy i informacji i możliwościach pozyskiwania środków na działalność gospodarczą.

Podobszar rewitalizacji wyznaczony na terenie Huciska obejmuje centrum miejscowości Hucisko i tereny bezpośrednio przylegające. Na podobszarze objętym strefą rewitalizacyjną w Hucisku zlokalizowany jest budynek szkolny przebudowywany na potrzeby mieszkań socjalnych, w sołectwie występuje obszar zabudowy mieszkaniowej oraz znajdują się obiekty użyteczności publicznej. Na terenie miejscowości obserwujemy wysoki poziom osób korzystających z pomocy społecznej oraz osób bezrobotnych.

Do negatywnych czynników w sferze społecznej możemy zaliczyć:

- uzależnienie od pomocy społecznej i pogłębianie bierności zawodowej,
- skalę występującego bezrobocia,
- odpływ młodych ludzi,
- duża bierność mieszkańców.

Do negatywnych czynników w sferze przestrzenno-funkcjonalnej możemy zaliczyć:

- potrzeba zagospodarowania budynku po szkole podstawowej,
- zły stan techniczny (energetyczny) budynków w obszarze.

Do negatywnych czynników w sferze infrastrukturalno-gospodarczej możemy zaliczyć:

- zbyt małe wspieranie drobnej przedsiębiorczości,
- niewystarczająca promocja walorów turystycznych oraz zachęających do inwestowania,
- przeciętny poziom postaw przedsiębiorczych mieszkańców,
- brak wiedzy i informacji o możliwościach pozyskiwania środków na działalność gospodarczą.

Obszar rekomendowany do rewitalizacji zlokalizowany jest na terenie Stąporkowa i Huciska zajmuje powierzchnię około 3,43 km² i zamieszkiwany jest przez około 5 000 osób. Tym samym obszar ten spełnia kryteria wielkościowe dla obszarów rewitalizacji, jakie zostały określone w Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020 (obszar nie większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez nie więcej niż 30% mieszkańców gminy).

Obszar	Liczba ludności	Procent	Powierzchnia [km2]	Procent
Gmina Stąporków	17 513	100 %	232	100 %
Obszar rewitalizacji Stąporków i Hucisko	5 000	28, 55 %	3,43	1,47 %

Obszar rewitalizacji usytuowany jest w centralnej części gminy i obejmuje swym zasięgiem m.in. obiekty użyteczności publicznej, obiekty usługowe, atrakcje turystyczne oraz strefę gospodarczą. Jednocześnie, z uwagi na najważniejsze znaczenie w rozwoju gminy i spełnianie zasadniczych funkcji centrotwórczych, gromadzi największą liczbę sprzeczności i konfliktów rozwojowych, które prowadzą do jego degradacji technicznej i kumulacji problemów społeczno-gospodarczych.

Tym samym obszar rewitalizacji wyznaczony w granicach gminy Stąporków posiada charakter wielofunkcyjny i spełnia szereg istotnych funkcji (m.in. administracyjne, gospodarcze, usługowe, społeczne, mieszkaniowe, rekreacyjne i turystyczne). Jest to zatem obszar o znacznym potencjale wewnętrznym i niezwykle ważnym znaczeniu dla rozwoju społeczno-gospodarczego całego obszaru gminy Stąporków. Niemniej ze względu na występowanie różnych zjawisk kryzysowych obszar ten wymaga wsparcia w ramach procesu rewitalizacji w celu wyeliminowania lub ograniczenia problemów i barier rozwojowych oraz wzmocnienia jego wewnętrznego potencjału rozwojowego.

Obszar rewitalizacji przedstawiony jest na załączonych mapach – załącznik graficzny.

6. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wizja zaplanowana w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji, jest swego rodzaju projekcją przyszłości, do jakiej dążą władze samorządu i społeczność lokalna. Wizja rozwoju opisuje pożądany stan docelowy w perspektywie kilku lat. Wizja odpowiada zamierzeniom i aspiracjom oraz oczekiwaniom, wynikającym z możliwości rozwoju i wykorzystania potencjału obszaru wskazanego do rewitalizacji oraz jego otoczenia oraz jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy społeczne i gospodarcze.

Wizja obszarów wskazanych do rewitalizacji powinna nawiązywać do kierunków rozwoju całego obszaru gminy. Działania rewitalizacyjne powinny być realizowane w taki sposób aby:

- Zapobiegać problemom społecznym, takim jak ubóstwo, bezrobocie, przestępczość,
- Wspierać aktywność, integrację i włączenie społeczne zagrożonych wykluczeniem mieszkańców,
- Wspierać rozwój gospodarczy oraz przedsiębiorczość, w szczególności w oparciu o lokalne zasoby i potencjał,
- Rozwijać walory turystyczne i kulturowe miejsc i obiektów na terenie gminy, które posiadają potencjał do wykorzystania,
- Zapewniać bezpieczeństwo mieszkańcom,
- Wspierać ochronę środowiska.

Wizja rewitalizacji jest ściśle związana z wizją gminy i składa się z elementów komplementarnych, wzajemnie się wspomagających. Pełni funkcje motywacyjne wobec podmiotów lokalnych ale i zewnętrznych inwestorów do podejmowania działań na rzecz rozwoju gminy. W wyniku inwestycji w infrastrukturę społeczną, gospodarczą, techniczną i środowiskową wzrośnie poziom kapitału regionalnego. Przemiany wspierać będzie konkurencyjna gospodarka. Powstaną nowe, miejsca pracy w wyniku czego redukcji ulegnie sfera ubóstwa, a problemy wykluczenia społecznego będą miały charakter marginalny. Zdegradowanym obszarom w zależności od potrzeb przywrócone zostanie dawne lub zostaną nadane nowe funkcje. W rezultacie strefa publiczna stanie się miejscem wypoczynku, rekreacji i integracji. Wyprowadzony z kryzysu obszar rewitalizacji będzie tworzył dodatkową przestrzeń do aktywizacji publicznej, społecznej i gospodarczej dla mieszkańców całej gminy Stąporków, podnosząc jej atrakcyjność inwestycyjną i turystyczną oraz jakość, atrakcyjność i komfort życia jej mieszkańców.

Wizję wyprowadzenia obszaru rewitalizacji z sytuacji kryzysowej jako planowany efekt rewitalizacji, w wyniku konsultacji społecznych sformułowano w następujący sposób:

WIZJA: Stąporków jako miasto o charakteryzujące się wysoką jakością usług publicznych, funkcjonalną przestrzenią publiczną oraz szeroką ofertą inwestycyjno-socjalno-rekreacyjną.

Hucisko, rozwijająca się miejscowość, zapewniająca mieszkańcom wysokiej jakości usługi publiczne.

Podsumowując, zaplanowane działania rewitalizacyjne zwiększą atrakcyjność obszaru rewitalizowanego jako miejsca do życia i prowadzenia działalności gospodarczej. Dodatkowo współpraca z otoczeniem wzmocni jakość usług świadczonych na rzecz mieszkańców i przedsiębiorców, co przyczyni się ostatecznie do przyspieszenia rozwoju obszaru oraz podniesienia poziomu życia lokalnej społeczności w gminie Stąporków.

7. Cele rewitalizacji oraz kierunki działań

Podstawowym celem Programu Rewitalizacji będzie podniesienie jakości życia mieszkańców Gminy Stąporków, jako miejsca zamieszkania i pracy ze względu na podjęte działania rewitalizacyjne. Proces rewitalizacji, w wyniku którego nastąpi zmniejszenie bezrobocia, wzrost aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz podejmowane będą działania na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego, będzie jednocześnie procesem determinującym wzrost konkurencyjności całej gminy. Rozwiązywanie problemów społecznych przyczyni się do wzrostu atrakcyjności gminy, co z kolei wpłynie na rozwój społeczno-gospodarczy. Zgodnie z wytycznymi zdefiniowane obszary problemowe będą rewitalizowane z uwzględnieniem kryteriów przestrzennych, ekonomicznych oraz społecznych. Szczególny nacisk będzie kierunkowany na obszary o wysokim odnotowanym nasileniu problemów społecznych – głównie w zakresie marginalizacji materialnej i społecznej mieszkańców terenu zdegradowanego. Na bazie diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej gminy oraz identyfikacji problemów na obszarze rewitalizacji, określono cele rewitalizacji oraz kierunki działań, które będą realizowane poprzez katalog projektów rewitalizacyjnych. W oparciu o przeprowadzone analizy sytuacji społeczno-gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej gminy Stąporków, które przedstawiono w poprzednich rozdziałach, a także przy uwzględnieniu zapisów dokumentów strategicznych sporządzonych na wyższych szczeblach (krajowym i wojewódzkim), sformułowane zostały cele rewitalizacji gminy Stąporków. Zgodnie z logiką interwencji cele rewitalizacji odnoszą się do zidentyfikowanych obszarów problemowych, wyznaczonych na podstawie analizy wskaźnikowej oraz konsultacji społecznych. Cele strategiczne stanowią bezpośrednią odpowiedź na potrzeby mieszkańców, wyniki diagnozy strategicznej oraz zidentyfikowane problemy gminy Stąporków.

Cel strategiczny 1.

Poprawa funkcjonalności przestrzeni publicznej i bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji

Cele szczegółowe:

- 1.1 Lepsze wykorzystanie lokalnych zasobów w procesie rozwoju
- 1.2 Zapewnienie dostępności i wysokiego standardu infrastruktury służącej zaspokajaniu potrzeb mieszkańców
- 1.3 Poprawa infrastruktury technicznej, bezpieczeństwa i porządku publicznego

Kierunki działań:

- ✓ Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznej
- ✓ Poprawa stanu infrastruktury wodno kanalizacyjnej
- ✓ Modernizacja obiektów użyteczności publicznej
- ✓ Rozwój infrastruktury edukacyjnej i społecznej
- ✓ Zwiększenie efektywności energetycznej budynków publicznych oraz sektora mieszkaniowego
- ✓ Poprawiona jakość oraz szersze udostępnienie podmiotów ochrony zdrowia
- ✓ Poprawiona jakość oraz szersze udostępnienie obiektów pomocy i integracji społecznej
- ✓ Zwiększenie udziału energii produkowanej z OZE w ogólnej produkcji energii
- ✓ Promowanie gospodarki niskoemisyjnej
- ✓ Poprawa jakości środowiska

Cel strategiczny 2.

Wsparcie dla rozwoju gospodarczego w celu poprawy oferty obszaru oraz zmniejszenia zjawiska bezrobocia i ubóstwa

Cele szczegółowe:

- 2.1 Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Stąporkowa dla przedsiębiorstw
- 2.2 Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw w gminie Stąporków
- 2.3 Zwiększenie szans na zatrudnienie

Kierunki działań:

- ✓ Tworzenie warunków dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości
- ✓ Ożywienie gospodarcze obszaru rewitalizacji
- ✓ Polepszenie warunków do rozwoju przedsiębiorstw
- ✓ Poprawa stanu infrastruktury wpływającej na poprawę prowadzenia działalności

Cel strategiczny 3.

Rozwój kapitału społecznego oraz redukcja negatywnych zjawisk społecznych w obszarze rewitalizowanym

Cele szczegółowe:

- 3.1 Wzrost kompetencji zasobów ludzkich poprzez edukację
- 3.2 Przeciwdziałanie procesom wykluczenia i marginalizacji społecznej
- 3.3 Rozwój usług społecznych

Kierunki działań:

- ✓ Reintegracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem
- ✓ Przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja ekonomiczna mieszkańców
- ✓ Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym i gospodarczym
- ✓ Zwiększenie integracji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez wzmocnienie ich szans na zatrudnienie
- ✓ Zwiększenie poziomu aktywności zawodowej i zatrudnienia wśród osób sprawujących opiekę
- ✓ Wsparcie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej
- ✓ Realizacja programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży
- ✓ Realizacja programów edukacyjnych dla osób dorosłych
- ✓ Wzrost kompetencji u pracowników administracji i nauczycieli
- ✓ Podniesienie kompetencji osób dorosłych

- ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców
- ✓ Wyrównywanie równości szans
- ✓ Podniesienie kompetencji kluczowych uczniów
- ✓ Zwiększenie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3
- ✓ Rozwój postawy sportowej wśród młodzieży i mieszkańców obszaru rewitalizacji
- ✓ Wzrost jakości i promocja profilaktyki zdrowotnej

Wymienione wyżej cele rewitalizacji korespondują z aspektami rewitalizacji, które uwzględniają :

I. Aspekt Przestrzenno-Urbanistyczny

- działania dotyczące rozwoju infrastruktury technicznej,
- działania dotyczące podniesienia walorów estetycznych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych,
- działania dotyczące rozwoju transportu,
- działania dotyczące remontów i renowacji istniejących zasobów mieszkaniowych,
- działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej i turystycznej,

II. Aspekt Ekonomiczny

- działania dotyczące rozwoju turystyki bądź innych sektorów gospodarki lokalnej,
- działania dotyczące wspierania przedsiębiorczości,
- działania wynikające z programów pomocowych dla rozwoju MŚP.

III. Aspekt Społeczny

- działania dotyczące rozwoju zasobów ludzkich,
- działania dotyczące przeciwdziałania wykluczaniu społecznemu,
- działania dotyczące walki z patologiami społecznymi,
- działania dotyczące tworzenia równych szans,
- działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezrobocia,
- działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezdomności,
- działania na rzecz aktywności środowisk dziecięcych i młodzieżowych, w tym poprawa warunków nauki oraz wychowania przedszkolnego.

8. Planowane projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne i wspierające

Realizację działań inwestycyjnych w polach interwencji objętych LPR winny służyć przede wszystkim poprawie jakości życia mieszkańców oraz ożywieniu gospodarczemu i społecznemu obszaru rewitalizacji, oraz całej Gminy Stąporków. Projekty z zakresu rewitalizacji muszą być realizowane jako kompleksowe przedsięwzięcia dotyczące wszystkich aspektów wpływających na sytuację kryzysową rewitalizowanego obszaru. Głównym celem podejmowanych działań będzie zmiana dotychczasowych funkcji i dostosowania terenu oraz znajdujących się tam obiektów do nowych potrzeb w zakresie usług, turystyki, rekreacji, kultury, zdrowia i oświaty. Realizacja pozostałych zamierzeń rewitalizacyjnych przyczyni się także do zmniejszenia dysproporcji występujących pomiędzy rozwojem wskazanego obszaru zdegradowanego Gminy Stąporków w odniesieniu do ośrodków o podobnym potencjale społeczno-gospodarczym w regionie. Pilną koniecznością staje się również rozwiązanie szeregu trudnych problemów społecznych. Zjawiska te związane są ze sferą ubóstwa, uzależnień, przestępczości, wykluczenia osób starszych i niepełnosprawnych. Działania zaplanowane na obszarze rewitalizowanym zorientowane są przede wszystkim na aktywizację społeczności lokalnej poprzez rozszerzenie pracy socjalnej, współpracę różnych instytucji i organizacji pozarządowych, zajmujących się działalnością społeczną w Gminie oraz instytucji działających w szerszym obszarze polityki społecznej, takich jak: kultura, oświata, służba zdrowia i bezpieczeństwo. Działania o charakterze społecznym polegać będą zatem na umocnieniu postaw aktywnych w sferze społecznej i indywidualnej, tworzeniu systemu wsparcia, poradnictwo m.in. prawne, pedagogiczne, terapię, wyspecjalizowaną pracę socjalną połączoną ze stymulowaniem postaw przedsiębiorczych i prospołecznych wśród lokalnej społeczności. Działania polegające na kompleksowej rewitalizacji zdelimitowanego terenu uwzględniają zarówno projekty miękkie – środki Europejskiego Funduszu Społecznego i infrastrukturalne – środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz zadania inwestycyjne wraz z charakterystyką, wskaźnikami, podmiotami wdrażającymi oraz szacunkowymi kosztami:

Lp.	Nazwa projektu/ przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Lokalizacja	Zakres zadań	Szacunkowa wartość	Rezultaty	Kierunki działań służące realizacji celów
Projekty kluczowe – (strefa społeczna+gospodarcza+przestrzenna)							
1.	Przebudowa i adaptacja budynku użyteczności publicznej – szkoły podstawowej na budynek mieszkaniowy wielofunkcyjny – mieszkania socjalne w Hucisku Gmina Stąporków.	Gmina Stąporków	Hucisko	Przebudowa budynku szkoły na mieszkania socjalne	1 373 000,00	liczba przebudowanych budynków użyteczności publicznej	✓ Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznych ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców ✓ Modernizacja obiektów użyteczności publicznej.
2.	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Stąporkowie	Gmina Stąporków	Stąporków	Rozbudowa oczyszczalni ścieków	18 000 000,00	Liczba projektów wpływających na poprawę stanu środowiska Liczba projektów wpływających na poprawę centrum gminy	✓ Poprawa stanu infrastruktury wodno kanalizacyjnej ✓ Poprawa jakości środowiska ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców
3.	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie Stąporkowa	Gmina Stąporków	Stąporków	Rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej	1 000 000,00	Liczba projektów wpływających na poprawę stanu środowiska Liczba projektów wpływających na poprawę centrum gminy	✓ Poprawa stanu infrastruktury wodno kanalizacyjnej ✓ Poprawa jakości środowiska ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców

4.	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	Gmina Stąporków, związki i stowarzyszenia JST, podmioty lecznicze, jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej	Stąporków, Hucisko	- Inwestycje związane m.in. z: 1. ociepleniem obiektu, 2. wymianą okien, drzwi zewnętrznych, oraz oświetlenia na energooszczędne, 3. przebudową systemów grzewczych (wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła lub podłączeniem do sieci ciepłowniczej), systemów wentylacji i klimatyzacji oraz instalacji wodno-kanalizacyjnych, 4. instalacją OZE w modernizowanych energetycznie budynkach, 5. instalacją systemów chłodzących, w tym również z OZE, 6. instalowaniem urządzeń energooszczędnych najnowszej generacji 7. wymiana pokrycia dachowego, 8. instalacją systemów inteligentnego zarządzania energią, 9. mikro kogeneracją.	1 500 000,00	Liczba projektów wpływających na poprawę centrum gminy Liczba projektów wpływająca na poprawę stanu środowiska	✓ Poprawa jakości życia mieszkańców ✓ Modernizacja obiektów użyteczności publicznej ✓ Poprawa jakości środowiska
----	---	--	--------------------	---	--------------	---	---

5.	Remont i modernizacja PSP nr 2 w Stąporkowie	Gmina Stąporków	Stąporków	- modernizacja sali gimnastycznej, przebudowa sal lekcyjnych, termo modernizacja budynku gimnazjum wymiana stolarki okiennej oraz budowa odwodnienia	200 000,00	Liczba projektów wpływających na poprawę centrum gminy Poprawa stanu obiektów użyteczności publicznej,	✓ Rozwój infrastruktury edukacyjnej i społecznej ✓ Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej
6.	Przebudowa i modernizacja budynku Publicznego Przedszkola w Stąporkowie wraz z zagospodarowaniem terenu	Gmina Stąporków	Stąporków	- modernizacja budynku, budowa placu zabaw, przebudowa sal i łazienek	180 000,00	Poprawa stanu obiektów użyteczności publicznej,	✓ Modernizacja obiektów użyteczności publicznej ✓ Rozwój infrastruktury edukacyjnej i społecznej
7.	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury sportowej w PSP nr 1 w Stąporkowie	Gmina Stąporków	Stąporków	- budowa Sali gimnastycznej	300 000,00	Poprawa stanu obiektów użyteczności publicznej,	✓ Rozwój infrastruktury edukacyjnej i społecznej ✓ Rozwój postawy sportowej wśród młodzieży i mieszkańców obszaru rewitalizacji
8.	Przebudowa budynku Urzędu Miejskiego w Stąporkowie	Gmina Stąporków	Stąporków	- remont: schodów i klatki schodowej, łazienek, wymiana urządzeń sanitarnych, adaptacja pomieszczeń na jadalnię, punktu obsługi petenta, pomieszczenie „kasy”, budowa szybu windy montaż windy, wymiana	1 090 000,00	Poprawa stanu obiektów użyteczności publicznej,	✓ Modernizacja obiektów użyteczności publicznej ✓ Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznych ✓ Poprawa jakości

				drzwi			życia mieszkańców
9.	Lepsze jutro	Gmina Stąporków/ MGOPS	Stąporków	- zwiększenie liczby miejsc w świetlicach środowiskowych w Stąporkowie i Hucisku objęcie dzieci z rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym kompleksowym wsparciem wychowawczo – opiekuńczym, socjoterapeutycznym, edukacyjnym	410 000,00	Liczba projektów społecznych	✓ Zwiększenie integracji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym wzmocnienie ich szans na zatrudnienie
10.	Przeprowadzenie szkoleń pracowników administracji i nauczycieli	Gmina Stąporków	Stąporków	Objęcie wsparciem pracowników administracji samorządowej i nauczycieli poprzez organizację szkoleń, m.in. dotyczących tematyki: Zamówienia publiczne, Finanse publiczne, Gospodarowanie nieruchomościami, Zarządzanie jednostką, Nadzór pedagogiczny, Rozwiązywanie konfliktów, Umiejętność współpracy, Przepisy Ochrony Środowiska.	200 000,00	Liczba projektów społecznych	✓ Wzrost kompetencji u pracowników administracji i nauczycieli
11.	Poprawa funkcjonalności placu targowego w Stąporkowie	Gmina Stąporków	Stąporków	- utwardzenie części placu targowego, rozbudowa infrastruktury	200 000,00	Liczba projektów wpływających na poprawę centrum gminy Liczba projektów	✓ Tworzenie warunków do rozwoju lokalnej przedsiębiorczo

						wplywajacych na poprawe prowadzenia dzialalnosci gospodarczej	✓ Ozywienie gospodarcze obszaru rewitalizacji
12.	Zagospodarowanie terenu wokół zbiornika wodnego przy ulicy Miłej w Stąporkowie – budowa drogi pieszo-rowerowej i chodnika	Gmina Stąporków	Stąporków	- budowa: chodnika, drogi pieszo rowerowej, malej architektury, boiska do gry w siatkowke plazowa wraz z osprzetem, altany, ogrodzenia, oswietlenia, budowa mola i pomostu	350 000,00	Liczba projektów wplywajacych na poprawe centrum gminy Liczba projektów wplywajaca na poprawe stanu srodowiska	✓ Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznej ✓ Poprawa jakosci srodowiska ✓ Poprawa jakosci zycia mieszkanców
13.	Rozbudowa placu zabaw dla dzieci z niepełnosprawnością w parku i ogródku Jordanowskim w Stąporkowie	Gmina Stąporków	Stąporków	Doposazenie placu zabaw w urzadzenia zabawowe ze szczegolnym uwzglednieniem potrzeb dzieci z niepełnosprawnością	150 000,00	Liczba zakupionych urzadzeń zabawowych	✓ Poprawa jakosci zycia mieszkanców ✓ Modernizacja obiektów użyteczności publicznej
14.	Przebudowa budynku Miejsko Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Stąporkowie	Gmina Stąporków	Stąporków	Przebudowa sali widowiskowo – kinowej. Dostosowanie budynku do potrzeb osób z niepełnosprawnością.	150 000,00	Liczba projektów wplywajacych na poprawe centrum gminy	✓ Poprawa jakosci zycia mieszkanców ✓ Modernizacja obiektów użyteczności publicznej
Projekty uzupełniające							

1.	Budowa chodnika z przejściem dla pieszych przy ul. Staszica w Stąporkowie	Gmina Stąporków	Stąporków	- budowa chodnika, przejścia dla pieszych wraz z oznaczeniami	30 000,00	Liczba projektów wpływających na poprawę centrum gminy	✓ Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznej ✓ Poprawa jakości środowiska ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców
2.	Przebudowa ul. 1000-lecia w Stąporkowie	Gmina Stąporków	Stąporków	- przebudowa ulicy	700 000,00	Liczba projektów wpływających na poprawę centrum gminy	✓ Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznej ✓ Poprawa jakości środowiska ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców
3.	Budowa miejsc postojowych przy ul. Słowackiego, ul. Mickiewicza i na Placu Wolności w Stąporkowie	Gmina Stąporków	Stąporków	- budowa miejsc parkingowych	100 000,00	Liczba projektów wpływających na poprawę centrum gminy	✓ Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznej ✓ Poprawa jakości środowiska
4.	Modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego w Stąporkowie	Gmina Stąporków	Stąporków, Hucisko	- modernizacja oświetlenia, budowa nowych punktów oświetleniowych	150 000,00	Liczba projektów wpływająca na poprawę bezpieczeństwa	✓ Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznej ✓ Poprawa jakości środowiska

Ocena i mierzenie rezultatów projektu będzie realizowana poprzez bieżący monitoring okresowy – kwartalny raport uwzględniający stopniową realizację założonych wskaźników, co w przypadku ryzyka nieosiągnięcia zakładanych celów umożliwi zaplanowanie i podjęcia działań naprawczych. Dodatkowo sporządzane będą roczne sprawozdania z monitoringu, które w przypadku realizacji projektów finansowanych ze środków UE będą także na bieżąco składane do Instytucji Zarządzającej Programem. Wszystkie wskaźniki zostały określone liczbowo, bądź szczegółowe wartości zostaną im przypisane na etapie aplikowania po przygotowaniu dokumentacji projektowej. Oszacowanie wartości końcowej zaplanowanych rezultatów będzie jasno i precyzyjnie możliwe do zmierzenia i oceny np. na podstawie protokołów odbioru robót, ewidencji osób korzystających z danej infrastruktury, listy obecności czy też dzienników zajęć przy projektach „miękkich” szkoleniowych.

9. Mechanizmy komplementarności i integrowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Stąporków planuje działania kompleksowo z uwzględnieniem realizacji projektów rewitalizacyjnych, które mogą być współfinansowane ze środków EFRR, EFS, FS oraz innych publicznych lub prywatnych źródeł tak, aby łączyć aspekt rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego oraz technicznego, związanych zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. Komplementarność jest bardzo istotnym elementem Programu Rewitalizacji. Zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami skutkować będzie trwalszym i bardziej efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację. Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* wymogiem koniecznym przy opracowaniu programów rewitalizacji jest konieczność zapewnienia komplementarności w pięciu aspektach:

- komplementarność przestrzenna,
- komplementarność problemowa,
- komplementarność proceduralno-instytucjonalna,
- komplementarność międzyokresowa,
- komplementarność źródeł finansowania.

Program rewitalizacji złożony z wielu różnorodnych uzupełniających się przedsięwzięć jest konstrukcją warunkującą osiągnięcie kompleksowości planowanej interwencji, poprzez wzajemne powiązania oraz synergię projektów rewitalizacyjnych. Zapewnieniu komplementarności procesu

rewitalizacji w różnych jego wymiarach (tj. przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania) w gminie Stąporków służyć mają:

- powiązanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizowanych zarówno na obszarze rewitalizacji, jak również projektów realizowanych poza jego granicami, które oddziałują na ten obszar,
- stały monitoring efektów decyzji przestrzennych związanych z realizacją poszczególnych projektów rewitalizacji,
- realizacja wzajemnie uzupełniających się projektów pod względem tematycznym, wpływające na realizację zbieżnych celów, kompleksowo oddziałując na obszar rewitalizacji, zarówno pod względem społecznym, gospodarczym jak i przestrzenno-funkcjonalnym, oraz technicznym),
- powiązanie programu rewitalizacji z innymi politykami i działaniami rozwojowymi gminy,
- zaprojektowanie systemu zarządzania procesem rewitalizacji, dającego możliwość efektywnego współdziałania różnych interesariuszy oraz zapewniającego spójność i wzajemne uzupełnianie się procedur,
- uwzględnienie różnych źródeł finansowania (środki UE, środki publiczne i prywatne) projektów rewitalizacyjnych umieszczonych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Stąporków

Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi realizowanymi na obszarze rewitalizacji, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji. Zapewnienie komplementarności przestrzennej projektów rewitalizacyjnych ukierunkowane jest w celu efektywnego oddziaływania cały dotknięty kryzysem obszar określony w Programie rewitalizacji. Wszystkie kluczowe projekty rewitalizacyjne skupiają się na obszarze rewitalizacji i są z nim ściśle powiązane oraz wspierane są przez zaplanowane projekty uzupełniające zarówno inwestycyjne jak i „miękkie” społeczne. Są odpowiedzią na główne problemy dla tego terenu. Ich realizacja wywyla pozytywne skutki, które będą widoczne będą na całym obszarze, ponieważ wiele z nich dotyczy działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów użyteczności publicznej, przez co korzystać z nich będą mogli mieszkańcy obszaru gminy Stąporków. Celem zapewnienia komplementarności przestrzennej interwencji jest także to, by prowadzone działania nie skutkowały przenoszeniem problemów na inne obszary lub nie prowadziły do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.

Komplementarność problemowa oznacza konieczność realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich elementach tj. pod względem społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcyjnym, technicznym, środowiskowym. Przenikanie się projektów pod tym względem sprowadza się do analizy pod kątem ich wzajemnego dopełniania. Do realizacji ww. działań i zapewnienia kompleksowości tematycznej, ukierunkowanej na rozwiązywanie wspólnych problemów pod względem społecznym gospodarczym i przestrzennym przyczynią się organizowane przez Gminę Stąporków działania o charakterze społecznym (integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym itp.) w zmodernizowanych obiektach użyteczności publicznej. Modernizacja obiektów dotyczy zarówno sfery infrastrukturalnej, przestrzennej a także środowiskowej (np. wymiana źródeł energii). W tym aspekcie komplementarności ważne jest precyzyjne określenie pożądanych efektów rewitalizacji. Dla każdego projektu, dlatego określone zostały wskaźniki i rezultaty wynikające z jego realizacji. Zaplanowanie stanu po zakończeniu działań i opatrzenie go odpowiednimi parametrami pozwoli na precyzyjne dobranie wskaźników opisujących uzyskane efekty i bieżący monitoring realizacji oraz podjęcie działań naprawczych w przypadku ryzyka nieosiągnięcia założonych rezultatów. Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych opierała się na przeprowadzonej analizie pod względem ukierunkowania na określony problem lub obszar tematyczny a także pod względem implikacji, tj. planowania przedsięwzięć, których realizacja jest niezbędna z perspektywy wdrażania innych zaplanowanych projektów, tzn. wymagana jest uprzednia realizacja danego projektu, aby wdrożyć inne przedsięwzięcie- dotyczy to także połączenia projektów inwestycyjnych finansowanych z EFRR z działaniami „miękkimi” finansowanymi z EFS. Zapewnienie komplementarności problemowej pozwoli na wykluczenie fragmentacji działań oraz braku kompleksowości procesu rewitalizacji. Poszczególne projekty realizowane w izolacji od pozostałych nie pozwolą na efektywne prowadzenie rewitalizacji. Skuteczna komplementarność problemowa oznacza konieczność powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy na innych polach, co skutkuje lepszą koordynacją tematyczną i organizacyjną działań administracji samorządowej. Zaplanowane w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji działania są odpowiedzią na zdiagnozowane problemy, których występowanie spowodowało stan kryzysowy. Wypracowane projekty uzupełniają się tematycznie, dzięki czemu zapewniona została komplementarność problemowa oraz kompleksowość programu rewitalizacji.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne

współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się. W związku z opracowaniem programu rewitalizacji planowane jest zaangażowanie merytorycznych pracowników Urzędu Miasta, którzy posiadają wieloletnie doświadczenie w realizacji zróżnicowanych projektów zewnętrznych, w szczególności inwestycyjnych i społecznych w celu skutecznej oraz efektywnej realizacji procesu rewitalizacji. Jednocześnie zaangażowane zostaną jednostki organizacyjne Gminy oraz podległe Gminie zgodnie z posiadanymi kompetencjami w ramach integracji Społecznej i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznego. Funkcje zarządcze i koordynujące Program Rewitalizacji będzie pełnił Burmistrz przy pomocy Zespołu ds. Wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji, m.in. nadzorując prace diagnostyczne i planistyczne oraz przeprowadzał cykliczne oceny efektów. Zespół zostanie powołany stosownym Zarządzeniem Burmistrza i w jego skład wejdą:

- przedstawiciele Burmistrza Stąporkowa – w tym Pełnomocnik ds.

Lokalnego Programu Rewitalizacji, który będzie przewodniczył pracom Zespołu,

- przedstawiciele Rady Gminy,
- przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na terenie obszaru

rewitalizowanego,

- przedstawiciele przedsiębiorców,
- inne osoby wskazane przez Burmistrza.

Powołanie członków ww. zespołu nastąpi w sposób transparentny i dostępny dla wszystkich zainteresowanych stron. Opisany sposób zarządzania procesami rewitalizacji gwarantuje długofalowy, kompleksowy i wielowątkowy system monitoringu podejmowanych działań. Określenie odpowiednich instrumentów zarządzania oraz wdrażania jest działaniem niezbędnym dla pełnego i efektywnego wykorzystania narzędzi finansowych i instytucjonalnych.

Komplementarność międzyokresowa. Zachowanie ciągłości programowej polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności 2007-2013 ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie. Zmiany wprowadzane w programach rewitalizacji odpowiadają na te potrzeby zmian, które wynikają głównie z ich ewaluacji, opartej na systematycznym monitoringu. Niektóre przedsięwzięcia realizowane w Gminie Stąporków w latach 2007-2013 ma swoją kontynuację w okresie 2014-2020, są też takie projekty które zostały zrealizowane pod względem infrastrukturalnym i warto dla zapewnienie kompleksowego efektu uzupełnić je w obecnej perspektywie finansowej o wspierające projekty o charakterze społecznym, gospodarczym czy nawet środowiskowym. Dlatego też Gmina wspólnie z zainteresowanymi interesariuszami planowała przedsięwzięcia rewitalizacyjne aby odpowiadały kompleksowo na zdiagnozowane

problemy. Jest to o tyle ważne, że wnioski z ewaluacji mogą posłużyć jako sygnalizacja zmian do wprowadzenia przy projektach programowanych na lata 2014-2020. Wynikają z potrzeb zmian systemu wdrażania dla ich lepszego oraz bardziej efektywnego zarządzania. Doświadczenia z poprzednich okresów finansowania wpłynęły na wsparcie przewidzianych projektów w obecnej perspektywie finansowej.

Komplementarność źródeł finansowania. Projekty zawarte w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Stąporków mają zapewnione finansowanie z różnych instrumentów wsparcia (m.in. EFRR, EFS, FS) bez ryzyka podwójnego dofinansowania. Założona jest stała koordynacja i synergia projektów rewitalizacyjnych finansowanych szczególnie w ramach EFS i EFRR w celu uzyskania korzystnych efektów dla obszarów rewitalizacji. Jednocześnie uwzględniają zaangażowanie środków prywatnych i publicznych. Dzięki umiejętnemu wykorzystaniu środków będzie można uzyskać korzystne i optymalne efekty na obszarze rewitalizacji.

Budowa i realizacja kompleksowego programu rewitalizacji jest zabiegiem złożonym i wymaga przeprowadzenia wielu działań o charakterze diagnostycznym, konsultacyjnym, negocjacyjnym, planistycznym, prawnym, wdrożeniowym i monitoringowym, korygowania projektów i działań w trakcie ich realizacji oraz kompleksowej oceny po zakończeniu.

10. Indykatywne ramy finansowe dla przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Wyprowadzenie obszarów zdegradowanych w gminie Stąporków z sytuacji kryzysowej jest procesem długotrwałym i wymagającym znacznych nakładów finansowych na realizację poszczególnych projektów. Gmina Stąporków planuje wykonanie wyszczególnionych w dokumencie inwestycji w oparciu o środki własne oraz zewnętrzne środki finansowe (stawiając nacisk na bezzwrotne dotacje). W Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020 działania rewitalizacyjne przyporządkowane są do osi priorytetowej 6, działanie 6.5. Duży potencjał niesie ze sobą perspektywiczne zaangażowanie w rewitalizację innych partnerów, angażując tym samym dodatkowy kapitał i rozkładając ciężar finansowy rewitalizacji na różne podmioty. Do głównych źródeł finansowania projektów rewitalizacyjnych należą przede wszystkim:

- środki własne podmiotów realizujących inwestycje,
- bezzwrotne dotacje z funduszy europejskich,
- dotacje celowe z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego,

- dotacje celowe z Ministerstwa Sportu i Turystyki,
- dotacje celowe z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji,
- dotacje celowe z Ministerstwa Rozwoju,
- dotacje i pożyczki z Funduszu Ochrony Środowiska,
- inwestorzy prywatni (Partnerstwo Publiczno Prywatne),
- kredyty i pożyczki komercyjne.

Zgodnie z **Założeniami Narodowego Planu Rewitalizacji 2022** - finansowanie działań w ramach **Narodowego Planu Rewitalizacji** może pochodzić z następujących źródeł finansowych, które częściowo skierowane są właśnie do realizacji celów rewitalizacji:

1. **Publiczne wspólnotowe**, tj. Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne: Europejskie Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny (EFS) i Fundusz Spójności (FS), w ramach programów regionalnych i krajowych.

Szacunkowo na wsparcie rewitalizacji zostanie przeznaczona część środków w ramach określonych priorytetów inwestycyjnych uzależniona od celu danego wsparcia i zgodności z charakterem rewitalizacyjnym, można przyjąć, iż na przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostaną wydatkowane następujące kwoty:

- technologie informacyjno-komunikacyjne (jako element projektów na rewitalizowanych obszarach) – ok. 200 mln EUR,
- gospodarka niskoemisyjna – ok. 1,7 mld EUR,
- środowisko i kultura – ok. 600 mln EUR,
- transport – ok. 300 mln EUR,
- rynek pracy i przedsiębiorczość – ok. 2mld EUR,
- włączenie społeczne, w tym dostęp do usług publicznych– ok. 2 mld EUR,
- edukacja – ok. 200 mln EUR.

2. **Publiczne** – w ramach istniejących instrumentów i źródeł (m.in. w zakresie prowadzenia różnych polityk dotyczących m.in. wykluczenia społecznego, edukacji, infrastruktury, środowiska, kultury, zabytków, mieszkalnictwa itd.) oraz nowych, m.in. obejmujących instrumenty inżynierii finansowej. Podejmowane są też działania na rzecz ukierunkowania na rewitalizację środków budżetu państwa przeznaczanych na dofinansowanie inwestycji z zakresu zadań własnych JST (np. rezerwa celowa budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych JST). Należy zaznaczyć, że środki te stanowią dodatkowe źródło i mogą być

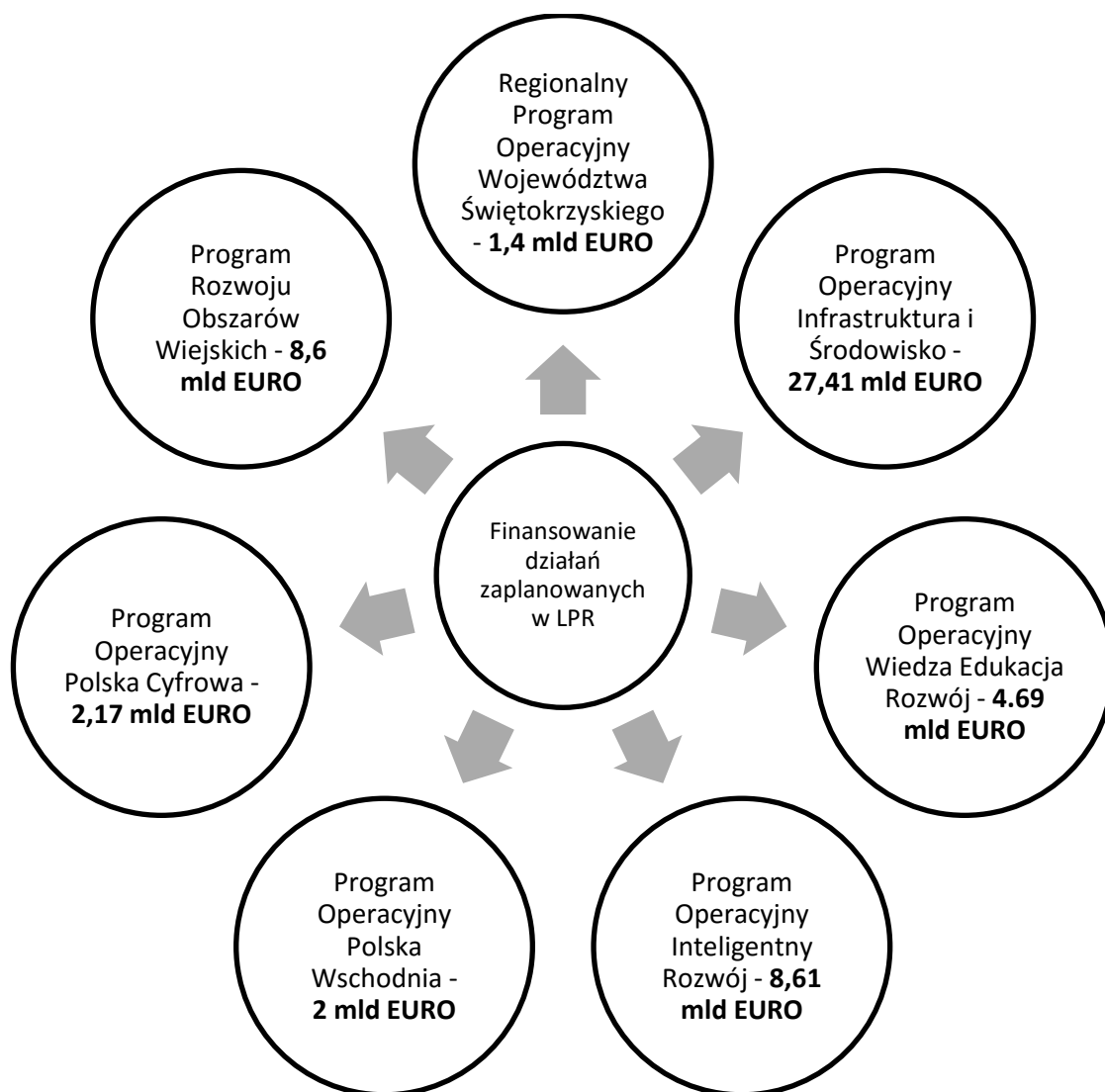
uruchamiane niezależnie od środków UE - chodzi o dotacje celowe budżetu państwa przyznawane na podstawie art. 20a ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (działania z zakresu polityki rozwoju, stanowiące zadania własne JST, niefinansowane ze środków UE w ramach RPO, jeżeli trwale przyczynią się do podniesienia rozwoju oraz konkurencyjności regionu, lub pozostają w związku z działaniami realizowanymi w ramach RPO) lub na podstawie art. 20b ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (przedsięwzięcia uzgodnione w kontraktach terytorialnych lub wydatki wynikające lub związane z realizacją programów operacyjnych).

3. Prywatne, m.in. poprzez upowszechnianie formuły PPP.

Dla zwiększania skali działań rewitalizacyjnych rozbudowywana będzie oferta **instrumentów finansowych (zwrotnych)**. Dlatego w projektowaniu zasad instrumentów zwrotnych w nowej perspektywie budżetowej będzie kładziony akcent na możliwość szerokiego zastosowania ich na rzecz działań rewitalizacyjnych.

W ramach Umowy Partnerskiej, przyjętej przez Komisję Europejską 23 maja 2014 r. zidentyfikowano **gminy oraz miasta i dzielnice miast wymagające rewitalizacji jako jedne z pięciu obszarów strategicznej interwencji** wymagające kompleksowych, zintegrowanych działań społecznych, gospodarczych i przestrzennych. Fundusze unijne będą stanowiły jedno z podstawowych źródeł finansowania działań rewitalizacyjnych, głównie w ramach regionalnych programów operacyjnych, a także w ramach programów krajowych: Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Programu Operacyjnego Polska Wschodnia, Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój, Program Operacyjny Polska Cyfrowa.

W celu zapewnienia spójności, większej synergii i efektywności realizacji projektów rewitalizacyjnych, wskazano różne możliwe źródła ich finansowania w latach 2014 -2020, w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS):

Źródło: Opracowanie własne

Wykaz priorytetów inwestycyjnych w ramach których Gmina Stąporków może aplikować o fundusze na realizację zadań objętych LPR opisano poniżej:

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

- 4iii Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym,
- 4v Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej

multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu,

- 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego
- 6e Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojaskowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszaniu hałasu,
- 9a Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

- 8ii Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży.

Program Operacyjny Polska Wschodnia

- 4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.

Program Operacyjny Polska Cyfrowa

- 2a Poszerzanie zakresu dostępności łączy szerokopasmowych oraz wprowadzanie szybkich sieci internetowych oraz wspieranie nowych technologii i sieci dla gospodarki cyfrowej,
- 2c Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020

Przedsięwzięcia dotyczące rozbudowy i modernizacji targowisk, przewidziane do realizacji w niniejszym programie mogą uzyskać wsparcie ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020**. Tego typu projekty mogą zostać dofinansowane w szczególności w ramach działania **M07. Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich**. W ramach powyższego działania wspierane będą m.in. projekty obejmujące budowę lub modernizację targowisk bądź obiektów budowlanych przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów. Beneficjentami (wnioskodawcami) tego rodzaju inwestycji mogą być gminy i powiaty, a także ich związki. O dofinansowanie mogą się ubiegać projekty realizowane na terenie miejscowości liczących nie więcej niż 200 tys. mieszkańców.

Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Projekty przewidziane do realizacji w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Łańcuta dotyczące ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego (zarówno materialnego, jak i niematerialnego), rozwoju infrastruktury kulturalnej, a także wspierania aktywności kulturalnej mieszkańców mogą zostać wsparte w ramach różnego rodzaju **Programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego**.

W ramach **Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020** możliwe będzie wsparcie procesu przygotowania i wdrażania rewitalizacji w regionalnych i krajowych programach operacyjnych. Wsparcie procesu przygotowania i wdrażania rewitalizacji może mieć następujący charakter:

- wsparcia procesu programowania rewitalizacji poprzez wsparcie procesu przygotowania programów rewitalizacji jako podstawy prowadzenia rewitalizacji, w tym identyfikacji projektów rewitalizacyjnych, które po spełnieniu warunków nałożonych przez programy operacyjne mogą starać się o dofinansowanie lub preferencje w dofinansowaniu środkami UE;
- wsparcia procesu przygotowywania do realizacji niektórych projektów rewitalizacyjnych ze względu na ich znaczenie lub charakter.

Priorytety inwestycyjne bezpośrednio związane z rewitalizacją w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego:

Cel Tematyczny 3 Wzmacnianie konkurencyjności MŚP

3a Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości.

Cel tematyczny 4 Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach

4c Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym,

4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.

Cel tematyczny 6 Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami

6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego,

6e Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojaskowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszaniu hałasu.

Cel tematyczny 7 Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej

7d Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu.

Cel tematyczny 8 Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników

8i dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników,

8iii praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw.

Cel tematyczny 9 Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem

9b wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich,

9i aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie,

9iv ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym,

9v wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia.

Planowa źródła finansowania inwestycji:

Lp.	Nazwa projektu/ przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Kwota zaplanowana na dane działanie w danym RPOŚ	Źródło finansowania	Planowany harmonogram realizacji
Projekty kluczowe – (strefa społeczna+gospodarcza+przestrzenna)					
1	Przebudowa i adaptacja budynku użyteczności publicznej – szkoły podstawowej na budynek mieszkaniowy wielofunkcyjny – mieszkania socjalne w Hucisku Gmina Stąporków..	Gmina Stąporków	44 992 070 EURO	RPOŚ 2014-2020/Działanie 7.3 +budżet JST	2017
2	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Stąporkowie	Gmina Stąporków	86 996 030 EURO	RPOŚ 2014-2020/Działanie 4.3 +budżet JST	2017-2018
3	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie Stąporkowa	Gmina Stąporków	86 996 030 EURO	RPOŚ 2014-2020/Działanie 4.3 +budżet JST	2017-2020
4	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	Gmina Stąporków, związki i stowarzyszenia JST, podmioty lecznicze, jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej	44 992 070 EURO	RPOŚ 2014-2020/ Działanie 3.3 +budżet JST Środki własne Ew. POIŚ 2014-2020/ działanie 1.3	2017-2020
5	Remont i modernizacja PSP nr 2 w Stąporkowie	Gmina Stąporków	38 564 788 EURO	RPOŚ 2014-2020/ Działanie 7.4	2017-2020

				+budżet własny	
6	Przebudowa i modernizacja budynku Publicznego Przedszkola w Stąporkowie wraz z zagospodarowaniem terenu	Gmina Stąporków	38 564 788 EURO	RPOWŚ 2014-2020/ Działanie 7.4 +budżet własny	2017-2020
7	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury sportowej w PSP nr 1 w Stąporkowie	Gmina Stąporków	38 564 788 EURO	RPOWŚ 2014-2020/ Działanie 7.4 +budżet własny	2017-2020
8	Przebudowa budynku Urzędu Miejskiego w Stąporkowie	Gmina Stąporków	-	Budżet JST	2017-2020
9	Lepsze jutro	Gmina Stąporków/ MGOPS	47 886 942 EURO	RPOWŚ 2014-2020/ poddziałanie 9.2.1 +budżet JST	2017
10	Przeprowadzenie szkoleń pracowników administracji i nauczycieli	Gmina Stąporków	1 970 471 EURO	RPOWŚ 2014-2020/ poddziałanie 8.4.2 +budżet JST Ew. POWER/ działanie 2.4 i 2.10, 2.19 Ew. PROW/ PI 1C	2017-2020
11	Poprawa funkcjonalności placu targowego w Stąporkowie	Gmina Stąporków	-	Budżet JST	2017-2020
12	Zagospodarowanie terenu wokół zbiornika wodnego przy ulicy Miłej w Stąporkowie – budowa drogi pieszo-rowerowej i chodnika	Gmina Stąporków	-	Budżet JST PROW	2018-2020

13	Rozbudowa placu zabaw dla dzieci z niepełnosprawnością w parku i ogródku Jordanowskim w Stąporkowie	Gmina Stąporków	-	Budżet JST PROW	2018-2020
14	Przebudowa budynku Miejskiego Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Stąporkowie	Gmina Stąporków	37 412 210 EURO	RPOWŚ 2014-2020/ Działanie 4.4 + środki parafii Ew. środki MKIDN	2018-2020
Projekty uzupełniające					
1	Budowa chodnika z przejściem dla pieszych przy ul. Staszica w Stąporkowie	Gmina Stąporków	-	Budżet JST	2018-2020
2	Przebudowa ul. 1000-lecia w Stąporkowie	Gmina Stąporków	-	Budżet JST	2018-2020
3	Budowa miejsc postojowych przy ul. Słowackiego, ul. Mickiewicza i na Placu Wolności w Stąporkowie	Gmina Stąporków	-	Budżet JST	2018-2020
4	Modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego w Stąporkowie	Gmina Stąporków	34 086 206 EURO	RPOWŚ 2014-2020/Działanie 3.1 + budżet JST	2018-2020

11. Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji

Na etapie zarówno przygotowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji, jak i jego wdrażania i monitoringu niezbędnym elementem jest udział interesariuszy procesu rewitalizacji. Istotnym aspektem rewitalizacji jest zaangażowanie jak największej liczby potencjalnych partnerów. Umożliwi to społeczności lokalnej czynny udział w kształtowaniu planów rozwoju gminy, gdyż to właśnie ta grupa jest w stanie dostarczyć istotnych informacji nt. potrzeb i problemów w gminie i pomóc w wyznaczeniu obszarów kryzysowych. Dlatego też władze Gminy Stąporków

postanowiły stworzyć forum wzajemnej wymiany informacji i dyskusji o tym, jaki kształt powinna przybrać rewitalizacja. W dialogu powinno uczestniczyć jak najwięcej podmiotów zainteresowanych udziałem w Programie: organizacje pożytku publicznego, stowarzyszenia, przedsiębiorcy czy też indywidualni mieszkańcy Gminy Stąporków. Utworzenie tego rodzaju swoistej platformy dyskusyjnej wymaga udostępnienia zainteresowanym szeregu sposobów komunikacji, wyrażania własnych opinii i zgłaszania potrzeb.

ETAP DIAGNOZOWANIA I PRZYGOTOWANIA LPR

W trakcie opracowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Stąporków udział społeczności lokalnej zapewniony został poprzez zaproszenie na spotkania konsultacyjne, a także możliwość wyrażania opinii na temat planowanego procesu rewitalizacji bezpośrednio w Urzędzie Miasta.

SPOTKANIA KONSULTACYJNE

Na **pierwsze spotkanie informacyjno-konsultacyjne w dniu 10 października 2017 r.** w budynku UM w Stąporkowie dotyczące opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Stąporków zostali zaproszeni mieszkańcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorcy.

Podczas spotkania przedstawiciel firmy "FRESH-BIZ" – wykonawca dokumentu, zaprezentował zgromadzonym uczestnikom spotkania założenia rewitalizacji, omówił korzyści płynące z opracowywanego programu rewitalizacji w tym możliwości pozyskania dofinansowania na inwestycje w zakresie rewitalizacji oraz przedstawił dotychczas zebrane informacje o czynnikach degradujących w Stąporkowie oraz wskazania do wyznaczenia strefy rewitalizacji.

Drugie spotkanie odbyło się w dniu 24 października 2017 r. w budynku UM w Stąporkowie. Na spotkanie informacyjno-konsultacyjne dotyczące opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji zostali zaproszeni mieszkańcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorcy.

Podczas spotkania zaprezentowano zgromadzonym uczestnikom spotkania opracowany program rewitalizacji w tym jego cele, wizję oraz potencjalne projekty rewitalizacyjne. W dalszej części trwała dyskusja nad problemami i najważniejszymi inwestycjami o charakterze rewitalizacyjnym jakie są oczekiwane przez mieszkańców.

Zgłaszane problemy:

- zgłoszono potrzebę budowy miejsc parkingowych w mieście,
- poprawa stanu i wyposażenia obiektów szkolnych,
- niezagospodarowane otoczenie wokół zbiorników wodnych,
- konieczność rozbudowy systemu kanalizacyjnego,
- niewystarczająco zagospodarowany obszar targowy,
- potrzeba zagospodarowania centrum Miasta w okolicy Urzędu Miasta.

Spotkania konsultacyjne spotkały się z bardzo małym zainteresowaniem ze strony mieszkańców gminy, jednak pracownicy urzędu oraz jednostek organizacyjnych przekazali uwagi dotyczące oczekiwań mieszkańców z którymi spotkali się podczas wykonywania swoich obowiązków służbowych.

Etap wdrażania i monitorowania LPR

Szansą na powodzenia wdrażanych projektów rewitalizacyjnych na zdegradowanych obszarach Gminy Stąporków jest wzajemna współpraca pomiędzy sektorem społecznym, gospodarczym i publicznym. W związku z tym określenie zasad i sposobów współuczestnictwa wszystkich interesariuszy jest kluczowym elementem osiągnięcia zgodności podejmowanych działań z potrzebami i oczekiwaniami społeczności lokalnej, marginalizowania konfliktów, a także jest podstawą do zbudowania świadomego społeczeństwa. Partnerstwo trzech sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego, zmierza do realizacji wspólnego celu, jakim jest wyprowadzenie zdegradowanych obszarów z sytuacji kryzysowej.

Osiągnięcie zaplanowanego celu i zakładanych rezultatów zapewni:

- wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych oraz społeczności lokalnej poprzez skoordynowanie działań w ramach kilku wspólnych i kompleksowych projektów ukierunkowanych dla wszystkich uczestników;
- wykorzystanie kompetencji i zasobów będących w dyspozycji gminy, kapitału ludzkiego oraz potencjału organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców;
- wsparcie innowacyjności proponowanych rozwiązań, umożliwiającą rozwój gospodarczy regionu.

12. System wdrażania i monitorowania

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Stąporków na lata 2017-2023 zawiera katalog działań przewidzianych do realizacji, które cechuje wielosektorowość podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację, a także kompleksowość oczekiwanych efektów. Prawidłowa koordynacja przewidzianych w programie zadań, jak również właściwe zarządzanie programem możliwe jest poprzez przyjęcie systemu wdrażania, zapewniającego pełną partycypację interesariuszy procesu rewitalizacji. W tym celu powołany zostanie Zespół ds. Rewitalizacji, którego funkcjonowanie oparte będzie na partycypacyjnym modelu współpracy wybranych pracowników Urzędu Miasta w Stąporkowie z interesariuszami procesu rewitalizacji.

Głównym zadaniem Zespołu jest koordynowanie wdrażania, monitorowanie i bieżąca ocena procesu rewitalizacji, jak również reagowanie na problemy i działania korygujące umożliwiające prawidłową realizację procesu rewitalizacji oraz jego aktualizację, jeśli zajdzie taka potrzeba. Ponadto reprezentanci Zespołu obecni będą podczas lokalnych wydarzeń (w tym w szczególności wydarzeń zaplanowanych w ramach LPR) w celu rozpowszechniania idei rewitalizacji, udzielania informacji oraz zbierania uwag, propozycji i opinii od mieszkańców na temat przedsięwzięć, Programu i potrzeb rewitalizacyjnych.

Do zadań Zespołu będzie należało w szczególności:

- przygotowywanie rocznych sprawozdań z realizacji LPR,
- przedkładanie Radzie Miejskiej propozycji zmian w treści Lokalnego Programu Rewitalizacji,
- zapoznanie się z uwagami Rady Miejskiej dotyczącymi rocznego sprawozdania z realizacji LPR,
- opiniowanie wniosków przedkładanych przez Partnerów Projektów dotyczących zadań realizowanych w ramach obszaru rewitalizowanego,
- przygotowanie i zatwierdzenie Planu Komunikacji LPR,
- ewaluację LPR,
- podejmowanie decyzji odnośnie regulaminu prac Zespołu, wyboru sekretarza, itp.,
- inne określone w Regulaminie i mające znaczenie dla realizacji Lokalnego Programu

Rewitalizacji.

Celem monitorowania jest więc określenie postępu rzeczowo-finansowego projektów rewitalizacyjnych oraz zapewnienie zgodności ich realizacji z wcześniej zatwierdzonymi

założeniami. Monitorowanie realizacji LPR to ciągły i systematyczny proces zbierania i analizowania danych ilościowych oraz jakościowych, który umożliwia opisanie aktualnego stanu realizacji LPR. Polega na bieżącej obserwacji postępu finansowo-rzeczowego projektów rewitalizacyjnych, która pozwala ocenić stan zaawansowania realizacji przedsięwzięć oraz stwierdzić czy są realizowane zgodnie z założeniami, jakie zostały przyjęte na etapie ich planowania. Jest to proces bieżący i ciągły przez cały okres wdrażania LPR oraz trwałości realizowanych projektów.

W celu prawidłowego procesu monitoringu założono analizowanie efektów wg. dwóch typów wskaźników: **wskaźniki produktu** oraz **rezultatu**. Produkt to bezpośredni i materialny efekt realizacji przedsięwzięcia mierzony za pomocą konkretnych wielkości. Natomiast rezultat określa się jako bezpośredni i natychmiastowy wpływ zrealizowanego zadania na obszar rewitalizacji, uzyskany w krótkim czasie po zrealizowaniu projektu.

Planowane do monitorowania wskaźniki produktu i rezultatu LPR-u

Wskaźnik:

- Liczba zrealizowanych projektów inwestycyjnych „twardych”
- Liczba zrealizowanych projektów społecznych „miękkich”
- Liczba zrewitalizowanych obiektów
- Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów

Podmioty realizujące projekty rewitalizacyjne zobowiązane do przekazania do Urzędu Miasta w Stąporkowie informacje w zakresie projektów, w tym:

- Stan zaawansowania przygotowania/ realizacji projektu,
- Osiągnięte wartości wskaźników produktu i rezultatu
- Problemy w realizacji działań zaplanowanych w projekcie wraz z uzasadnieniem
- Ewentualne zmiany wpływające na efekt końcowy projektu,

System wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Stąporków jest realizowany w oparciu o przepisy regulujące sposoby wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej. Gmina, korzystając ze środków finansowych funduszy strukturalnych UE zobowiązane jest przestrzegać zasad i procedur wspólnotowych.

Dla zadań wynikających z LPR przewiduje się model wdrażania oparty na wymianie informacji z poszczególnymi podmiotami realizującymi wskazane zadania. Stała wymiana informacji pozwoli

zoptymalizować proces wdrażania LPR oraz dokładnie określić postęp realizacji poszczególnych zadań.

Lokalny Program Rewitalizacji realizowany będzie w horyzoncie czasowym 2017-2023.

Warunkiem niezbędnym dla pełnego wdrożenia zadań gminnych Programu jest również uwzględnianie wydatków z nim związanych w kolejnych budżetach na lata 2018 - 2023.

W celu sprawnego i efektywnego wdrażania Programu Rewitalizacji Gminy Stąporków niezbędne jest ciągle monitorowanie efektów rzeczowych projektów, wchodzących w zakres Programu oraz wydatków na ich realizację. Sam proces monitorowania obejmuje zbieranie danych, obrazujących tempo i jakość wdrażania projektów. Za proces monitorowania i raportowania odpowiadać będzie Burmistrz Stąporkowa wraz z Urzędem Miasta oraz gminnych jednostek organizacyjnych, a także inne podmioty realizujące zadania zawarte w Lokalnym Programie Rewitalizacji.

Ocena wykonania Lokalnego Programu Rewitalizacji powinna zawierać następujące dane:

- rzeczywiste oraz zawarte w poszczególnych wnioskach daty rozpoczęcia i zakończenia poszczególnych projektów,
- metody zarządzania projektami w czasie ich realizacji oraz po wdrożeniu poszczególnych projektów,
- ocenę społeczną oddziaływania poszczególnych projektów,
- szczegółowy wykaz kosztów poniesionych w fazie realizacji projektu oraz jego funkcjonowania.

Ocena stanowić będzie podstawę sporządzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji na kolejny okres programowania. W celu zachowania aktualności opracowania prowadzony będzie stały monitoring postępów realizowanych zgodnie z założeniami programu projektów.

Ważnym elementem realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Stąporków jest promocja dokumentu wśród beneficjentów docelowych. Istotą działań promocyjnych jest poinformowanie możliwie największej liczby mieszkańców o ostatecznych zapisach i zaproszenie do aktywnego udziału w pracach na rzecz realizacji zamierzonych celów. Poprzez właściwe przeprowadzenie działań w zakresie kreowania pozytywnego wizerunku przyjętego Lokalnego Programu Rewitalizacji rozumie się umieszczenie najważniejszych zapisów Programu do informacji publicznej na stronie internetowej Urzędu Miasta. Za właściwe informowanie i promocje Lokalnego Programu Rewitalizacji na poziomie miasta odpowiedzialny będzie organ wykonawczy tj. Burmistrz Stąporkowa.

Informacja o ostatecznym wykazie zadań zawartych w dokumencie, w tym harmonogram ich realizacji będzie udostępniana w następujący sposób: publikacja Programu oraz jego oceny,

korekty i analizy na stronach internetowych gminy, w Biuletynie Informacji Publicznej oraz w prasie lokalnej.

Grupami docelowymi promocji Programu Rewitalizacji Gminy Stąporków będą:

- ✓ społeczność lokalna,
- ✓ organizacje pozarządowe,
- ✓ przedsiębiorcy,
- ✓ partnerzy społeczno-gospodarczy,
- ✓ media.

13. Obszar rewitalizacji – załącznik graficzny

